

1. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursu aşağıdakılardan hansına aiddir:

- Makroiqtisadiyyat
- Meqoiqtisadiyyat
- ✓ Mikroiqtisadiyyat
- Mezoiqtisadiyyat
- Makro və mezoiqtisadiyyat

2. Yanacaq-energetika kompleksi aşağıdakılardan hansının subyektidir?

- Makroiqtisadiyyatın
- Mikroiqtisadiyyatın
- Makro və mikroiqtisadiyyatın
- Meqoiqtisadiyyatın
- ✓ Mezoiqtisadiyyatın

3. İqtisad elmi aşağıdakı elm sahələrinin hansına aiddir?

- siyasi elmlər
- dəqiq elmlər
- təbiət elmləri
- texniki elmlər
- ✓ ictimai elmlər

4. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun obyekti hansıdır?

- müəssisə birlikləri, sənaye sahələri
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri
- Mövcud istehsal münasibətlərinin doğurduğu obyektiv iqtisadi qanunların müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətindəki təzahür formalarının öyrənilməsi
- ✓ müəssisələr, onların istehsal təsərrüfat fəaliyyəti
- müəssisədə baş verən iqtisadi proseslərin qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi

5. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun predmeti hansıdır?

- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri və makroiqtisadi tarazlıq məsələlərinin öyrənilməsi
- müəssisələr, onların istehsal təsərrüfat fəaliyyəti və dövlət budcəsinin gəlirlərinin araşdırılması
- müəssisə birlikləri, sənaye sahələri, milli iqtisadiyyatın davamlı inkişaf məsələlərinin öyrənilməsi
- ✓ Mövcud istehsal münasibətlərinin doğurduğu obyektiv iqtisadi qanunların müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətindəki təzahür formalarının, mövcud olan ümumi qanunauyğunluqların öyrənilməsi

6. Sahə nişanəsi üzrə ixtisaslaşmış konkret iqtisad elmlərinə aid deyil

- Sənayenin iqtisadiyyatı
- Aqrar sənaye kompleksinin iqtisadiyyatı
- ✓ Menecment
- Nəqliyyatın iqtisadiyyatı
- Tikintinin iqtisadiyyatı

7. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun tədrisi prosesində öyrənilmir:

- ✓ müəssisədə istehsalın texniki məsələləri
- xarici iqtisadi fəaliyyətlə əlaqədar məsələləri
- maliyyə məsələləri və müəssisənin ödədiyi vergilər
- marketing və məhsulun satışı məsələləri
- innovasiya və investisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar məsələlər

- ✓ müəssisə yaradılarkən müəyyən edilir
- Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir
- vergi orqanı tərəfindən müəyyən edilir
- müəssisə fəaliyyət göstərərkən onun rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir
- dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra müəyyən edilir

16. Müəssisə bölündükdə onun öhdəlikləri:

- yaranan müəssisələrdən biri kreditorlara verilməklə öhdəliklər ödənilir
- onun öhdəlikləri əmlakı hesabına ödənilir
- ✓ onun öhdəlikləri bölüşdürücü akt üzrə uyğun hissələrdə yaranan yeni müəssisələrə keçir
- onun öhdəlikləri müəssisələrdən birinə keçir
- mövcud öhdəliklər ləğv edilir

17. Müəssisənin istehsal quruluşu

- onun təsərrüfat fəaliyyətinin idarə edilməsi mexanizmidir
- ✓ onun daxili bölmələrinin tərkibi və nisbətlərini əks etdirir
- onun kapitalının strukturunu əks etdirir
- onun dövrü vəsaitlərinin strukturunu əks etdirir
- onun idarəetmə strukturudur

18. Fəaliyyət miqyasına görə sənaye müəssisələri bölünürülər:

- kiçik, böyük, qarışıq müəssisələrə
- kütləvi, seriyalı və fərdi müəssisələrə
- axınlı, dəstəli və fərdi müəssisələrə
- ✓ kiçik, orta və iri müəssisələrə
- xırda, böyük və transmilli müəssisələrə

19. İxtisaslaşdırılma dərəcəsinə görə müəssisələr bölünürülər:

- ixtisaslaşdırılmı, ixtisaslaşdırılmış, kombinəlanmış müəssisələrə
- ✓ ixtisaslaşdırılmı, universal və qarışıq müəssisələrə
- kütləvi, seriyalı və fərdi müəssisələrə
- ixtisaslaşdırılmı, axınlı və fərdi müəssisələrə
- istehsal, kommersiya və xidmət müəssisələrinə

20. Müəssisə ləğv edilmir:

- onun təsisçilərinin (iştirakçılarının) ümumi yığıncağının qərarı ilə
- qanunla qadağan edilmiş fəaliyyət həyata keçirdikdə
- ✓ onun təsisçiləri (iştirakçıları) dəyişdikdə
- lazımi xüsusi icazə (lisenziya) olmadan fəaliyyət göstərdikdə
- onun yaradılması zamanı yol verilmiş qanunvericilik pozuntuları ilə əlaqədar

21. Müəssisənin ləğv edilməsi prosesinə aid deyil

- onun kreditorlarının tələblərini bildirməsi qaydası və müddəti haqqında məlumatın dərc edilməsi
- onun əmlakının tərkibinin müəyyən edilməsi
- ✓ onun kadrlarının tərkibinin müəyyən edilməsi
- onun kreditorlarını aşkar edilməsi və debitor borclarının alınması
- onun kreditorlarının irəli sürdükləri tələblərin siyahısının müəyyən edilməsi

22. Müəssisənin xarici mühitini formalaşdıran subyektlərə aid deyil

- ✓ onun kadrları
- dövlət orqanları
- onun təhizatçıları

- borc verən qurumlar
- onun məhsulunun potensial və mövcud istehlakçıları

23. Müəssisənin hüquqi şəxs kimi xüsusiyyətlərinə aid deyil

- müəssisə, iştirakçılarının tərkibindən asılı olmayaraq, prinsipə, müddətsiz mövcud olur
- müəssisə, iştirakçılarının mülkiyyətindən fərqli olan, xüsusiləşmiş mülkiyyətə malik olur
- ✓ müəssisənin bağladığı əqdlərə görə yaranan öhdəlikdə onun rəhbərinin şəxsi öhdəliklərinə çevrilir
- müəssisə öz öhdəliklərinə görə müstəqil məsuliyyət daşıyır
- müəssisə, müstəqil iradəyə malik olur

24. Hansı halda müəssisə törəmə müəssisəsi hesab edilir?

- ✓ bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında üstün iştirakına və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun qəbul etdiyi qərarları müəyyənləşdirmək imkanına malik olursa, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin istehsal etdiyi məhsulların hamısını alırsa və bağlanmış müqaviləyə görə onun istehsal etdiyi məhsulun hamısını yaxın iki ildə almalıdırsa, onda birinci müəssisə ikincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 10 faizə malikdirsə və bu iştirak payı müəssisənin ümumi yığıncağını istənilən vaxı çağırmağa imkan verirsə, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 25 faizə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalının 49 faizinə malikdirsə və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun istehsal etdiyi məhsulun 75 faizini alırsa, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir

25. Asılı müəssisə nədir?

- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında üstün iştirakına və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun qəbul etdiyi qərarları müəyyənləşdirmək imkanına malik olursa, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin istehsal etdiyi məhsulların hamısını alırsa, onda birinci müəssisə ikincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 10 faizə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- ✓ bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 20 faizdən çox paya malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalının 100 faizinə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir

26. Adi səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- 25 faizindən çox ola bilməz
- 50 faizindən çox ola bilməz
- ✓ 75 faizindən az ola bilməz
- hədd yoxdur
- 100 faizini təşkil etməlidir

27. İmtiyazlı səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- ✓ 25 faizindən çox ola bilməz
- 50 faizindən çox olmalıdır
- 75 faizindən az ola bilməz
- hədd yoxdur
- 100 faizini təşkil etməlidir

28. Sənaye müəssisələrinin istehsal strukturunun hansı tipləri mövcuddur?

- texnoloji, əşya və təşkilati tiplər
- texniki, predmet (əşya) və qarışıq tiplər
- texnoloji, iqtisadi və təşkilati tiplər
- mexaniki, təşkilati və texnoloji tiplər
- ✓ texnoloji, predmet və qarışıq tiplər

29. Müəssisə ləğv edilərkən ikinci növbədə onun hansı kreditörlərinin tələbləri ödənilir?

- ✓ müvafiq vədəli ödənişlərin kapitallaşdırılması yolu ilə o fiziki şəxslərin tələbləri ödənilir ki, ləğv edilən müəssisə onların qarşısında həyata və ya sağlamlığa zərər vurulması üçün məsuliyyət daşıyır
- ləğv edilən müəssisənin əmlakının girov qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditörlərin tələbləri ödənilir

- büdcəyə məcburi ödənişlər üzrə borc ödənilir
- təsisçilər ilə hesablaşmalar aparılır
- işdən çıxma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin ödənilməsi və müəlliflik müqavilələri üzrə haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar aparılır

30. Buraxılan məhsulun iqtisadi təyinatına görə müəssisələr bölünürlər:

- kiçik və orta müəssisələrə
- əl əməyinə əsaslanan və avtomatlaşdırılmış müəssisələrə
- ✓ istehlak şeyləri və istehsal vasitələri istehsal edən müəssisələrə
- ixtisaslaşdırılmış və universal müəssisələrə
- istehsal və kommersiya müəssisələrinə

31. Müəssisənin təşkilati-hüquqi formalarına aiddir?

- ✓ məhdud məsuliyyətli müəssisə və səhmdar cəmiyyəti
- kiçik, orta və iri müəssisələr
- özəl müəssisə və müştərək müəssisə
- dövlət müəssisəsi və xarici müəssisə
- istehsal, kommersiya və xidmət müəssisələri

32. İstehsalın təşkili tipinə görə sənaye müəssisələri bölünürülər:

- kiçik, orta və iri müəssisələrə
- əl əməyinə əsaslanan, mexanikləşdirilmiş və avtomatlaşdırılmış müəssisələrə
- ✓ kütləvi, seriyalı və fərdi müəssisələrə
- axınlı, dəstəli və fərdi müəssisələrə
- istehsal, kommersiya və xidmət müəssisələrinə

33. Müəssisənin hansı təşkilati-hüquqi forması təsis edilərkən müqavilə tərtib edilmir?

- səhmdar cəmiyyətlər
- məhdud məsuliyyətli müəssisələr
- şərikli və payçı müəssisələr
- ✓ fərdi müəssisələr
- şərikli müəssisələr

34. İstehsal müəssisəsində tara hazırlayan sexlər aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- ✓ yardımçı sexə

35. İstehsal müəssisəsində anbar təsərrüfatı aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- ✓ xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

36. İstehsal müəssisəsində su təchizatı aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sosial-məişət bölməsinə
- köməkçi sexə
- ✓ xidmətedici sexə
- əsas sexə
- yardımçı sexə

37. İstehsal müəssisəsində eksperimental sexləri aşağıdakılardan hansına aiddir?
- sosial-məişət bölməsinə
 - ✓ xidmətedici sexə
 - köməkçi sexə
 - yardımçı sexə
 - əsas sexə
38. İstehsal müəssisəsində kompressor stansiyaları aşağıdakılardan hansına aiddir?
- ✓ xidmətedici sexə
 - sosial-məişət bölməsinə
 - yardımçı sexə
 - əsas sexə
 - köməkçi sexə
39. İstehsal müəssisəsində nəqliyyat və enerji sexləri aşağıdakılardan hansına aiddir?
- sosial-məişət bölməsinə
 - köməkçi sexə
 - ✓ xidmətedici sexə
 - əsas sexə
 - yardımçı sexə
40. İstehsal müəssisəsində model sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?
- xidmətedici sexə
 - ✓ köməkçi sexə
 - əsas sexə
 - yardımçı sexə
 - sosial-məişət bölməsinə
41. İstehsal müəssisəsində təmir sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?
- ✓ köməkçi sexə
 - əsas sexə
 - sosial-məişət bölməsinə
 - xidmətedici sexə
 - yardımçı sexə
42. İstehsal müəssisəsində alət sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?
- əsas sexə
 - xidmətedici sexə
 - ✓ köməkçi sexə
 - sosial-məişət bölməsinə
 - yardımçı sexə
43. Toxuculuq fabriklərində naxışvurma sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?
- ✓ əsas sexə
 - yardımçı sexə
 - xidmətedici sexə
 - köməkçi sexə
 - sosial-məişət bölməsinə
44. Toxuculuq fabriklərində toxucu sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?
- ✓ əsas sexə

- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

45. Toxuculuq fabriklərində əyirici sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- ✓ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

46. Metallurgiya kombinatlarında koks sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- yardımçı sexə
- köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- ✓ əsas sexə

47. Metallurgiya kombinatlarında marten sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sosial-məişət bölməsinə
- köməkçi sexə
- ✓ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- yardımçı sexə

48. Metallurgiya kombinatlarında domna sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- ✓ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

49. Maşınqayırma zavodlarında hazırlıq sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- ✓ əsas sexə
- yardımçı sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə

50. Müəssisənin xidmətedici sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar
- yardımçı sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- ✓ əsas və köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar
- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar

51. Müəssisənin əsas sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar
- ✓ texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar
- xidmətedici sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar
- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər

52. Müəssisə miqyasında istehsalın təşkili hansı aspektlərdə həyata keçirilir?

- universal, qarışıq və funksional aspektlərdə
- universal, zaman və funksional aspektlərdə
- məkan, zaman və beynəlxalq aspektlərdə
- ✓ məkan, zaman və funksional aspektlərdə
- məkan, qarışıq və funksional aspektlərdə

53. Aşağıdakı amillərdən hansı müəssisənin ahəngdar işləməsində əsas rol oynayır?

- əməyin təşkili
- texnoloji maşın və avadanlıqların təmirinin təşkili
- alət təsərrüfatının təşkili
- təchizatın təşkili
- ✓ istehsalın təşkili

54. İstehsal prosesləri mürəkkəblik dərəcəsinə görə necə təsnifləşdirilir?

- əsas, köməkçi və xidmətedici istehsal prosesləri
- ✓ sintetik, analitik və birbaşa istehsal prosesləri
- əsas, köməkçi və fərdi istehsal prosesləri
- dəstəli, fərdi və əsas istehsal prosesləri
- mexaniki və fiziki-kimyəvi istehsal prosesləri

55. Kiçik seriyalı istehsallar üçün təhkimə əmsalı bərabərdir:

- 1 – 10
- 11 – 20
- ✓ 21 – 40
- 16 -20
- 10-15

56. Təhkimə əmsalı necə hesablanır?

- iş yerlərinin vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan texnoloji əməliyyatların sayına nisbəti kimi
- ✓ vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan texnoloci əməliyyatların iş yerlərinin sayına nisbəti kimi
- vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan vaxt vahidi ərzində qurulmuş avadanlıqların işçilərin sayına nisbəti kimi
- birqərarlıq göstəricisinin ahəngdarlıq göstəricisinə nisbəti kimi
- vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan ahəngdarlıq göstəricisinin birqərarlıq göstəricisinə nisbəti kimi

57. İstehsalın təşkilinin formalarına nə aid deyil ?

- predmet forması
- fərdi forma
- düzxətli forma
- ✓ analitik forma
- texnoloci forma

58. Dəstəli istehsalda ehtiyat məmulatın həcmi:

- ✓ məmulatlara orta günlük tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük minimum tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük maksimum tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük minimum tələbatın sexlərin sayına hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük maksimum tələbatla minimum tələbat arasındakı fərqin istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur

59. Dövriyyə ehtiyat məmulatı nə vaxt yaradılır?

- ✓ bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına nisbətən fərqləndiyi halda yaradılır

- zadellərə olan günlük minimum tələbatı ödəmək üçün yaradılır
- iş yerlərinin əvvəlcədən nəzərdə tutulmamış boşdayanmalar yarandığı və zay məhsulların buraxıldığı təqdirdə sığortalanmaq üçün yaradılır
- bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına bərabər olduğu halda yaradılır
- ayrı-ayrı iş yerlərində, istehsal sahələrində istehsalın həcmnin artırılması üçün yaradılır

60. İstehsal tsiklinin uzunluğu göstəricisindən:

- müəssisənin istehsal edilən məhsulların keyfiyyətini qiymtləndirərkən istifadə olunur
- ✓ bitməmiş istehsalın həcmi hesablayarkən istifadə olunur
- satış kanallarını müəyyən etmək üçün istifadə edilir
- kollektivin sosial inkişafını planlaşdırarkən istifadə edilir
- məhsulun maliyyə vəziyyətini qiymtləndirərkən istifadə olunur

61. İstehsal prosesləri təşkili tipinə görə necə qruplaşdırılır?

- ✓ fərdi, seryalı, kütləvi
- dəstəli, kütləvi, seryalı
- fərdi, kütləvi, axınlı
- fərdi, dəstəli, kütləvi
- fərdi, dəstəli, axınlı

62. əməliyyatın tempi:

- vaxt vahidi ərzində istehsal edilmiş detalların sayını əks etdirir
- ma-te-ria-lın və ya materiallar partiyasının əməliyyatda qaldığı vaxtı özündə əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində əməliyyatda iştirak edən işçilərin sayını əks etdirir
- ✓ vaxt vahidi ərzində əməliyyata daxil olan detalların sayını əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində istehsal edilmiş detallara sərf olunan əməlin kəmiyyətini əks etdirir

63. əməliyyatın taktı:

- müəssisədə bir gündə istehsal edilmiş detalların sayını əks etdirir
- əməliyyatda iştirak edən işçilərin sayını əks etdirir
- əməliyyata daxil olan ma-te-ria-lların sayını özündə əks etdirir
- ✓ materialın və ya materiallar partiyasının əməliyyatda qaldığı vaxtı özündə əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində əməliyyata daxil olan detalların sayını əks etdirir

64. Məhsulun hazırlanmasındakı roluna görə istehsal prosesi:

- fərdi, dəstəli və axınlı istehsal proseslərinə ayrılır
- əmək, təbii və fərdi istehsal proseslərinə ayrılır
- ✓ əsas, köməkçi və xidmətedici istehsal proseslərinə ayrılır
- fərdi, kütləvi və seriyalı istehsal proseslərinə ayrılır
- normal, cari və perspektiv istehsal proseslərinə ayrılır

65. İstehsal prosesinə nə daxil deyil?

- əsas əmək prosesi
- köməkçi əmək prosesi
- tə-bii proseslər
- ✓ tədavül prosesi
- xidmətedici əmək prosesi

66. İstehsal tsikli nədir?

- xammalın əsas və köməkçi sexdə olma vaxtıdır
- xammalın əsas köməkçi və xidmətedici sexlərdə olma vaxtıdır
- ✓ xammalın istehsala daxil olduğu andan hazır məhsula çevrilməsinə qədər olan vaxt intervalıdır
- xammalın istehsala daxil olduğu andan onun istehlakına qədər olan vaxt intervalıdır

- xammalın əsas sexdə olma vaxtıdır

67. Müəssisənin sexli quruluşunda onun ilk əsas inzibati-istehsal vahidinə aiddir:

- ✓ sex
- idarəetmə aparatı
- briqada
- iş yeri
- istehsal sahəsi

68. İstehsal prosesləri təşkili üsuluna görə necə qruplaşdırılır?

- dəstəli, seryalı, axınlı
- kütləvi, fərdi, seryalı
- kütləvi, fərdi, axınlı
- dəstəli, fərdi, kütləvi
- ✓ fərdi, dəstəli, axınlı

69. İstehsalın təşkilinin hansı üsulu iqtisadi cəhətdən daha səmərəlidir?

- dəstəli-fərdi
- avtomatlaşdırılmış çevik istehsal
- dəstəli
- fərdi
- ✓ axınlı

70. İstehsalın təşkilinin fərdi forması xarakterizə olunur:

- əmək predmetlərinin texnoloji prosesə ardıcıl verilməsi əsasında xətti strukturla
- materialların istehsala ardıcıl, paralel və ya qarışıq şəkildə verilməsi ilə qarışıq və ya xətti struktura əsaslanan əsas və köməkçi əməliyyatların vahid istehsal prosesində birləşdirilməsinə əsaslanması ilə
- əmək predmetlərinin ardıcıl verilməsinə əsaslanan sex strukturları ilə
- xammal və materialın istehsala verilməsinin paralel – ardıcıl ötürülməsi ilə qarışıq məkan strukturu ilə
- ✓ əməliyyatların bütövlükdə bir iş yerində yernə yetirilməsi ilə

71. İstehsalın təşkilinin qarışıq forması xarakterizə olunur :

- əməliyyatların bütövlükdə bir iş yerində yernə yetirilməsi ilə
- əmək predmetlərinin texnoloji prosesə ardıcıl verilməsi əsasında xətti strukturla
- əmək predmetlərinin ardıcıl verilməsinə əsaslanan sex strukturları ilə
- ✓ materialların istehsala ardıcıl, paralel və ya qarışıq şəkildə verilməsi ilə qarışıq və ya xətti struktura əsaslanan əsas və köməkçi əməliyyatların vahid istehsal prosesində birləşdirilməsinə əsaslanması ilə
- xammal və materialın istehsala verilməsinin paralel – ardıcıl ötürülməsi ilə qarışıq məkan strukturu ilə

72. İstehsal prosesinin təşkilinin əsas vəzifələrinə aid deyil?

- texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsinin səmərəli üsul və fəndlərinin müəyyən edilməsi
- məhsul buraxılışının ahəngdarlığını və birqərarlığını təmin etmək üçün iş yerləri arasında qarşılıqlı səmərəli əlaqələrin təmin olunması
- sexlərdə və istehsal sahələrində istifadə edilən avadanlıqların düzgün yerləşdirilməsi
- ✓ sexlərdə və istehsal sahələrində istifadə edilən avadanlıqlara tələbatın müəyyən edilməsi
- istehsal prosesinin əməliyyatlara bölüşdürülməsi

73. İstehsalın tipi müəyyən olunur:

- ✓ məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki, fiziki və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə;
- istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki, kimyəvi və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə

- məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə

74. Müəssisədə istehsalın təşkili əhatə edir?

- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin artırılmasına yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin ərazi baxımından düzgün yerləşdirilməsinə yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin zaman baxımından keyfiyyətlərinin artırılmasına yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrini ilə müəssisənin səmərəli təminatına yönəldilmiş təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- ✓ iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin zaman və məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinə yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir

75. əmək cismnin hansı hərəkət formasında istehsal tsikli daha qısa olur?

- ✓ paralel
- ardıcıl-qarışıq
- paralel-qarışıq
- qarışıq
- ardıcıl

76. Müəssisədə normalaşdırılan işlərin icrası üçün fəhlə kadrlara tələbat necə hesablanır?

- bir məmulatın istehsalına vaxt normasını, istehsal proqramı üzrə məmulatların sayını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna vururlar
- bir məmulatın istehsalına vaxt normasını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
- istehsal proqramı üzrə məmulatların sayını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
- ✓ bir məmulatın istehsalına vaxt normasını istehsal proqramı üzrə məmulatların sayına vurub 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
- bir məmulatın istehsalına vaxt normasını istehsal proqramı üzrə məmulatların sayına vururlar

77. əməyin təşkilinə və müəssisə kollektivinin idarə edilməsinə aid olmayan nədir?

- işçilərin işə qəbul olunması
- işçilərin arasında iş bölgüsünün aparılması
- əməyin stimullaşdırılması
- ✓ istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi
- kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması

78. əmək məhsuldarlığını yüksəltməyin təşkilati amillərinə aşağıdakılardan hansılar aiddir?

- ✓ istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsinin yüksəldilməsi, sağlam, təhlükəsiz və estetik jəhətdən əlverişli əmək şəraitinin yaradılması, istehsalın fasiləsizlik, ahəngdarlıq və proporsionallıq dərəcəsinin yüksəldilməsi
- mövqeyud avadanlıqların modernləşdirilməsi, məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi, yəni texnologi proseslərin işlənməsi və tətbiqi
- istehsalın mexanikləşdirilməsi və mövqeyud avadanlıqların modernləşdirilməsi, kadrların mədəni-texniki və mənəvi səviyyəsinin yüksəldilməsi, istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsi artırılması
- istehsalın mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması, yeni texnikanın tətbiqi və mövqeyud avadanlıqların modernləşdirilməsi
- yəni texnologi proseslərin işlənməsi və tətbiqi, istehsalın idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi, iş yerlərinin səmərəli təşkili, kollektivin əmək məhsuldarlığını yüksəltməsi üçün əlverişli maliyyə və digər iqtisadi stimulların yaradılması

79. əmək məhsuldarlığını yüksəltməyin iqtisadi amillərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- istehsalın idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi
- istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsinin yüksəldilməsi
- yəni texnologi proseslərin işlənməsi və tətbiqi
- ✓ işçilər üçün əlverişli maliyyə və digər iqtisadi stimulların yaradılması
- elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin istehsala tətbiqi

80. əmək haqqının səviyyəsinə təsir göstərməyən amil hansıdır?

- fərdi əmək müqaviləsinin şərtləri

- ✓ müəssisənin yaşayış yerinə yaxınlığı
- dövlətin sosial siyasəti
- əmək bazarının konyukturası
- işin xarakteri

81. əməyin ödənilməsinin işəməuzd formasının tətbiqi şərti hansıdır?

- avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi
- ✓ görülmə işlərin dəqiq hesablanmasının mümkünlüyü
- əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi
- materiallardan israfçılıqla istifadə olunması
- texnoloji qaydaların pozulması

82. Kimlər üçün əməyin ödənilməsinin dolayı işəməuzd formasından istifadə olunur?

- xidmətçilər
- rəhbərlər
- ✓ köməkçi fəhlələr
- əsas fəhlələr
- mütəxəssislər

83. Kadr axıcılığının motivlərinə aid deyil:

- ixtisasın artırılması imkanlarının yoxluğu
- xidməti vəzifə üzrə inkişaf imkanlarının yoxluğu
- işin mövsümlü olması
- ✓ istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi yüksəldilməsi
- əmək şəraitinin əlverişsiz və əmək haqqının səviyyəsinin aşağı olması

84. Növbədaxili iş vaxtı itkilərinə aiddir:

- bütün günü boşdayanma
- ✓ materialın emal üçün gecikməsi
- üzürsüz səbəbdən işdə olmama
- xəstəlik üxəndən boşdayanma
- müdiriyyətin icazəsinə görə işdə olmama

85. İş yerinə xidmət vaxtı norması nədir?

- məhsul vahidinin hazırlanması və ya müəyyən həjmdə işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan iş vaxtının plan ölçüsüdür
- müəyyən müddət ərzində briqada tərəfindən yerinə yetirilməli olan zəruri çeşid və həjmdə işlərin plan ölçüsüdür
- rəhbərə bilavasitə tabe olan işçilərin sayının plan ölçüsüdür
- müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan müəyyən peşə-ixtisas tərkibdə işçilərin sayının plan ölçüsüdür
- ✓ fəhlənin avadanlıqların və iş yerinin işçi vəziyyətdə saxlanması ilə əlaqədar sərf etdiyi vaxtın plan ölçüsüdür

86. Müəssisədə əməyin normalaşdırılması nəyi təmin etmir?

- yeni texnikanın tətbiqi səmərəliliyini qiymətləndirməyi
- sexin, istehsal sahəsinin, ayrı-ayrı iş yerlərinin istehsal proqramlarını hesablamağı
- ✓ avadanlıqların mexaniki gücünü müəyyən etməyi
- zəruri avadanlıqların miqdarını müəyyən etməyi
- əmək haqqı fondunun həcmi müəyyən etməyi

87. Müəssisədə əsas fəhlələrin sayı necə müəyyən edilir?

- işçinin faydalı iş vaxtı fondunun istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumuna nisbəti kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun fərqi kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun cəmi kimi
- ✓ istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumunun işçinin faydalı iş vaxtı fonduna nisbəti kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun hasili kimi

88. Müəssisə işçiləri daha çox maraqlıdırlar ki:

- rentabellik yüksəlsin
- istehsal xərcləri azaldılsın
- kreditlərə görə faizlər aşağı salınsın
- ✓ əmək haqqı yüksəldilsin
- əmək məhsuldarlığı artsın

89. əmək məhsuldarlığının ölçülmə üsulları hansıdır?

- ✓ məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalının həcmi
- hər bir işçinin əmək haqqı və məhsul vahidinə düşən əmək haqqı
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidinə düşən əsas fondların dəyəri
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan fərdi və ictimai əmək
- məhsul vahidinə düşən əmək haqqının kəmiyyəti və əmək haqqı vahidinə düşən məhsulun həcmi

90. əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri hansılardır?

- intensiv, ekstensiv, dəyişən, qarışıq
- ✓ maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati
- müəssisədə inzibati idarə heyətinin sayının artırılması, fəhlələr arasında rəqabət, əmək haqqının artırılması
- fəhlələrin iş vaxtının artırılması, növbələrin fasiləsizliyi və istirahət müddətinin qısaldılması
- analitik, statistik, eksperimental, qarışıq

91. Vaxt norması nədir?

- vaxt vahidində müvafiq ixtisaslı bir fəhlənin (icraçının), yaxud bir neçə icraçının müəyyən şəraitdə istehsal etməli olduğu məhsulun (işin) miqdarıdır
- növbə ərzində bir aqretata xidmət etmək üçün lazım olan fəhlələrin maksimum sayı və yaxud müəyyən təşkilati-texniki şəraitdə bir işçinin xidmət etdiyi mexanizmləri, cihazların və digər avadanlıqların miqdarıdır
- verilən işin həcmi yerinə yetirmək üçün işə çıxan fəhlələrin zəruri miqdarının müəyyən edilməsidir
- əsas iş yerinə yetirilməsində fəhlənin köməkçi xarakter daşıyan işlərə sərf etdiyi vaxta deyilir
- ✓ məhsul (iş) vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtının elmi əsaslandırılmış, planlaşdırılmış miqdarıdır

92. Aşağıdakı ünsürlərdən hansı vaxt normasına aid deyil?

- əsas vaxt
- ✓ mənzuniyyət vaxtı
- köməkçi vaxt
- hazırlıq-tamamlama vaxtı
- iş yerinə xidmət vaxtı

93. Vaxtamuzd formada fəhlənin əməyi ödənilir:

- təqvim vaxtına görə
- hazırlanmış məmulatın sayına görə
- göstərilən xidmətin həcminə görə
- materialtutumuna görə
- ✓ faktiki iş vaxtına görə

94. Müəssisədə kadrların idarə olunmasına aid deyil:

- kadrlara tələbatın planlaşdırılması
- ✓ əməyin fondla silahlanma səviyyəsinin artırılması
- əmək haqqının və güzəştlərin müəyyən olunması
- əmək fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi
- kadrların seçilməsi

95. Müəssisədə əməyin normalaşdırılması nəyi təmin etmir?

- peşə və ixtisas üzrə işçilərin zəruri sayını hesablamağı
- istehsal olunan detal, qovşaq və məmulatın plan əmək-tu-tu-mu-nu müəyyən etməyi
- əməyin nəticələrini qiymətləndirməyi
- ✓ istehsal olunan məhsulların satış imkanlarını müəyyən etməyi
- əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi tapşırığını əsaslandırmağı

96. Vaxt norması nədir?

- müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan müəyyən peşə-ixtisas tərkibdə işçilərin sayının plan ölçüsüdür
- ✓ məhsul vahidinin hazırlanması və ya müəyyən həcm-də işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan iş vaxtının planlaşdırılan miqdarıdır
- fəhlənin avadanlıqların və iş yerinin işçi vəziyyətdə saxlanması ilə əlaqədar sərf etdiyi vaxtın plan ölçüsüdür
- qurulmuş avadanlıqların miqdarının plan ölçüsüdür
- əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi tapşırığının plan ölçüsüdür

97. Aşağıdakılardan hansı əmək haqqı sistemlərinə aid deyil?

- birbaşa işəməz
- dolayı işəməz
- mütərəqqi işəməz
- mükafatlı işəməz
- ✓ sadələşdirilmiş işəməz

98. Menecerlər hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- ✓ mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına
- qulluqçular kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- fəhlələr kateqoriyasına

99. Müəssisədə dəftərxana işçiləri hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- ✓ qulluqçular kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

100. Müəssisədə təchizat-satış işçiləri hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- ✓ qulluqçular kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

101. Müəssisədə işləyən kuryerlər hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- qulluqçular kateqoriyasına
- ✓ kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

102. əməyin ödənişinin işəməz forması olan mütərəqqi işəməz əmək haqqı sistemində:

- fəhlənin aldığı əmək haqqı onun xidmət etdiyi əsas fəhlələrin əmək haqqından və ya istehsal etdiyi məhsulun miqdarından birbaşa asılı olur

- birbaşa əmək haqqından əlavə işin konkret kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri üzrə tapşırıqların yerinə yetirilməsi və artıqlaması ilə yerinə yetirilməsi üçün müəyyən məbləğdə mükafat alır
- əmək haqqı briqadanın icra edəcəyi iş üzrə bütövlükdə hesablanır
- işçilərin əmək haqqısı işləmiş olduqları saatların miqdarına görə hesablanır
- ✓ normadan artıq hazırlanmış hər məhsul üçün norma daxilində olan iş qiymətlərindən yüksək qiymətlə haqq verilir

103. Sənaye fəhlələri ixtisas dərəcələrinə görə neçə qrupa bölünürlər?

- 5
- 2
- 6
- ✓ 4
- 3

104. İşlərinin xarakterinə görə fəhlələr qrupuna aid deyil:

- məhsulun keyfiyyətinə nəzarət edənlər
- əmək predmetini emal edənlər
- xammal və hazır məhsulu nəql edənlər
- təmir işini həyata keçirənlər
- ✓ müəssisə ərazisinə nəzarət edənlər

105. Müəssisələrdə kadrların strukturu necə müəyyən edilir?

- əsas fəhlələrin sayında heyətin orta siyahı sayının xüsusi çəkisinə görə
- heyətin orta siyahı sayının rəhbər və mütəxəssislərin sayına nisbətinə görə
- mühafizə işçilərinin sayının əsas və köməkçi fəhlələrin ümumi sayında xüsusi çəkisinə görə
- ✓ heyətin orta siyahı sayında müxtəlif kateqoriyalı işçilərin xüsusi çəkisinə görə
- köməkçi fəhlələrin sayının əsas fəhlələrin sayına nisbətinə görə

106. Sənaye-istehsal heyətinə daxil edilmir:

- əsas fəhlələr
- mütəxəssislər
- ✓ mənzil-kommunal təsərrüfatının işçiləri
- mühafizə işçiləri və yangın söndürənlər
- köməkçi fəhlələr

107. əmək haqqı nədir?

- ✓ iş qüvvəsinin kəmiyyəti və keyfiyyətinə görə işçiye müəssisə tərəfindən ödənilən pul vəsaitidir
- işçinin ixtisas dərəcəsi əsasında ödənilən vəsait
- işəgötürənin işçi ilə bağladığı müqaviləyə görə onun işdən çıxdığı halda ödədiyi vəsait
- müəssisədə işçilərə yaxşı işlədiklərinə görə ödənilən mükafatlar
- vaxtilə müəssisədə işləyib, lakin indi təqaüddə olan işçilərə müəssisələrin ödədiyi vəsait

108. əməyin ödənilməsinin tarif sisteminə daxildir:

- tarif ixtisas məlumat (sorgu) kitabı, əmək haqqı təlimatı, əmək məcəlləsi
- əməyin ödənilməsi qaydası və əmək şəratinə qoyulan tələblər
- ✓ tarif cədvəli, tarif dərəcəsi, tarif ixtisas məlumat (sorgu) kitabı
- işçilərin mükafatlandırması sistemi, əmək haqqının minimum səviyyəsi
- iş yerlərinin təşkilinə qoyulan tələblər, işçilərin ixtisasına qoyulan tələblər, işçinin əmək haqqı

109. əməyin ödənişinin işəmuzd formasına aid deyil:

- birbaşa işəmuzd
- mütərəqqi işəmuzd
- ✓ intensiv işəmuzd
- mükafatlı işəmuzd

- dolayı işəməuzd

110. əməyin ödənişinin vaxtamuzd formasına aiddir:

- birbaşa vaxtamuzd
- mütərəqqi vaxtamuzd
- akord sistemi
- ✓ mükafatlı vaxtamuzd
- dolayı vaxtamuzd

111. Amortizasiya norması necə hesablanır?

- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqlinin əsas fondun ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqlinin əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun faydalı istifadə müddətinə hasilinə nisbəti kimi
- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqlinin əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun faydalı istifadə müddətinə cəminə nisbəti kimi
- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqlinin əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun faydalı istifadə müddətinə nisbətində nisbəti kimi
- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqlinin əsas fondun faydalı istifadə müddətinə nisbəti kimi

112. Müəssisələrdə amortizasiya məbləği necə müəyyən edilir?

- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyərinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə əsas fondların qalıq dəyərinin hasilini çıxmaqla

113. İstehsal əsas fondların köhnəlmə əmsalı necə müəyyən edilir?

- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərinin əsas fondların köhnəlmə əmsalına nisbəti kimi
- istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərinin köhnəlmə məbləğinə nisbəti kimi

114. əməyin fondla silahlılığı necə hesablanır?

- məhsulun həcmi istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- əmək məhsudarlığının fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- fəhlələrin sayının istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi

115. Müəssisədə avadanlıqlardan intensiv istifadə yollarına aid deyil:

- avadanlığın birdəfəlik yükünün artırılması
- xammal və materialları istehsalə hazırlamaqla, onların keyfiyyətinin texnoloji prosesin tələblərinə və hazırlanan məhsulun keyfiyyətinə uyğun gəlməsinin təmin edilməsi
- ✓ avadanlığa səriştəli texniki qulluq olunması, onun vaxtında və keyfiyyətlə təmir edilməsi, iş yerinin materiallarla fasiləsiz təchizi, texnoloji prosesin düzgün təşkil edilməsi
- istehsal prosesinin qrafik üzrə sabit və müntəzəm, boşda-yanma hallarına yol vermədən ahəngdar və birqərarda getməsinin təmin edilməsi
- material emalının sürətinin artırılması

116. əsas fondlardan ekstensiv istifadə əması:

- ✓ əsas fondlardan vaxta görə istifadəni göstərir
- əsas fondlardan gücə görə istifadəni göstərir
- əsas fondların mənəvi köhnəlməsini göstərir

- əsas fondlardan yeniləşmə səviyyəsini göstərir
- fondlasılahlılığın artmasını göstərir

117. əsas fondların təzələnmə əmsalı necə hesablanır?

- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti
- bərpa dəyərinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti
- ilkin dəyər əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti
- ✓ yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti

118. Avadanlığın ekstensiv yüklənməsi əmsalı necə hesablanır?

- gün (sutka) ərzində müəssisənin, sexin avadanlıqları tərəfindən işlənmiş dəzgah-növbələrin sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtı ilə avadanlığın faktiki iş vaxtının hasili kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtı ilə avadanlığın faktiki iş vaxtının cəmi kimi
- ✓ avadanlığın faktiki iş vaxtının avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtına nisbəti kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtının avadanlığın faktiki iş vaxtına nisbəti kimi

119. İstehsal gücünü texniki (mexaniki) gücdən fərqləndirən cəhət nədir?

- mexaniki gücün kəmiyyətinin fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsindən asılı olmasıdır
- istehsal gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmamasıdır
- mexaniki gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmasıdır
- ✓ mexaniki gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmamasıdır
- istehsal gücün kəmiyyətinin fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsindən asılı olmamasıdır

120. Aşağıdakılardan hansı avadanlığa məxsus vaxt fondlarına aid deyil?

- təqvim vaxt fondu
- plan və ya maksimum mümkün vaxt fondu
- faktiki işlənmiş vaxt fondu
- ✓ cari vaxt fondu
- rejim vaxt fondu

121. Fondtutumu göstəricisi necə hesablanır?

- ✓ istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun dəyərinə nisbəti kimi
- əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondların ilin əvvəlinə olan dəyərinə nisbəti kimi
- əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondların əsas fondların ilin sonuna qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin mövcud əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi

122. Fondtutumu göstəricisi necə hesablanır?

- kadrların strukturu
- ✓ avadanlıqların yaş strukturu
- müəssisənin ölçüsü
- müəssisənin tərəf müqabillərinin sayı
- işçilərin sayı

123. Sənaye müəssisələrində illik amortizasiya məbləği necə müəyyən edilir?

- əsas fondların normativ xidmət müddətinin amortizasiya məbləğinə nisbəti kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ amortizasiya məbləğinin əsas fondların normativ xidmət müddətinə nisbəti kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların normativ xidmət müddətinə hasili kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi

- 124.** əsas fondların sıradançıxma əmsalı necə hesablanır?
- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin sonuna olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
 - köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
 - ✓ baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
 - yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
 - köhnəlmə məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi

- 125.** əsas fondların artma əmsalı necə hesablanır?
- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
 - baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin sonuna olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
 - baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
 - ✓ yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
 - köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi

- 126.** Binalar, qurğular və tikililər üçün amortizasiya norması nə qədərdir

- 25 faizədək
- ✓ 7 faizədək
- 10 faizədək
- 15 faizədək
- 20 faizədək

- 127.** İnsan orqanizminə təsir edən əsas fondların köhnəlmə növü hansıdır?

- fiziki
- iqtisadi
- ictimai
- mənəvi
- ✓ sosial

- 128.** Maşın və avadanlıqlar üçün amortizasiya norması nə qədərdir?

- ✓ 25 faizədək
- 7 faizədək
- 10 faizədək
- 15 faizədək
- 20 faizədək

- 129.** əsas fondlardan istifadənin ümumi və xüsusi göstəriciləri hansılardır?

- əsas fondların dəyərinin artım tempi və köhnəlmə müddəti
- fondverimi və köhnəlmə müddəti
- fondtutumu və təzələnmə əmsalı
- ✓ fondverimi və növbəlilik əmsalı
- iqtisadi və sosial

- 130.** Fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların bərpa dəyərinə nisbəti kimi
- əsas fondların orta illik dəyərinin il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmninə nisbəti kimi
- ✓ il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi

- 131.** Müəssisənin əsas fondlarının strukturuna hansı amil təsir göstərmir?

- elmi-texniki tərəqqi
- ✓ kadrların idarə edilməsinin təkmiləşdirilməsi

- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi
- istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsi
- istehsal edilən məhsulun mürəkkəblik dərəcəsi

132. İstehsal güclərindən istifadənin ekstensiv göstəricisi hansıdır?

- əsas fondların rentabelliyi
- avadanlıqlardan istifadə əmsalı
- fondverimi
- istehsal güclərindən istifadə əmsalı
- ✓ növbəlilik əmsalı

133. Müəssisənin istehsal gücünü müəyyən edən amil hansıdır?

- ✓ avadanlıqların məhsuldarlığı
- məhsulun əməktutumu
- dövrətmə əmsalı
- amortizasiya norması
- ümumzavod xərcləri

134. İstehsal gücü nədir?

- müəssisəyə dövlətin icazə verdiyi maksimum istehsal imkanı
- müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul satmaq imkanı
- müəssisənin bazardakı payıdır
- müəssisənin illik istehsal həcmi
- ✓ müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul buraxa bilmə qabiliyyətidir

135. Müəssisəsinin əsas fondlarına nə aid deyil?

- Nəqliyyat vasitələri
- Zavoddaxili su kəmərləri
- Binalar
- ✓ Hazır məhsul anbarında olan avadanlıq
- Səxdə qurulmuş avadanlıq

136. Avadanlıqlarda təmir işi nə vaxt həyata keçirir?

- avadanlıq satıldıqda
- avadanlıqların yerləşdirilməsində
- avadanlıqların yerini dəyişdikdə
- ✓ avadanlıq fiziki köhnəldə
- avadanlıq yeni alınanda

137. əsas fondların amortizasiyası nədir?

- əsas fondların dəyərindəki artım
- əsas fondların satışından gələn gəlirdir
- ✓ aşınma ilə əlaqədar, əsas fondun dəyərindən yaradılan məhsulun üzərinə keçən dəyər
- əsas fondların yeniləri ilə əvəz olunma faizi
- mənəvi aşınmaya məruz qalan əsas istehsal fondlarının dəyəri

138. əsas fondların aşınma növləri hansılardır?

- mənəvi, psixoloji, sosial, iqtisadi
- texniki, mənəvi, sosial, siyasi
- ✓ fiziki, mənəvi, sosial, iqtisadi
- fiziki, texniki, mənəvi, sosial
- texniki, texnoloji, fiziki, mənəvi

139. əsas fondların qiymətləndirmə üsulları hansılardır?
- köhnəlmə və amortizasiya dəyərinə görə
 - işləmə müddəti və satış dəyərinə görə
 - ilkin dəyərinə və təzələnmə əmsalına görə
 - qalıq və satış dəyərinə görə
 - ✓ ilkin və bərpa dəyərinə görə
140. Aşağıda göstərilən istehsal vasitələrindən hansı əsas fond deyil?
- dəzgah
 - qurğu
 - ✓ məmulat
 - nəqliyyat vasitəsi
 - bina
141. İstehsalın əsas fondlarının quruluşu necə hesablanır?
- aktiv hissələrin dəyərlərinin passiv hissə dəyərlərinə nisbəti
 - əsas fondların dəyərinin istehsal gücündə xüsusi çəkisi
 - texnoloji avadanlıqların dəyərinin binaların dəyərinə nisbəti
 - binaların dəyərinin istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti
 - ✓ ünsürlərdən hər birinin ümumi dəyərdəki xüsusi çəkisi
142. İstehsalın əsas fondlarının tərkibinə nələr daxildir?
- ✓ bina və nəqliyyat vasitələri
 - qurğu və materiallar
 - ötürücü mexanizmlər və tara materialları
 - binalar və yanacaq ehtiyatları
 - nəqliyyat vasitələri və istehsal tullantıları
143. İstehsalın əsas fondları nədir?
- öz formasını istehsal prosesində dəyişəcək hazır məhsula çevrilən material qiymətliləridir
 - yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
 - yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
 - istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə bir il ərzində tamamilə keçirən əmək vasitələri və predmetləridir
 - ✓ istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır
144. Qeyri-maddi aktivlər köhnəlmənin hansı növünə məruz qalır?
- iqtisadi köhnəlmə
 - texniki köhnəlmə
 - sosial köhnəlmə
 - fiziki köhnəlmə
 - ✓ mənəvi köhnəlmə
145. Dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı necə hesablanır?
- ✓ topdansa satış qiymətində realizə olunmuş məhsulun həcmi vəsaitlərinin orta illik qalıqına nisbəti kimi
 - dövrüyyə fondlarının həcmi tədavi fondlarının həcmiə nisbəti kimi
 - topdansa satış qiymətində realizə olunmuş məhsulun tədavi fondlarının həcmiə nisbəti kimi
 - dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqının topdansa satış qiymətində realizə olunmuş məhsulun həcmiə nisbəti kimi
 - dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqının dövrüyyə fondlarının həcmiə nisbəti kimi
146. Dövriyyə vəsaitlərinin yüklənmə əmsalı necə hesablanır?

- ✓ dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qatılığına topdansaş qiyamətində realizə olunmuş məhsulun həcminə nisbəti kimi
- topdansaş qiyamətində realizə olunmuş məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qatılığına nisbəti kimi
- istehsal edimiş məhsulun həcmnin tədavül fondlarının həcminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətinin dövrdəki günlərin sayına nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin bir dövriyyəsinin gün hesabı ilə uzunluğu göstəricisinin tərsi kimi

147. Material məsrəf normasının tərkibinə nələr daxildir?

- dəstləşdirici məmulatlar, texnoloji tullantılar və itkilər, təşkilati-texniki tullantı və itkilər
- xalis (faydalı) məsrəf, xammal, material və dəstləşdirici məmulatlar
- ✓ təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf, texnoloji tullantılar və itkilər
- xammal, təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf
- xammal və yanacaq, material və dəstləşdirici məmulatlar, xalis (faydalı) məsrəf

148. Sənaye müəssisələrində materiallara qənaətin həcmi necə hesablanır?

- məhsul vahidinə material məsrəf norması, hesabat ilində faktiki istehsalın həcmi və hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin cəmi kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin hasili kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində faktiki istehsalın həcmnin cəmindən hesabat ilində materialın faktik məsrəfinin fərqi kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması, hesabat ilində faktiki istehsalın həcmi və hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin hasili kimi
- ✓ məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində faktiki istehsalın həcmnin hasilindən hesabat ilində materialın faktik məsrəfinin fərqi kimi

149. Hazır məhsula dövriyyə vəsaitlərinin normativi necə hesablanır?

- istehsal maya dəyəri ilə əmtəlik məhsulun bir günlük buraxılışının hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasına nisbəti kimi
- ✓ istehsal maya dəyəri ifadəsində əmtəlik məhsulun bir günlük buraxılışı və hazır məhsulun günlük ehtiyat normasının hasili kimi
- hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasının istehsal maya dəyəri ilə əmtəlik məhsulun bir günlük buraxılışına nisbəti kimi
- istehsal maya dəyəri ilə əmtəlik məhsulun bir günlük buraxılışı ilə hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasının fərqi kimi
- istehsal maya dəyəri ilə əmtəlik məhsulun bir günlük buraxılışı ilə hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasının cəmi kimi

150. Bitməmiş istehsalda dövriyyə vəsaitlərinin normativi necə hesablanır?

- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğu, məhsul istehsalına çəkilən birgünlük xərclər və xərclərin çoxalma əmsalının cəmi kimi
- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğu ilə məhsul istehsalına çəkilən birgünlük xərclərin cəminin xərclərin çoxalma əmsalına nisbəti kimi
- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğunun xərclərin çoxalma əmsalına nisbəti kimi
- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğunun məhsul istehsalına çəkilən birgünlük xərclərə nisbəti kimi
- ✓ istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğu, məhsul istehsalına çəkilən birgünlük xərclər və xərclərin çoxalma əmsalının hasili kimi

151. Müəssisədə pul vəsaiti saxlanılmasının hansı motivi yolverilməzdir?

- möhtəkirlik
- əmək haqqının ödənilməsi
- xəbərdarlıq
- ✓ cərimələr
- sövdələşmə

152. Məsrəf normaları tətbiq miqyasına görə necə qruplaşdırılır?

- fərdi və kütləvi normalar
- kütləvi və iriləşdirilmiş normalar
- müfəssəl və fərdi normalar
- ✓ fərdi və qrup normaları
- perspektiv və müfəssəl normalar

153. Müəssisədə bitməmiş istehsalın həcminə hansı amil təsir göstərmir?

- istehsal olunan məhsulun həcmi və tərkibi;
- ✓ debitor borclərinin həcmi və tərkibi;
- istehsal prosesində xərclərin artma xarakteri.
- məhsulun maya dəyəri;
- istehsal tsiklinin uzunluğu;

154. Normalaşdırılmayan dövriyyə vəsaitlərinə aiddir:

- hazır məhsul
- ✓ pul vəsaitləri
- istehsal ehtiyatları
- bitməmiş ehtiyatlar
- gələcək dövrün xərcləri

155. Gələcək dövrün xərclərinə daxildir:

- hazırkı dövrdə çəkilmiş, lakin gələcəkdə gəlir kimi məhsulun reallaşdırılmasından əldə edilən vəsaitlər;
- hazırkı dövrdə maya dəyərinə daxil edilmiş və xərc kimi geri qaytarılmış xərclər;
- gələcəkdə çəkilmiş, lakin hazırkı dövrdə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər;
- ✓ hazırkı dövrdə çəkilmiş, lakin gələcəkdə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər;
- hazırkı dövrdə satılmış, lakin gələcəkdə ödəniləcək məhsullar;

156. Müəssisədə bitməmiş istehsalat aşağıdakılardan hansı aiddir?

- hazır məhsulun dəyəri
- ✓ istehsal prosesinə daxil olmuş və emal prosesində olan xammal və materialların dəyəri.
- əsas fondların yaradılması ilə əlaqədar xərclər;
- yeni məhsulun layihələndirilməsi və nümunəsinin yaradılması ilə əlaqədar xərclər;
- istehsal prosesinə daxil olmamış xammal və materialların dəyəri;

157. Hazır məhsul:

- ✓ normalaşdırılan tədavül fondlarına aiddir
- əsas fondlara aiddir
- normalaşdırılan dövriyyə fondlara aiddir
- istehsal ehtiyatlarına aiddir
- normalaşdırılmayan tədavül fondlarına aiddir

158. Dövriyyə vəsaitlərinə nələr aiddir?

- ✓ dövriyyə fondları və tədavül fondları
- pul vəsaitləri və çoxillik əkmələr
- istehsal ehtiyatları və qurğuları
- dövrüyyə fondları və əsas fondlar
- gələcək dövrün xərcləri və ötürücü qurğular

159. Müəssisədə materiallardan ehtiyat növləri hansılardır?

- ✓ cari, hazırlıq, sığorta, mövsümü
- cari, istehsal, satış, sığorta
- cari, mövsümü, müddətli, hazırlıq
- istehsal, satış, xidmət, cari
- uzun müddətli, qısamüddətli, cari, hazırlıq

160. Müəssisənin dövriyyə fondları nədir?

- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- ✓ yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır

- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır
- öz natural formasını dəyişən, lakin istehsal prosesində birbaşa iştirak etməyən fondlar
- istehsal prosesində iştirakından asılı olmayaraq, dəyərini itirən fondlardır

161. Dövriyyə fondlarının tərkib üsurləri hansılardır?

- tədavül fondları, gələcək dövrün xərcləri və pul vəsaitləri
- yanacaq, təmir ehtiyatları və hazır məhsul
- gələcək dövrün xərcləri, tədavül fondları, pul vəsaitləri
- pul vəsaitləri, azqiymətli tezköhnələn əşyalar, debitor borcları
- ✓ istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal və gələcək dövrün xərcləri

162. Məsrəf normasına daxil olmayan nədir?

- texnoloji tullantılar
- texniki-təşkilati itkilər
- ✓ təchizat itkiləri
- xalis məsrəf
- texnoloji itkilər

163. Tədavül fondlarına daxildir:

- bitməmiş istehsal;
- istehsal ehtiyatları.
- gələcək dövrün xərcləri;
- maşın və avadanlıqlar;
- ✓ hazır məhsul

164. Müəssisədə məhsulun maya dəyərinin aşağı salınması amillərinə aid deyil:

- istehsalın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması
- müəssisədə məhsulun quruluşunun dəyişilməsi
- müəssisədə məhsulun həcmnin artırılması
- istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi
- müəssisədə məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi

165. Məhsulun materialtutumluğu nədir?

- məhsulun maya dəyərində material xərclərinin nisbətən böyük xüsusi çəkiyə malik olduğunu göstərir
- müəssisədə anbarların hazır məhsul tutma qabiliyyətidir
- ✓ məhsul vahidinə işlədilən material həcmindən tullantı həcmi çıxıldıqdan sonra qalan hissədir
- müəssisə anbarının nə qədər material tutumu olduğunu göstərir
- məhsul vahidinin istehsalına nə qədər material işlədildiyini göstərir

166. Aşağıdakı xərc maddələrindən hansı maya dəyərinə daxil edilmir?

- icarə haqqı xərcləri;
- ✓ sosial-mədəni ehtiyaclara çəkilən xərclər
- reklam xərcləri.
- material xərcləri;
- əmək haqqı xərcləri;

167. Məhsulun maya dəyəri:

- rəqiblərlə qiymət mübarizəsində müəssisənin məhsula qoya biləcəyi ən optimal qiymətdir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların və dövriyyə vəsaitlərinin dəyər ifadəsində məcmusunu əks etdirir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların orta illik dəyərini əks etdirir

- ✓ məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş material və əmək haqqı xərclərinin, əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının və s. xərclərin məcmu-su-nu əks etdirir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş xammal, yanacaq, enerji, materiala çəkilən xərclərin və əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının məcmu-su-nu əks etdirir

168. Maya dəyərinin aşağıda sadalanan xərc maddələrindən biri müstəqim xərkdir

- ✓ texnoloji ehtiyaclar üçün elektrik enerjisinə sərf edilən xərclər
- ümumi zavod xərcləri
- ümum sex xərcləri
- inzibati idarə binasının işıqlandırılması üçün elektrik enerjisinə sərf edilən xərclər
- sex binasının işıqlandırılması üçün elektrik enerjisinə sərf edilən xərclər

169. Hansı məqsədlə xərclər şərti-dəyişən və şərti sabit xərclərə bölürlər?

- mənfəətin həcmi proqnozlaşdırmaq üçün
- ✓ müəssisədə istehsal həcmi zərərsizlik həddini müəyyən etmək üçün
- müəssisədə istehsalın texniki səviyyəsini yüksəltmək üçün
- müəssisədə istehsal edilən məhsulun keyfiyyətini yüksəltmək üçün
- sex, istehsal və tam maya dəyərini müəyyən etmək üçün

170. Müəssisədə istehsal həcmi zərərsizlik həddi necə müəyyən edilir?

- ✓ müəssisədə məhsul vahidinin satış qiymətindən məhsul vahidinə düşən dəyişən xərcləri çıxıb, şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini bu fərqə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin üzərinə dəyişən xərcləri gəlib, bu cəmi məhsul vahidinin satış qiymətinə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini məhsul vahidinin satış qiymətinə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini məhsul vahidinə düşən dəyişən xərclərə bölməklə
- müəssisədə məhsul vahidinin satış qiymətinin üzərinə məhsul vahidinə düşən dəyişən xərcləri gəlib, şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini bu cəmə bölməklə

171. əsaslı xərclərə nə aiddir?

- menecerlərin əmək haqqı xərcləri;
- material xərcləri.
- ✓ əsas fondların yaradılmasına sərf olunan xərclər;
- köməkçi fəhlələrin əmək haqqı xərcləri;
- əsas fəhlələrin əmək haqqı xərcləri;

172. Məhsulun maya dəyərinin quruluşu dedikdə nə başa düşülür?

- müəssisənin mənfəətində maya dəyərinin xüsusi çəkisi;
- müəssisənin illik məhsul dövriyyəsinin həcmində maya dəyərinin xüsusi çəkisi.
- müxtəlif növ məsrəflərin dəyərində məhsulun tam maya dəyərinin xüsusi çəkisi;
- ümumi məhsul istehsalının həcmində maya dəyərinin xüsusi çəkisi;
- ✓ məhsulun tam maya dəyərində müxtəlif növ məsrəflərin xüsusi çəkisi;

173. Hansı xərclər dəyişən xərclərə aiddir?

- əsas fondların amortizasiyası xərcləri
- ✓ əsas sexdə işləyən əsas fəhlənin əmək haqqı
- müəssisə direktorunun əmək haqqı
- təmir təsərrüfatında işləyən fəhlənin əmək haqqı
- müəssisənin baş mühasibinin əmək haqqı

174. Hansı xərclər şərti sabit xərclərə aiddir?

- satın alınmış dəstləşdirici məmulatlar və yarımfabrikatların alınması xərcləri
- əsas xammal və materiala xərclər
- texnoloji ehtiyaj-lar üçün yanacaq xərcləri
- əsas istehsal fəhlələrin əmək haqqı

- ✓ əsas fondların amortizasiyası xərcləri

175. Xərclərin kalkulyasiya maddələri üzrə təsnifləşdirilməsi nəyə xidmət edir?

- əmətəlik məhsulun maya dəyərini müəyyən etməyə
- ✓ konkret məhsul vahidinin maya dəyərini müəyyən etməyə
- amortizasiya ayırmalarını müəyyən etməyə
- ümumi məhsulun maya dəyərini müəyyən etməyə
- əmək haqqı xərclərini müəyyən etməyə

176. Kompleks xərclərə hansı xərclər aiddir?

- xammal və əsas materiallara xərclər
- ✓ ümumi sex xərcləri
- texnoloji avadanlıqların amortizasiyası
- texnoloji məqsədlər üçün yanacaq çəkilən xərclər
- əsas sexdə işləyən əsas fəhlənin əmək haqqı

177. Məhsulun sex maya dəyərinə daxil edilməyən xərc növü hansıdır?

- əsas fəhlələrin əmək haqqı
- köməkçi fəhlələrin əmək haqqı
- texnoloji avadanlıqların saxlanılmasına və istismarına çəkilən xərclər
- əsas və köməkçi materiallar
- ✓ inzibati idarə işçilərinin əmək haqqı

178. İstehsalın həcmindən aslı olaraq xərclər necə qruplaşdırılır?

- ✓ müstəqim və qeyri-müstəqim xərclər;
- qeyri-müstəqim və zavod xərcləri;
- müstəqim və sex xərcləri;
- sex və zavod xərcləri;
- sadə və kompleks xərclər;

179. Zərərsizlik həddi nədir?

- məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərindən kiçik olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- ✓ məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun sex maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun texnoloji maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir.
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərindən çox olduğu istehsalın həcmi göstərir;

180. Müəssisədə maya dəyərinin idarə olunmasında hansı məsələ həll olunmur?

- əmtəəlik (ümumi, reallaşdırılan) məhsulun və ayrı-ayrı məhsul növlərinin maya dəyərinin formalaşdırılması
- maya dəyərinin aşağı salınması ehtiyatlarının aşkar edilməsi və onlardan istifadə olunması
- ✓ digər müəssisələrin istehsal xərclərinə nəzarət etmək
- faktiki xərclərin plandan kənarlaşmalarına nəzarətin həyata keçirilməsi
- hər bir məhsul növünə qiymətin müəyyən edilməsi və məhsul vahidinin rentabelliyyənin müəyyənəşdirilməsi

181. İstehsal məsrəfləri iqtisadi elementlər üzrə necə qruplaşdırılır?

- material, amortizasiya ayırmaları, nəqliyyat, satış və satışdan sonrakı servis xərcləri
- material xərcləri (geri qaytarılan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), amortizasiya ayırmaları, fəhlələrin əsas və əlavə əmək haqqı, fəhlələrin əlavə əmək haqqı, sosial ehtiyaclara ayırmalar və sair xərclər
- ✓ material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər
- xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri
- xammal, material, enerji, gələcək dövrün xərcləri, reklam xərcləri, zavoddaxili və zavoddan kənar nəqliyyat, su, qaz, cərimə və vergi və sair xərclər

182. Aşağıdakılardan hansı zərərsizliyin təhlilinin əsas vəzifələrinə aid deyil?

- zərərsizlik həddinin tapılması
- ✓ işçilərin sayının müəyyən edilməsi
- ən səmərəli istehsal texnologiyasının seçilməsi
- planlaşdırılan səviyyədə mənfəəti və tələbi təmin etməyə imkan verən bir məhsulun qiymətinin müəyyən edilməsi
- planlaşdırılmış mənfəəti əldə etmək üçün məhsulun satış həcminin müəyyən olunması

183. Aşağıdakılardan hansı zərərsizliyin təhlilinin əsas vəzifələrinə aiddir?

- müəssisənin təşkilati-hüquqi formasının müəyyən edilməsi
- işçilərin sayının müəyyən edilməsi
- ✓ optimal istehsal planının qəbulu
- avadanlıqlara tələbatın müəyyən edilməsi
- planlaşdırılmış mənfəətin bölgüsünün müəyyən olunması

184. Məhsul vahidinin kalkulyasiyasının xərc maddələri hansılardır?

- material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər
- qeyri-istehsal xərcləri, sex xərcləri, idarəetmə xərcləri, sosial sığortaya ayırmalar, nəqliyyat və rabitə xərcləri
- icarə, nəqliyyat, rabitə, reklam, texniki və texnoloji xərclər, sair istehsal və qeyri-istehsal xərcləri
- ✓ xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri
- xammal və əsas materiallar, yanacaq, nəqliyyat xərcləri, amortizasiya ayırmaları, sex və ümumzavod xərcləri

185. Aşağıdakılardan hansı xərc maddəsi sex maya dəyərinin tərkibinə aid deyil?

- xammal, material, yarımfabrikat və dəstləşdirici məmulatlara sərf edilən xərclər
- texnoloji avadanlıqlar üzrə amortizasiya ayırmalar
- ümum sex xərcləri
- ✓ inzibati idarə işçilərinin əmək haqqı
- istehsal fəhlələrinin əmək haqqı

186. Aşağıdakılardan hansı müəssisədə maya dəyərinin idarəedilməsi prosesinə aid olunmur?

- maya dəyərinin proqnozlaşdırılması və planlaşdırılması
- maya dəyərinin aşağı salınması yollarının müəyyən olunması
- məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası
- məhsulun maya dəyərinin təhlili
- ✓ məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi

187. Məhsulun əməktutumluğu nədir?

- məhsul vahidinin istehsalına sərf edilən əməyin (adam-saatların) miqdarını göstərir
- müəssisədə məsul istehsalında iştirak edən işçilərin sayını göstərir
- ✓ məhsulun maya dəyərində əmək haqqı xərclərinin xüsusi çəkisidir
- işçilərin əmək haqqının azalması hesabına məhsulun maya dəyərinin azalmasını göstərir
- məhsulun əməktutumunu göstərir

188. Məhsulun fondtutumluğu nədir?

- məhsul vahidinin düşən istehsal fondlarının dəyərini göstərir
- istehsal edilmiş məhsulun 1 manatına düşən əsas fondların orta illik dəyərini göstərir
- əsas fondların 1 manatına orta illik dəyərini istehsal edilmiş məhsulun 1 manatına düşən istehsal edilmiş məhsulun həcmi göstərir
- ✓ məhsulun maya dəyərində amortizasiya ayırmalarının xüsusi çəkisidir
- əsas fondların orta illik dəyərinin məhsulun maya dəyərində nisbətini göstərir

189. Aşağıdakılardan hansı xərc maddəsi istehsal maya dəyərinin tərkibinə aid deyil?

- əsas xammal və materiallara sərf edilən xərclər
- texnoloji avadanlıqlar üzrə amortizasiya ayırmaları
- ümum sex xərcləri
- ✓ məhsulun satışı ilə əlaqədar xərclər
- istehsal fəhlələrinin əmək haqqı

190. Müəssisənin idarə edilməsi xərcləri hansı növ xərc maddəsinə daxildir?

- texnoloji maya dəyərinə
- ✓ ümumzavod xərclərinə
- ümum sex xərclərinə
- istehsaldankənar xərclərə
- sex maya dəyərinə

191. Aşağıdakılardan hansı xərc maddəsi şərti-dəyişən xərclərə aiddir?

- ümum sex xərcləri
- müəssisənin idarə edilməsi xərcləri
- ✓ istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı
- sexin idarəetmə aparatının əmək haqqını
- ümumzavod xərcləri

192. Müəssisədə istehsal xərcləri smetası:

- kalkulyasiya maddələri üzrə hesablanır və məhsul vahidinin istehsalına çəkilən xərcləri göstərir
- istehsaldankənar xərcləri əhatə edir
- müəssisədə şərti-sabit xərcləri müəyyən etmək üçün tərtib edilir
- ✓ istehsal proqramını yerinə yetirmək üçün müəssisənin sərf edəcəyi xərclərin cəmini göstərir
- sex maya dəyrini hesablamaq üçün tərtib edilir

193. Müəssisədə məhsulun maya dəyərinin aşağı salınması ehtiyatlarına aid deyil:

- müəssisədə əmək məhsuldarlığının artırılması
- müəssisədə istehsaldankənar xərclərinin azaldılması
- müəssisədə məhsulun fondtutumunun aşağı salınması
- müəssisədə məhsulun istehsalına çəkilən material xərclərinin aşağı salınması
- ✓ müəssisədə işçilərin əmək haqlarının və onların sosial inkişafına xərclərin artırılması

194. Aşağıdakılardan hansı istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi amili hesab olunur?

- iş yerlərində izafi ehtiyatların olması
- ✓ istehsalın ixtisaslaşması
- istehsal prosesinin başlanması
- istehsal prosesindəki fasilələr
- istehsal sahələrinin artıqlığı

195. Müəssisədə fondtutumunun azalması istehsalın iqtisadi səmərəliliyinə necə təsir göstərir?

- müəssisədə istehsal edilən məhsulun maya dəyərini artırır
- müəssisədə əsas fondlardan istifadə səviyyəsi aşağı düşür
- müəssisədə məhsul vahidinə düşən amorizasiya ayırmalarını artırır
- investisiya qoyuluşlarına tələbatı artırır
- ✓ məhsul vahidinə düşən amorizasiya ayırmalarını azaldır

196. Müəssisədə satışın (dövriyyənin) rentabelliği göstəricisi necə hesablanır?

- ümumi məhsulun satışın həcminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- mənfəətin əsas və normalaşdırılan dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ mənfəətin satışın həcminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi

- mənfəətin satışla əlaqədar xərclərin ümumi məbləğinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- əmtəəlik məhsulun satışın həcminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi

197. İnvestisiya qoyuluşlarının səmərəliliyini xarakterizə edən göstəricilərə aid deyil:

- rentabellik indeksi göstəricisi
- ödənmə müddəti göstəricisi
- integral səmərə (xalis cari dəyər) göstəricisi
- rentabellik norması (daxili rentabellik norması) göstəricisi
- ✓ dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürəti göstəricisi

198. İstehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsinə hansı amil təsir göstərmir?

- elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin istehsala tətbiqi
- ✓ işçilərin günlük iş vaxtının və növbəlilik əmsalının azaldılması
- işçilərin ixtisas səviyyəsinin artırılması və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması
- istehsalın təmərküzləşməsi, kombinəlməsi, ixtisaslaşması və kooperativləşməsi
- istehsalın və idarəetmənin təşkilinin təkmilləşdirilməsi

199. Müəssisədə ümumi (istehsal) rentabellik göstəricisi necə hesablanır?

- mənfəətin dövrüyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ mənfəətin əsas və normalaşdırılan dövrüyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- mənfəətin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- ümumi məhsulun əsas və normalaşdırılan dövrüyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- reallaşdırılmış məhsulun əsas və normalaşdırılan dövrüyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi

200. İqtisadi səmərə nədir?

- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyətə cəlb edilən resursların dəyər ifadəsində cəmi
- Ölkə iqtisadiyyatının hər bir sahəsində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə il ərzində həyata keçirilən fəaliyyətlərin sayı
- ✓ Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan mütləq ölçüdə iqtisadi nəticə
- Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan nisbi ölçüdə iqtisadi nəticə
- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyəti ilə əlaqədar çəkilən xərclərin mütləq ölçüdə cəmi

201. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri səmərə göstəricisinə xasdır?

- nisbi göstəricidir
- xərc göstəricisidir
- faiz göstəricisidir
- müqayisəli göstəricidir
- ✓ mütləq göstəricidir

202. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri səmərəlilik göstəricisinə xasdır?

- ölçüyə gəlməyən göstəricidir
- xərc göstəricisidir
- ✓ nisbi göstəricidir
- həcm göstəricisidir
- mütləq göstəricidir

203. Səmərəlilik göstəricisi hansıdır?

- ümumi milli məhsul
- istehsala sərf olunan məsrəflər
- milli gəlir
- səmərə

- ✓ səmərə ilə onun əldə edilməsinə çəkilən xərclərin kəmiyyət nisbəti

204. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- İctimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyini düzgün qiymətləndirmək üçün onun meyarı və göstəriciləri elmi-nəzəri və metodoloji cəhətdən dəqiq əsaslandırılmalıdır
- Səməre öz-özlüyündə ictimai istehsalın səmərəliliyi haqqında təsəvvür yarada bilmir, çünki mütləq rəqəmdir, onu yaradan xərclərlə əlaqəsizdir
- Səmərəlilik göstəricisi – səməre ilə xərclərin kəmiyyət nisbəti, ictimai istehsalın səmərəliliyinin keyfiyyət səciyyəsidir
- Hər hansı bir sosial-iqtisadi prosesin kəmiyyət və keyfiyyət cəhətlərini özündə tam və dəqiqliklə əks etdirən meyar və göstəricilər olma-dan həmin prosesin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi mümkün deyildir
- ✓ İctimai istehsalın səmərəlilik meyarı və ümumiləşdirici (meyar) göstəricisi arasında heç bir əlaqə və bağlılıq yoxdur

205. Səmərəlilik meyarı nədir?

- İstehsal fəaliyyətinin aralıq nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin kəmiyyətidir
- İstehsal fəaliyyətinin nəticəsi olaraq istehsal edilmiş məhsulun ümumi həcmnin dəyər ifadəsidir
- ✓ İstehsal fəaliyyətinin son nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin gətirdiyi səməre-dir
- İstehsal fəaliyyəti zamanı məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin faydalı hissəsidir
- İstehsal fəaliyyətində istifadə edilən bütün resursların istehlak həcmidir

206. İctimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin meyarı aşağıda göstərilənlərdən hansıdır?

- il ərzində yaradılmış xalis milli məhsul
- il ərzində yaradılmış ümumi daxili məhsul
- milli sərvət
- ✓ il ərzində yaradılmış milli gəlir
- il ərzində yaradılmış ümumi milli məhsul

207. Müəssisə səviyyəsində istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin meyarı aşağıda göstərilənlərdən hansıdır?

- ümumi gəlir
- istehsal xərcləri
- ✓ mənfəət
- əmtəəlik məhsul
- istehsal olunan məhsulun dəyər ifadəsində həcmi

208. Mütləq səmərəlilik nədir?

- əldə olunan səmərenin kəmiyyətcə miqdarıdır
- əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbətidir
- ✓ səmərenin əsaslı vəsait qoyuluşunun həcminə nisbətidir
- əldə olunmuş səmərenin keyfiyyətini xarakterizə edir
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğidir

209. Nisbi (müqaisəli) səmərəlilik nədir?

- istehsaldaxili ehtiyatlardan istifadə göstəricisidir
- əsaslı vəsait qoyuluşu həcmnin səməreyə nisbətidir
- səmərenin əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbətidir
- ✓ variantlar üzrə cari xərclərin fərqinin əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqinə nisbətidir
- səmərəliliyin orta göstəricisidir

210. Müqayisəli (nisbi) səmərəlilik göstəricisi nə üçün hesablanır?

- layihə variantları üzrə gözlənilən məsrəflərin müqayisəsi üçün tətbiq edilir
- müəssisənin mənfəətini hesablamaq üçün tətbiq edilir
- layihə variantları üzrə ayrı-ayrılıqda gözlənilən gəlirlərin hesablanması üçün tətbiq edilir
- layihə variantları üzrə sərf ediləcək investisiyanın həcmi hesablaamaq üçün tətbiq edilir
- ✓ layihə variantlarından ən sərfəsinin seçilməsi məqsədilə hesablanılır və tətbiq edilir

211. Müəssisədə investisiya layhəsinin qəbul edilməsi üçün integral səmərəlilik göstəricisi:

- ✓ müsbət kəmiyyət olmalıdır
- mənfəətə bərabər olmalıdır
- sıfır (0) bərabər olmalıdır
- xərclərdən çox olmalıdır
- mənfə kəmiyyət olmalıdır

212. Əmək məhsuldarlığı hansı istehsal amilindən istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir?

- torpaq
- xammal
- sahibkarlıq qabiliyyəti
- ✓ əmək (iş qüvvəsi)
- kapital

213. Əməyin səmərəlilik dərəcəsini hesablamaq üçün aşağıda verilənlərdən hansından istifadə edilir?

- ✓ vaxt vahidi ərzində istehsal edilən məhsulun həcmi
- vaxt vahidi ərzində sərf edilən elektrik enerjisi
- investisiya qoyuluşunun rentabelliği
- məhsul vahidinin istehsalına sərf edilən xərclər
- vaxt vahidi ərzində sərf edilən materialların həcmi

214. Aşağıdakılardan hansı istehsalın səmərəliliyini xarakterizə etmir?

- məhsul vahidinin maya dəyərinin azaldılması
- ✓ işçilərin sayının artması
- material məsrəflərinə qənaət eilməsi
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan vaxtın azaldılması
- vaxt vahidi ərzində istehsal olunan məhsulun kəmiyyətcə çoxaldılması

215. Aşağıdakılardan hansı istehsalın səmərəliliyini əks etdirir?

- hazır məhsul anbarında məhsul ehtiyatlarının artması
- məhsulun satış həcmnin azalması
- anbarında material ehtiyatlarının artması
- ✓ məhsulun əmək-tutumunun azaldılması
- avadanlıqların istifadəsiz qalma müddətinin artması

216. Hazırlıq ehtiyatının həcmi necə hesablanır?

- materialdan orta günlük məsrəf norması materialın kəmiyyət və keyfiyyətcə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxta nisbəti kimi
- ✓ materialdan orta günlük məsrəf norması materialın kəmiyyət və keyfiyyətcə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxta vurulur
- istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcmnin materialın kəmiyyət və keyfiyyətcə qəbuluna və istehsa hazırlanmasına sərf edilən istehlakı üçün vaxta nisbəti kimi
- materialdan orta günlük məsrəf norması istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcminə vurulur
- materialın kəmiyyət və keyfiyyətcə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxt döviyyə vəsaitlərinin orta qalığına vurulur

217. Məmulat üzrə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmnin həmin məmulat vahidinin material tutumuğu göstəricisinə nisbəti kimi
- ✓ məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasına vurulur
- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmnin həmin məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasının həmin məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcminə nisbəti kimi
- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidinin material tutumuğu göstəricisinə vurulur

218. Hissə (detal) üzrə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?
- hissənin (detalın) hər vahidi üzrə material məsrəfi norması hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcminə nisbəti kimi
 - ✓ hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidi üzrə material məsrəfi normasına vurulur
 - hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidinin material tutumluğu göstəricisinə vurulur
 - hissənin (detalın) sayının həmin hissə (detal) növünün vahidinin material tutumluğu göstəricisinə nisbəti kimi
 - hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmnin həmin hissə (detal) növünün vahidinin material məsrəfi normasına nisbəti kimi
219. Oxşarlığa görə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?
- ✓ məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi oxşar məmulatın (hissənin) material məsrəfi norması ilə yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətləri ni nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalın hasilinə vurulur
 - məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi oxşar məmulatın (hissənin) material məsrəfi normasına nisbəti kimi
 - oxşar məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi onun material məsrəfi norması ilə yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətləri ni nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalın hasilinə vurulur
 - məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi onun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsala vurulur
 - məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) həcmi oxşar məmulatın (hissənin) material məsrəfi normasına vurulur
220. Müəssisədə mövsümi ehtiyat hansı hallarda yaranır?
- müəssisənin xammal və materialla təminatında onun miqdarı, və ya vaxtaşırılığında kənarlaşmalar baş verən zaman istehsalın fasiləsizliyini təmin etmək məqsədilə
 - iki məhsul-göndərmə (alma) arasındakı vaxt intervalında müəssisənin ahəngdar işləməsini təmin etmək məqsədilə
 - ✓ xammal və materialın istehsalı və ya tədarükünün mövsümi olması ilə əlaqədar
 - istehsal prosesinin fasiləsizliyi ilə əlaqədar
 - gələcəkdə xammal və materiala tələbin artması ehtimalı ilə
221. Tranzit norması nədir?
- ✓ istehsalçı müəssisədən bir sifarişlə bir istehlakçıya göndəriləcək məhsulun minimum həcmidir
 - istehlakçının istehsalçıya bir dəfəyə göndərmək üçün öhdəsinə götürdüyü material həcmi maksimum miqdarıdır
 - istehsalçı müəssisədən bir il ərzində bir istehlakçıya göndəriləcək məhsulun minimum həcmidir
 - istehsalçı müəssisədən bir il ərzində bir istehlakçıya göndəriləcək məhsulun maksimum həcmidir
 - istehlakçının istehsalçıya bir dəfəyə göndərmək üçün öhdəsinə götürdüyü material həcmi minimum miqdarıdır
222. Aşağıdakılardan hansı satışın təşkilinə aid edilir?
- müəssisədə heyətin fəaliyyətinin səmərəli təşkili
 - müəssisədə innovasiya prosesinin təşkili
 - ✓ məhsulun reallaşdırılmasının forma və metodlarının, onun istehlakçılara çatdırılması üsullarının seçilməsi
 - müəssisədə istehsalın material resursları və texniki vasitələrlə təmin edilməsinin təşkili
 - iş qüvvəsi və istehsal vasitələrinin məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinin təşkili
223. Firma birbaşa satış sisteminin üstünlüyünə aşağıdakılardan hansı aiddir?
- məhsulun son istehlakçıya bilavasitə çatdırılması ilə əlaqədar xərclərin azalması
 - ✓ son istehlakçılarla mütəmadi olaraq sıx əlaqələr saxlanması
 - əlaqələrin sayının azalması
 - əmtənin hərəkəti ilə bağlı risklərin azalması
 - əmtə ehtiyatlarının yaradılması ilə əlaqədar istehsaldankənar xərclərin azalması
224. Müəssisədə satış sistemləri onların təşkilinə görə necə qruplaşdırılır?
- əsas və köməkçi satış sistemləri
 - analitik və sintetik satış sistemləri

- daxili və xarici satış sistemləri
- intensiv və selektiv satış sistemləri
- ✓ birbaşa və dolayı satış sistemləri

225. Müəssisədə satış sistemləri vasitəçilərin sayına görə necə qruplaşdırılır?

- əsas, köməkçi və xidmətedici satış sistemləri
- birbaşa, dolayı və qarışıq satış sistemləri
- ✓ intensiv, selektiv və xüsusi satış sistemləri
- analitik, sintetik və eksperimental satış sistemləri
- daxili, xarici və qarışıq satış sistemləri

226. Cari ehtiyatın maksimum həcmi necə hesablanır?

- ✓ orta günlük material məsrəfi norması iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalına vurulur
- iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalı orta günlük material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- orta günlük material məsrəfi norması istehsal proqramına vurulur
- iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalı istehsal proqramına vurulur
- orta günlük material məsrəfi norması iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalına nisbəti kimi

227. Aşağıdakılardan hansı Dəqiq vaxtında sisteminin üstünlüklərinə aid deyil?

- təchizat prosesinə statistik nəzarətin mümkünlüyü
- ✓ maddi-texniki təminat planına ehtiyacın olmaması
- maddi-texniki təchizatın müntəzəm surətdə təkmilləşdirilməsi
- göndərilən xammal və materialların və istehsal olunan məhsulların keyfiyyətinin kompleks idarə edilməsi imkanlarının olması
- müəssisədə istehsal tsiklinin qısaldılması

228. Anbarların çox sayda istehlakçı sexlərə xidməti zamanı hansı reyslərdən istifadə olunur?

- dairəvi
- ✓ zona-dairəvi
- rəqqas
- şüa
- zona

229. Maddi-texniki təminatın hansı forması seçilərkən tranzit və sifariş normaları əsas götürülür?

- «Dəqiq vaxtında» sistemi
- Ənənəvi forma
- Anbar forma
- Kontrakt sistemi
- ✓ Tranzit forma

230. İstehsal vasitələrinə tələbatın hesablanmasında hansı göstəricilərdən daha çox istifadə olunur?

- işçilərin sayı və vaxt fondundan
- ✓ qəbul edilmiş sifarişlər portfeli və materialın məsrəf normasından
- dövriyyə vəsaitlərinin yüklənmə əmsalı və materialın məsrəf normasından
- fondverimi və dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətindən
- əmək məhsuldarlığı və qəbul edilmiş sifarişlər portfelindən

231. Aşağıdakı prinsiplərin hansından marketing şöbəsi yaradılarkən istifadə edilmir?

- ✓ ahəngdarlıq prinsipi üzrə təşkil
- bazar prinsipi üzrə təşkil
- əmtəə istehsalı prinsipi üzrə təşkil
- funksional prinsip üzrə təşkil
- əmtəə-bazar prinsipi üzrə təşkil

232.	Aşağıdakılardan hansı marketingin funksiyalarına aiddir?
	• avadanlıqlara tələbatın müəyyən edilməsi • xammala tələbatın müəyyən edilməsi ✓ əmtəələrin satış bazarlarının müəyyənləşdirilməsi • əmək məhsuldarlığının artırılması yollarının müəyyən edilməsi • işçilərin sayının planlaşdırılması
233.	Aşağıdakılardan hansı marketingin idarə edilməsi prosesinə aid deyil?
	• bazar imkanlarının təhlili ✓ materiallara tələbatın hesablanması • marketing kompleksinin işlənilib hazırlanması • marketing tədbirlərinin həyata keçirilməsi • məqsədli bazarın seçilməsi
234.	Aşağıdakılardan hansı satış kanalında olan axınlara daxil edilir?
	✓ sifarişlər axını • tələb axını • iqtisadi axın • resurs axını • iş qüvvəsinin axını
235.	Aşağıdakılardan hansı satışın planlaşdırılmasına aid edilir?
	• maddi-texniki təminat planlarının tərtib etmək • müəssisədə innovasiya prosesinin planlaşdırılması • əmək haqqının müəyyənləşdirilməsi • müəssisənin əmək resurslarına olan tələbatın planlaşdırılması ✓ əlavə xidmətlərin, xarici ticarət əməliyyatlarının, reklam fəaliyyətinin planlaşdırılması
236.	Aşağıdakılardan hansı satışın planlaşdırılmasına aid edilmir?
	• məqsədlərin müəyyən olunması • konyunktura və tələb üzrə proqnozların hazırlanması • məhsulların reallaşdırılması proqnozlarının işlənməsi • satışın idarəedilməsi üzrə xərclər smetalarının tərtibi ✓ mənfəətin bölgüsü
237.	Aşağıdakılardan hansı satışın təşkilinə aid edilmir?
	✓ iş qüvvəsi və istehsal vasitələrinin məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinin təşkili • ticarət kommunikasiyalarının, hüquqi və iddia işlərinin təşkili • informasiya-dispetçer xidmətinin hesabatlaşdırılmasının hazırlanmasının təşkili • əmtəənin hərəkəti texnologiyası • tələbin stimullaşdırılmasının və reklam fəaliyyətinin təşkili
238.	Marketing şöbəsi yaradılarkən aşağıdakı prinsiplərin hansından istifadə olunur?
	• təşkilati prinsip ✓ coğrafi prinsip • təklif prinsipi • stimullaşdırıcı prinsip • sosial prinsip
239.	Müəssisənin marketing sistemi aşağıdakı məsələlərin həllində iştirak etmir:
	• məhsul (xidmət) çeşidi və qiymətinin planlaşdırılmasında ✓ plan üzrə işin yerinə yetirilməsi üçün zərur olan işçilərə tələbatın hesablanmasında

- potensial (real) tələbatın və ödənilməyən ehtiyacların müəyyən edilməsində
- bazarda mövcud olan tələbatın mümkün qədər çox ödənilməsi-nə nail olmaq məqsədilə tədbirlər sisteminin işlənilib hazırlanmasında
- bazarın kompleks öyrənilməsində (tədqiqində)

240. Maddi-texniki təminat nədir?

- müəssisəni zəruri həcmdə maliyyə resursları ilə təmin edilməsi prosesidir
- ✓ müəssisədə istehsalın material resursları və texniki vasitələri ilə təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə innovasiya prosesinin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə investisiya fəaliyyətinin tələb olunan həcmdə maliyyələşməsinin təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə istehsalın yüksək ixtisaslı karlarla təmin edilməsi prosesidir

241. Aşağıdakılardan hansı maddi-texniki təminatın əsas vəzifələrinə aid deyil?

- material resurslarını ən səmərəli yolla əldə etmək, istehsalı xammal və materiallarla birqərdə, tam və vaxtında təmin etmək
- məhsul-göndərənlərlə səmərəli təsərrüfat əlaqələ-rini qurmaq
- maddi-texniki təminat planlarını tərtib etmək
- maddi-texniki təminat xidmətinin strukturunu təkmil-ləşdirmək
- ✓ müəssisənin əmək resurslarına olan tələbatının təmin edilməsi

242. Aşağıdakılardan hansı maddi-texniki təminatın əsas funksiyalarına aid deyil?

- material resurslarının müəssisəyə gətirilməsi, qəbu-lu və qo-ru-nub saxlanması işləri üzrə nəzarətin təşkil edilməsi
- səmərəli təminat formasının seçilməsi və onun iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması
- material resurslarına sifarişləri yoxlamaq üçün ümumi-ləş-diriji hesablamların aparılması və yekun sifa-riş-leri-nin tərtibi
- istehsal bölmələrində məhsul istehsalına lazım olan xammal və materiallara tələbatın – sifarişlərin müəyyən edil-məsi
- ✓ müəssisənin idarəetmə aparatının işini təkmilləşdirmək

243. Müəssisələrin maddi-texniki təminat işi başlanğıcından sonuna qədər neçə mərhələni özündə birləşdirir?

- 3
- 4
- ✓ 8
- 7
- 5

244. Müəssisədə sexlərin materiallarla mərkəzləşdirilmiş üsulla təchiz edilməsində hansı sxemdən istifadə edilmir?

- rəqqas
- dairəvi
- ✓ tranzit
- zona-dairəvi
- şüa

245. Müəssisədə materiala tələbatı hesabladıqda aşağıdakı hansı metoddan istifadə edilmir?

- məmulat üzrə hesablama metodu
- nümunəvi təmsilçiyə (tipik nümayəndəyə) görə hesablama metodu
- hissə (detal) üzrə hesablama metodu
- oxşarlığa görə hesablama metodu (analogi metod)
- ✓ materialtutumluğa görə hesablama metodu

246. Müəssisənin avadanlığa ehtiyacı hansı hallarda yaranmır?

- avadanlıqlar fiziki və mənəvi cəhətdən köhnəldikdə
- müəssisənin buraxdığı məhsulun komplektləşdirilməsi (dəstldiril-məsi) zəruriliyi yarandıqda
- avadanlıqlar mənəvi cəhətdən köhnəldikdə
- müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda
- ✓ əməyin stimullaşdırılmasına ehtiyac yarandıqda

247. Müəssisənin maddi-texniki təminatının mərhələlərinə aid deyil:
- sifarişlər zənbilinə (istehsal proqramı-na) və məs-rəf normalarına görə material resurslarına tə-ləbatın müəyyən edilməsi
 - potensial məhsul göndərənlərin siyahı-sının işlənilib hazırlanması
 - seçilmiş məhsulgöndərənə (və ya vasitəçi ilə) da-nı-şıqların aparılması və kontraktın bağlanması
 - ✓ məhsulun satış strategiyasının müəyyən olun-ması
 - təfəssilləşdirmə (spesifikasiya) sənədinin tərtibi, zər-u-ri materialların texniki xarakteristi-kası-nın hərtərəfli müəyyən olun-ması
248. Dairəvi reyslər sxemində sexlərin xammal və materiallarla təminatı necə həyata keçirilir?
- ✓ eyni zonada yerləşən bir neçə is-teh-ləkçi sex xammal və materiallarla bir reyslə təchiz edilir
 - anbar bir deyil, bir neçə sexlə fərdi şəkildə əlaqə sax-la-yır və onları ayrı-ayrılıqda xammal və materiallarla təchiz edilir
 - müxtəlif zonalarda yerləşən is-teh-ləkçi sexlər xammal və materiallarla ayrı-ayrı reyslərlə təchiz edilir
 - anbar bir deyil, bir neçə sexlə fərdi şəkildə əlaqə sax-la-yır və onlar xammal və materiallarla müxtəlif reyslərlə təchiz edilir
 - nəqliyyatın hər bir sexə doğru sə-fəri yüklə, anbara qayıdanda boş, yaxud tara ilə olur
249. Aşağıdakı əlamətlərin hansından bazar segmentinin öyrənilməsində istifadə olunur?
- texnoloji əlamətlər
 - təşkilati əlamətlər
 - iqtisadi əlamətlər
 - ✓ psixoxrafik əlamətlər
 - texniki əlamətlər
250. Marketing nədir?
- müəssisənin istehsal fəaliyyətini səmərəli maliyyələşdirilməsi mexanizmidir
 - ✓ bazarın kompleks təhlili və proq-nozlaşdırılması pro-sesidir
 - bazarda məhsulun satışı ilə əlaqədar kontraktların bağlanması prosesidir
 - idarəetmənin metodlarından biridir
 - müəssisənin xammal və materiallarla təminatı prosesidir
251. Ticarət vasitəçilərinə aid deyil:
- agentlər
 - ✓ konsaltinq təşkilatı
 - kommissiyajerlər
 - distributerlər
 - dilerlər
252. Aşağıdakılardan hansı marketingin funksiyalarına daxil deyil?
- yeni istehlakçıların tapılması və seçilməsi
 - ✓ məhsul göndərənlərlə hesablaşmaların səmərəli təşkili
 - istehsalın optimal strukturunun müəyyən edilməsi
 - məhsul çeşidinin planlaşdırılması
 - satışdan sonrakı xidmətin təşkili
253. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin marketing fəaliyyətinə aid deyil?
- müəssisədə məhsulların reallaşdırılması şəraitinə, tələ-ba-tın də-yişməsinə və s. bu kimi məsələlərə çevik münasibətlərin gös-tə-ril-məsinə nəzarət edilməsi
 - bazarda məhsullara olan potensial tələbatın və ehtiyac-la-rın həc-minin, onun dinamikasının, şəraitinin, hadisələrin real gedi-şi-nin və onun inkişaf perspektivlərinin dəqiq nəzərə alınması
 - müəssisələrin istehsal həcmi (təklifinin) bazarın mövcud po-tensial tələblərinə uy-ğun-laşdırıla bilmə imkanlarının araşdırılması
 - ✓ işçilərin əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi üçün tədbirlərin işlənilib hazırlanması
 - müəssisənin istehsal etdiyi məhsula tələbatın, başqa sözlə, məh-sul bazarının yaradılmasına və formalaşdırılmasına fəal təsir göstə-ril-məsi
254. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlışdır?

- ✓ İstehsalın ictimai təşkili formaları ilə istehsalın səmərəliliyinin artırılması arasında birbaşa əlaqə yoxdur
- İstehsalın ictimai təşkili formaları ictimai istehsalın intensivləşdirilməsi və səmərəliliyinin yüksəldilməsinin amilidir
- İstehsalın ictimai təşkili formaları ictimai əmək bölgüsünün dərinləşməsinin nəticəsidir
- İstehsalın təmərküzləşməsi istehsalın ictimai təşkili formaları arasında daha mürəkkəbidir
- İstehsalın təmərküzləşməsi, ixtisaslaşması, kooperativləşməsi və kombinləşməsi arasında sıx qarşılıqlı əlaqələr vardır

255. İstehsalın təmərküzləşməsi nədir?

- bütün sənaye müəssisələrinin birliyi
- yerli müəssisələr tərəfindən sənaye istehsalının getdikcə artması
- sənaye sahəsində kiçik müəssisələrin tamamilə iflası
- ✓ sahədə məhsul istehsalı üzrə iri müəssisələrin xüsusi çəkirlərinin mütəmadi artması
- istehsal həcmi kiçik müəssisələrdə həyata keçməsi prosesinin genişlənməsi

256. Kombinləşmiş istehsalların təmərküzləşməsi aşağıdakılardan hansına təminat vermir?

- texnoloji proseslərin yerinə yetirilməsinin ardıcılığını təmin edir
- aralıq məhsul və tullantılardan istifadə edilməsini təmin edir
- ətraf mühitin çirklənməsinin azalmasını təmin edir
- ✓ müəssisənin mənfəətinin düzgün bölüşdürülməsini təmin edir
- xammalın kompleks emalını təmin edir

257. Müəssisənin optimal ölçüsü nədir?

- az xərclə daha az mənfəət əldə edilə bilən ölçüsüdür
- mənfəətlə xərcin mütənasiblik təşkil etdiyi ölçüsüdür
- minimum xərclə risksiz fəaliyyət göstərə bilən ölçüsüdür
- ✓ az xərclə daha yüksək təsərrüfat nəticələrinə nail olunan ölçüsüdür
- çox xərclə daha çox mənfəət əldə edilə bilən ölçüsüdür

258. Müəssisənin minimal səmərəli ölçüsü nədir?

- müəssisənin uzunmüddətli orta istehsal xərclərini maksimumlaşdıran istehsal həcmi
- uzunmüddətli dövrdə müəssisənin mənfəətini maksimumlaşdıran istehsal həcmi
- müəssisədə istehsalın təkrarlanma dərəcəsi
- istehsal həcmi artım tempi ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artım tempinin bərabər olması
- ✓ müəssisənin uzunmüddətli orta istehsal xərclərini minimuma endirə biləcək ən aşağı istehsal həcmidir

259. İstehsal miqyasının müsbət effekti nədir?

- bu, istehsal həcmi artmasına uyğun olaraq məhsul satışı həcmi artmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi artmasına uyğun olaraq məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artmasını əks etdirir
- ✓ bu, istehsal həcmi artması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin azalmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi artması ilə müəssisənin təsərrüfat əlaqələrinin genişlənməsini əks etdirir
- bu, istehsal əlavə investisiya qoyuluşu yolu ilə məhsul istehsalı həcmi artmasını əks etdirir

260. İstehsal miqyasının mənfi effekti nədir?

- bu, istehsal həcmi artması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin azalmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi azalması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin azalmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi azalması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi azalması ilə müəssisənin mənfəətinin azalmasını əks etdirir
- ✓ bu, istehsal həcmi artması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artmasını əks etdirir

261. İstehsalın təmərküzləşdirilməsinin iqtisadi səmərəliliyi nədə ifadə olunur?

- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində yeni iş yerlərinin yaradılmasında
- ✓ müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində istehsalın texniki-iqtisadi gös-təricilərinin yaxşılaşmasında
- eyniadlı məhsul istehsalçıların sayının azalması nəticəsində sahənin idarə edilməsinin asanlaşmasında

- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində xammal və materialların emalı imkanlarının genişlənməsində
- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində bazarlara daha çox məhsul çıxarılmasında

262. Aşağıdakı amillərdən hansı istehsalın ixtisaslaşdırılmasının dərinləşməsinə mənfəət təsir göstərir?

- ✓ müəssisənin buraxdığı məhsulun nomenklatura və çeşidinin genişlənməsi
- elmi-texniki tərəqqinin yüksək tempi
- müəssisədə məhsul buraxılışının təmərküzləşməsi və istehsalın optimallaşdırılması
- buraxılan məhsulun çeşidinin uzunmüddətli və məqsədə uyğun konstruktiv sabitliyinin yaradılması
- buraxılan məhsula perspektiv dövr üçün tələbatın artması və satış bazarının genişlənməsi

263. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır:

- müəssisə miqyasında istifadə olunan insan əməyinin, tətbiq edilən texnikanın xüsusiyyətləri əsasında bir sıra funksiya və əməliyyatlar üzrə öz tərkib hissələrinə parçalanması texniki əmək bölgüsünü əks etdirir
- müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsi müəssisədaxili ixtisaslaşdırmanı əks etdirir
- sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artması nisbi təmərküzləşmədir
- ✓ müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsi müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırmanı əks etdirir
- bilavasitə müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib ayırması fərdi əmək bölgüsünü əks etdirir

264. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- istehsalın ixtisaslaşdırılması istehsalda yüksək məhsuldarlıqlı texnika və texnologiya tətbiq etməyə, kadrların peşəkarlığının yüksəlməsinə, müəssisənin təşkilatı və istehsal strukturuunu təkmilləşdirməyə imkan yaradır
- ✓ bazar münasibətləri inkişaf etdikcə istehsalın ixtisaslaşması və kooperaslaşdırılmasının iqtisadi əhəmiyyəti tədricən azalır
- istehsalın ixtisaslaşması və kooperativləşməsi ayrı-ayrı məhsul növlərinin hazırlanmasının kütləvililiyini artırır, xüsusi, yüksək məhsuldarlığa malik avadanlığın tətbiqini asanlaşdırır
- istehsalın ixtisaslaşması və kooperativləşməsi kiçik, orta və iri müəssisələr arasında səmərəli təsərrüfat əlaqələrinin qurulmasına imkan verir
- istehsalın ixtisaslaşdırılması əsasında səmərəliliyinin artırılması sahə və müəssisədə həyata keçirilən təşkilatı, texniki və iqtisadi tədbirlərlə əlaqədardır

265. Aşağıdakı göstəricilərin hansı kooperasiyaləşmə səviyyəsini təhlilində istifadə edilir?

- məhsul bahidinin materialtutumu
- müəssisənin pərakəndə satış şəbəkəsinə verdiyi məhsulun həcmi
- ixtisaslaşmış sex və istehsal sahələrinin xüsusi çəkisi
- ✓ məhsul vahidinin maya dəyərində "satın alınmış yarımfabrikat və məmulatlar" adlı xərc maddəsinin xüsusi çəkisi
- məhsul vahidinin maya dəyərində enerji məsrəflərinin xüsusi çəkisi

266. İstehsalın ixtisaslaşdırılmasının iqtisadi səmərəliliyinin əsas göstəriciləri hansılardır?

- ✓ məhsul istehsalına cari məsrəflərə və onun istehsalçı-lara çatdırılmasına çəkilən nəqliyyat xərclərinə qənaət, istehsalın ixtisaslaşdırılmasından əldə edilən illik iqtisadi səmərə
- ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi, bir iş yerinə düşən hissə-əməliyyatların sayı
- ayrı-ayrı detalların, qovşaqların, aqreqlərin və pəstahların buraxılışı üzrə ixtisaslaşdırılmış və ya mərkəzləşdirilmiş istehsalatların müəssisə və sexləri tərəfindən buraxılan məhsulların istehsalatın ümumi həcmində xüsusi çəkisi, ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi
- məhsul istehsalına cari məsrəflərə və onun istehsalçı-lara çatdırılmasına çəkilən nəqliyyat xərclərinə qənaət,) ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin mənfəətinin həcmi
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ödənmə müddəti, müəssisələr arasında kooperasiya əlaqələrinin müddəti

267. Əlvan metal filizlərinin emalı kombinatları üçün kombinləşmənin hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın kompleks emalına görə
- xammalın ardıcıl emalına görə
- üfqi kombinləşdirmə
- şaquli kombinləşdirmə
- ✓ tullantılardan istifadəyə əsaslanan

268. Aşağıdakı sənaye sahələrinin hansında kombinləşmə mümkün deyildir?

- ağac emalı sənayesi
- yeyinti sənayesi
- ✓ hasilat sənayesi
- emal sənayesi
- metallurgiya

269. Kombinaləşməyə daxil olan müəssisələrin texniki-iqtisadi vəhdəti nə deməkdir?

- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə istifadə edilən avadanlıqlar eyni olur, məhsulun nomenklaturası və çeşidi məhdudlaşdırılır
- ✓ kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrin istehsal gücləri öz ölçülərinə görə uzlaşdırılmış olur, məhsulun nomenklaturası və keyfiyyətinə görə isə bir-birilə analoq təşkil edirlər
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulların qiymətləri bir-birinə uyğunlaşdırılır
- kombinatın ümumi gəlirləri kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bərabər bölünür
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyniadlı və eyni keyfiyyətdə məhsullar istehsal olunur

270. Neft-kimya kombinatlarının istehsalları üçün kombinələşmənin hansı tipi səciyyəvidir?

- şaquli kombinələşdirmə
- tullantılardan istifadəyə əsaslanan
- ✓ üfqi kombinələşdirmə
- qarışıq əlaqələr
- xammalın kompleks emalı

271. Toxuculuq kombinatları üçün kombinələşmənin hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın kompleks emalına görə
- tullantılardan istifadəyə görə
- istehsal-texniki
- üfqi kombinələşmə
- ✓ xammalın ardıcıl emalına görə

272. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı həm kombinələşməyə, həm də təmərküzləşməyə şamil olunur?

- anoloji məhsullar istehsal edən müəssisələrin birliyi
- müxtəlif istehsalların birliyi
- işçilərin sayının azalması
- müəssisələrin istehsal etdiyi məhsul digəri üçün xammaldır
- ✓ müəssisələrin ölçüsünün böyüməsi

273. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı kombinələşmə üçün səciyyəvi deyildir?

- müxtəlif istehsalların ərazicə birliyi
- kombinata daxil olan istehsalların texniki-iqtisadi vəhdəti
- vahid enerji sistemi
- vahid nəqliyyat bazası
- ✓ vahid satış şəbəkəsinin olması

274. Aşağıdakılardan hansı kombinələşdirmənin səciyyəvi xüsusiyyəti hesab olunur?

- istehsal prosesinin yalnız bir müəssisədə baş verməsi, istehsal olunmuş məhsulların istehlakçıya çatdırılmasında heç bir vasitəçidən istifadə edilməməsi
- müxtəlif müəssisələrin istehsalı olan hissə və qovşaqların bir müəssisədə son məhsul formasında yığılması
- istehsalın yalnız sifarişlər əsasında olması, sifariş edilmiş məhsulların bir neçə müəssisə tərəfindən istehsalı
- ✓ müxtəlif istehsalların birliyi, kombinata daxil olan müəssisələrin texniki-iqtisadi vəhdəti, vahid enerji sistemi və nəqliyyat bazası
- istehsal prosesinin mərhələləri arasındakı ahəngdarlıq, müəssisələrin mülkiyyətçisinin eyni şəxs olması, vahid mərkəzləşdirilmiş idarəetmə sistemi

275. Kombinaləşmənin əsas şərti nədir?

- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bazarın bölüşdürülməsidir
- ✓ müxtəlif profilli istehsalların eyni bir məkanda təmərküzləşdirilməsidir
- müxtəlif profilli istehsalların eyni bir ölkədə yerləşdirilməsidir
- eyni bir ərazidə analogi müəssisələrin cəmləşdirilməsidir
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyni texnoloji avadanlıqlardan istifadə edilməsidir

276. Qarışıq kombinəlmə tipi nə vaxt olur?

- ✓ xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsul, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsullar alınanda
- xammal kompleks emal olunanda
- məhsulun həm istehsalı, həm də satışı bir müəssisədə cəmləşəndə
- müxtəlif müəssisələrdə istehsal edilən hissə və qovşaqlar bir müəssisədə hazır məhsul kimi yığılanda
- xammal ardıcıl emal olunanda

277. Sənayedə kombinələşdirmə nədir?

- istehsalın daha iri müəssisələrdə təmərküzləşməsi prosesidir
- birlik və müəssisələrin istehsal etdiyi məhsulların növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayının artması prosesidir
- müəssisələrin fəaliyyətlərinin dövlət tərəfindən əlaqələndirilməsidir
- oxşar məhsulları istehsal edən müxtəlif müəssisələrin bir mərkəzdən idarə edilməsidir
- ✓ texnoloji və təşkilati baxımdan əlaqəli olan müxtəlif sahələrə məxsus ayrı-ayrı istehsalların vahid istehsal kompleksində birləşdirilməsi-dir

278. Üfiqi kombinəlmə tipinin səciyyəvi xüsusiyyəti hansıdır?

- bu, xammalın ardıcıl olaraq emal edilərək yarımfabrikat və hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur
- bu, xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsulun, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsulların alınmasını nəzərdə tutur
- ✓ bu, ilkin xammalın emalının bir neçə axınının mövcudluğunu nəzərdə tutur ki, nəticədə bir neçə sahənin məhsulu alınır
- bu, əlaqəli istehsalların hamısında istehsal həcmələrinin böyüməsini nəzərdə tutur
- bu, xammalın bir-biri ilə əlaqəli bir neçə müəssisədə hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur

279. Yüngül sənaye üçün kombinələşmənin hansı forması daha səciyyəvi ola bilər?

- xammalın kompleks emalına görə
- tullantılardan istifadəyə görə
- istehsal-texniki
- üfiqi kombinəlmə
- ✓ xammalın ardıcıl emalına görə

280. İstehsalın ictimai təşkili formaları hansılardır?

- fərdi, seriyalı və kütləvi istehsal
- istehsalın elektrikləşdirilməsi, mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kimyalaşdırılması
- istehsalın mexanikləşdirilməsi, kompleks mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kompleks avtomatlaşdırılması
- istehsalın təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması
- ✓ istehsalın təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, kooperativləşdirilməsi və kombinələşdirilməsi

281. İstehsalın təmərküzləşməsi aşağıdakılardan hansı biri ilə xarakterizə olunur?

- müəssisənin ölçülərinin kiçilməsi
- əmək bölgüsünün dərinləşməsi
- ✓ müəssisələrin iriləşməsi
- müəssisədə işçilərinin sayının azalması
- texnoloji cəhətdən müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırılması

282. Nisbi təmərküzləşdirmə nədir?

- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin artmasıdır

- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır
- ✓ sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin azalmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır

283. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı təmərküzləşmə prosesinə xasdır?

- məhsul istehsalının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi
- məhsul bazarının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi
- eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin sayının artması
- eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin hamısının bir mərkəzdən idarə edilməsi
- ✓ məhsul istehsalının iri müəssisələrdə cəmləşməsi

284. Təmərküzləşmənin formaları hansılardır?

- fərdi, seriyalı və kütləvi
- ✓ aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji
- konstruksiya, texnoloji ardıcılıq, son məhsul istehsalı və təşkilati-təsərrüfat
- aqreqat, mexaniki, texniki
- istehsal, satış, idxal və ixrac

285. Müəssisənin ölçüsü nədir?

- Bu, istehsalın ölçüsüdür
- ✓ istehsal prosesinin təşkil formasının kəmiyyət xarakteristikasıdır və müəssisədə toplanmış maddi və əmək resurslarının məcmusu ilə, həmçinin istehsalın ölçüsü ilə müəyyən olunur
- istehsal prosesinin nəticəsini ifadə edir və natural, əmək və ya dəyər göstəricilərində məhsulun kəmiyyəti ilə müəyyən olunur
- İstehsal prosesinin nəticəsi olmaqla müəyyən dövr ərzində müəssisənin istehsal xərclərinin həcmi ilə müəyyən olunur
- İstehsal prosesinin nəticəsi olmaqla müəyyən dövr ərzində müəssisənin əldə etdiyi mənfəətin həcmi əks etdirir

286. Fərdi əmək bölgüsü nədir?

- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- ölkənin beynəlxalq bazarlarda bir məhsul üzrə ixtisaslaşmasıdır
- ✓ müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib hissələrinə – sex və istehsal sahələrinə - ayrılmasıdır
- müəssisə miqyasında istifadə olunan insan əməyinin, tətbiq edilən texnikanın xüsusiyyətləri əsasında bir sıra funksiya və əməliyyatlar üzrə öz tərkib hissələrinə parçalanmasıdır
- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir

287. İctimai əmək bölgüsünün formaları hansılardır?

- fərdi, seriyalı, kütləvi
- fərdi, texniki, texnoloji
- ✓ ümumi, xüsusi, fərdi
- fiziki, mexaniki, texnoloji
- mütləq, nisbi, inteqrallaşdırılmış

288. İxtisaslaşdırma nədir?

- ✓ konstruktiv quruluşuna, hazırlanma texnologiyasına və iqtisadi təyinatına görə həmcins məhsul istehsalın məhdud sayda müəssisələrdə təmərküzləşməsidir
- müəssisənin həmişə eyni istehlakçılara xidmət göstərməsi və məhsul satmasıdır
- müəssisənin nisbətən uzun müddətə müəyyən bazar segmentinə uyğun fəaliyyətidir
- müəssisənin mümkün olan bütün fəaliyyət sferalarına daxil olmasıdır
- müəssisənin həmişə eyni məhsul göndərənlərlə işləməsidir

289. İxtisaslaşdırma necə meydana çıxır?

- istehsalın iri müəssisələrdə cəmlənməsi nəticəsində
- ✓ əmək bölgüsünün inkişafı və dərinləşməsi nəticəsində

- müxtəlif istehsalatların bir müəssisədə birləşməsi nəticəsində
- müəssisələr arasında uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələrinin yaranması nəticəsində
- müəssisələrin ölçüsünün böyüməsi nəticəsində

290. İstehsalın kooperasiyalaşdırılması nədir?

- müəssisələrin hər hansı məhsulun birgə istehsalı üçün yaratdıqları birlik formasıdır
- bazar segmentini ələ keçirmək üçün müəssisələrin gizli razılığıdır
- ölkədə hər hansı məhsul istehsal etmək məqsədilə xarici investorların cəlb edilməsidir
- bir-birinin fəaliyyət nəticələrinə ehtiyacı olan müəssisələrin öz aralarında əmtəə və xidmətlərlə hesablaşmaları prosesidir
- ✓ müəyyən bir məhsulun birgə istehsalı ilə məşğul olan müəssisələr arasındakı uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələri formasıdır

291. İstehsalın kooperativləşdirilməsinin formaları hansılardır?

- ✓ aqreqat, hissə və texnoloji mərhələ üzrə
- əşya, texniki, fiziki
- texnoloji, əşya, mexaniki
- əşya, istehsal-texniki və texnoloji mərhələ üzrə
- aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji

292. Müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırma nədir?

- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
- özünün konstruksiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir
- eyni adlı məhsulların bazarda satışının yalnız bir müəssisədə cəmləşməsidir
- müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
- ✓ özünün konstruksiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, təbii sahəsi məhdud olan, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə təmərküzləşməsidir

293. Müəssisədaxili ixtisaslaşdırma nədir?

- özünün konstruksiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir
- özünün konstruksiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir
- ✓ müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir
- istehsal prosesinin və iş yerlərinin səmərəli və yüksək məhsuldarlıqlı texnika ilə təmin olunmasıdır

294. Sahə üzrə ixtisaslaşma nədir?

- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün geniş nomenklaturada məhsul istehsalının müəyyən dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
- iqtisadi əməkdaşlıq birliklərinə daxil olan ölkələrin müəyyən məhsulların istehsalı və satışı üzrə ixtisaslaşmasıdır
- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- özünün konstruksiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir sahədə cəmləşməsidir
- ✓ ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır

295. Texniki əmək bölgüsü nədir?

- istehsal prosesləri arasında olan texnoloji fərqlərdir
- ✓ müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib hissələrinə – sex və istehsal sahələrinə - ayrılmasıdır
- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir
- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- ayrı-ayrı iş yerlərində tətbiq olunan texnika və texnologiyanın fərqli olmasıdır

296. Ümumi əmək bölgüsü nədir?

- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir

- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır
- ✓ iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- ölkənin beynəlxalq bazarlarda bir məhsul üzrə ixtisaslaşmasıdır
- istehsal proseslərində müasir texnika və texnologiyanın tətbiq edilməsidir

297. Aşağıdakı sənaye sahələrinin hansında kombinələşmə imkanları daha məhduddur?

- metallurgiya
- yeyinti sənayesi
- neft-kimya sənayesi
- neft emalı sənayesi
- ✓ maşınqayırma

298. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində istehsalın ictimai təşkilinin hansı forması daha çox perspektivli sayılır?

- istehsalın kombinələşməsi
- istehsalın universallaşması
- istehsalın təmərküzləşməsi
- istehsalın kooperativləşməsi
- ✓ istehsalın ixtisaslaşması

299. Təmərküzləşmənin mütləq mənada artması nədir?

- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin azalmasıdır
- ✓ sahəyə daxil olan müəssisələrin orta ölçüsünün artmasıdır
- sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır

300. Aqreqat təmərküzləşməsi necə baş verir?

- müəssisədə qurulmuş aqreqat və avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- köməkçi və xidmətedici təsərrüfatlarda avadanlıqların sayının artırılması yolu ilə
- müəssisədə köməkçi və xidmətedici bölmələrin sayının artırılması yolu ilə
- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- ✓ aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dağınıqlıqların, məhsuldarlığı yüksək olanların payının artması yolu ilə

301. İstehsal-texniki təmərküzləşmə necə baş verir?

- müəssisədə qurulmuş avadanlıqların əsaslı təmiri və modernləşdirilməsi yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- ✓ qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dağınıqlıqların, məhsuldarlığı yüksək olanların sayının azaldılması yolu ilə

302. Texnoloji təmərküzləşmə necə baş verir?

- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması ilə yanaşı həm də onlardan hər birinin gücünün azaldılması yolu ilə
- ✓ qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması ilə yanaşı həm də onlardan hər birinin gücünün artırılması yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dağınıqlıqların, məhsuldarlığı yüksək olanların payının artması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqların əsaslı təmiri və modernləşdirilməsi yolu ilə

303. Sənayedə təmərküzləşmənin hansı forması daha səmərəli hesab edilir?

- avadanlıqların güc vahidlərinin artırılması yolu ilə təmərküzləşmə
- ✓ ixtisaslaşmış istehsalın təmərküzləşməsi
- kombinələşmiş istehsalın təmərküzləşməsi
- universal müəssisələrin ölçülərinin artırılması

- müəssisələrdə eyni tip avadanlıqların sayının artırılması

304. Aşağıdakı göstəricilər arasında istehsalın təmərküzləşməsinə daha düzgün əks etdirəni hansıdır?

- sənaye-istehsal heyətinin orta illik sayı
- ✓ istehsal edilən məhsulun həcmi
- texnologiya prosesə sərf edilən enerji gücünün kəmiyyəti
- istehsal dövriyyə fondlarının orta illik dəyəri
- istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri

305. Aşağıdakılar hansı müəssisənin ölçüsünə təsir göstərən istehsal daxili amillərdəndir:

- ərazinin relyefi, əmək ehtiyatlarının mövcudluğu, su təchizatı, enerji təminatı, kadrların ixtisas səviyyəsi, istehlakçıların gəlirləri və s.
- xammal və nəqliyyat amilləri, demoqrafik vəziyyət, iqtisadi-coğrafi amilləri, regionun mənim-sənilmə vəziyyəti, sosial infrastrukturun inkişaf səviyyəsi, ekoloji vəziyyət, vaxt amili və s.
- elmi-texniki tərəqqi, istehsalın ictimai təşkili formaları, istehsalın ahəngdar təşkili, istehsalın təşkili tipi, istehsal üsulu və s.
- makroiqtisadi sabitlik, inflyasiya səviyyəsi, məhsulun qiyməti, müəssisənin bazar mövqeyi, bazar rəqabəti və s.
- ✓ texnikanın inkişaf səviyyəsi, tətbiq olunan texnologiya istehsal üsulunun orijinallığı, istehsalın təşkili vəziyyəti, fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsi və s.

306. Aşağıdakı sənaye sahələrində iri müəssisələr tam üstünlüyə malikdir:

- yeyinti sənayesi; yüngül sənaye, gön-dəri və ayaq-qatı sənayesi, metal emalı sənayesi, kombinəlaşdırılmış yem istehsalı
- ağac emalı və mebel, sellüloz – kağız, poliqrafiya, tikinti materialları, toxuculuq, balıq, konserv sənaye sahələri
- ✓ elektroenergetika, neft emalı, qara və əlvan metallurgiya, kimya və neft-kimya sənayesi, sement istehsalı, maşın-qayırma, şüşə və çini-saxsı sənayesi
- istehlak malları istehsalı, istehsal vasitələrinin istehsalı, tikinti materialları sənayesi, emal sənayesi
- bədii məmulatlar istehsalı, musiqi alətlərinin hazırlanması, oyuncaq istehsalı, kimyəvi təmizləmə və boya, dəftərxana ləvazimatı istehsalı

307. Aşağıdakılardan hansı səmərəlilik baxımından iri müəssisənin üstünlüyünü şərtləndirən amil hesab edilmir:

- İri müəssisələrdə daha güclü və məhsuldarlığı yüksək olan avadanlıqlar tətbiq etmək mümkündür
- İri istehsalda hazırlanan məhsulun maya dəyəri kiçik istehsallara nisbətən aşağı səviyyədə olur
- İri istehsallarda elmi-tədqiqat və sınaq laboratoriyaları, güclü konstruktor büroları yaratmaq mümkün olur
- ✓ İstehsalın iri müəssisələrdə cəmlənməsi daxili bazarda rəqabət iştirakçılarının sayının artmasına gətirib çıxarır
- İri istehsallarda istehsalın və əməyin mütərəqqi təşkili formalarına keçmək daha asan olur

308. Təmərküzləşmənin aqreqat forması daha çox iqtisadi üstünlüklərə malikdir. Ona görə ki:

- bu, istehsalın ekstensiv yolla təmərküzləşdirilməsi olduğundan qənaət imkanı böyükdür
- bu zaman istehsal meydançalarının genişlənməsi baş verdiyindən əlavə xərclər artır
- bu zaman yeni istehsal bölmələrinin enerji təminatı əlavə xərclər tələb edir
- bu, istehsalın həm intensiv, həm də ekstensiv yolla təmərküzləşdirilməsidir
- ✓ bu, istehsalın intensiv yolla təmərküzləşdirilməsi olduğundan qənaət imkanı böyükdür

309. Texnologiya mərhələ üzrə kooperativləşdirmə nədir?

- son hazır məhsulun istehsalı üzrə ixtisaslaşmış baş müəssisə əlaqədar müəssisələrdən hissə və qovşaqlar almaqla məhsulun istehsalı işini tamamlayır
- ✓ bir müəssisə digərinə müəyyən yarımfabrikatlar göndərir və ya onun üçün məhsul istehsalı texnologiyasının müəyyən bir mərhələsinin icrasını həyata keçirir
- baş müəssisə əməkdaşlıq etdiyi müəssisələrin məhsullarının daxili bazarda satışını həyata keçirir
- baş müəssisə əməkdaşlıq etdiyi müəssisələrin məhsullarının daxili və xarici bazarda satışını həyata keçirir
- baş müəssisə kooperasiyaya daxil olan zavodlardan elektrik mühərrikləri, generatorlar, nasoslar, kompressorlar və s. kimi məmulatlar almaqla hazır məhsulun istehsalını tamamlayır

310. ərazi və sahə üzrə təşkili baxımından istehsalın kooperasiyalasdırılmasının hansı formaları vardır?

- ölkədaxili, ölkələrarası, bölgədaxili
- ölkələrarası, ölkədaxili, sahələr arası, sahədaxili

- ✓ rayondaxili, rayonlararası, sahədaxili, sahələrarası
 - rayondaxili, rayonlararası, ölkə daxili, ölkələrarası, sahədaxili, sahələrarası
 - sahədaxili, ölkədaxili, rayondaxili
- 311.** əşya formasında ixtisaslaşdırma nədir?
- istehlakçıya çatan hazır məhsul istehsalının bir neçə müəssisə arasında bölünməsidir
 - sonradan istehsalda istifadə edilmək və hazır məhsulu dəstləşdirmək məqsədilə onun ayrı-ayrı hissələrinin buraxılışının bu və ya digər bir müəssisədə təmərküzləşdirilməsidir
 - ✓ bilavasitə istehlakçıya çatan hazır məhsul istehsalının bu və ya digər bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir
 - sonradan istehsalda istifadə edilmək və hazır məhsulu dəstləşdirmək məqsədilə onun ayrı-ayrı hissələrinin buraxılışının müxtəlif müəssisələr arasında bölünməsidir
 - müəssisənin əmək predmetinin emalı mərhələlərindən birinin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsidir
- 312.** Aşağıdakı göstəricilərdən hansı müəssisədaxili ixtisaslaşma səviyyəsini qiymətləndirmək üçün tətbiq olunur?
- sahənin müəssisələri tərəfindən buraxılan konstruktiv və texnologiy cəhətdən yekcins məmulatlar qrupunun miqdarı və növləri
 - müəssisənin təsərrüfat əlaqələrində olduğu müəssisələrin sayı
 - ✓ bir iş yerinə düşən hissə-əməliyyatların sayı
 - bir iş yerində ay ərzində istehsal olunan məhsulun həcmi
 - müəssisənin müəyyən dövr ərzində istehsal etdiyi məhsulun həcmi
- 313.** Aşağıdakılardan hansı istehsalın kooperasiyalaşdırılmasına xas olan cəhətdir?
- müəssisənin buraxdığı məhsulun bütün detal, qovşaq və hissələri həmin müəssisənin ayrı-ayrı sexlərində istehsal olunur
 - müəyyən məhsulun istehsalı və satışı bütünlüklə bir müəssisədə cəmlənmişdir
 - eyniadlı məhsul istehsalçıları arasında bazarın bölüşdürülməsi ilə bağlı razılıq olur
 - ✓ müəssisə bir məhsulun hazırlanması üçün müxtəlif müəssisələrdən detal, qovşaq hissə və yarımfabrikat alır
 - müəssisənin bütün bölmələri bir-biri ilə texnologiy bağlılığı olmayan məhsullar buraxır
- 314.** İxtisaslaşdırma səviyyəsini səciyyələndirən göstəricilər hansılardır?
- əşya, hissə, texnologiy mərhələnin miqdarı və sayı
 - ✓ sənayedə müstəqil sahələrin sayı; ixtisaslaşmış sahə məhsulunun ümumi istehsaldakı payı, müəssisənin istehsal etdiyi əsas məhsulun ümumi istehsalda xüsusi çəkisi, növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayı, ixtisaslaşmış müəssisələr və sexlərin ümumi istehsaldakı payı
 - sənaye sahəsinin ümumi həcmi, sahədəki müəssisələrin sayı, sahədə işləyənlərin orta illik sayı, sahədə əmək haqqı fondu, sahəyə illik vəsait qoyuluşu
 - ixtisaslı fəhlələrin ümumi sayı, ixtisaslaşmış müəssisələrin ümumi sayı, texnologiy mərhələlərin sayı
 - hissə və məhsulun sahə üzrə məbləği, sahənin ümumi sənaye məhsulunda xüsusi çəkisi
- 315.** Kooperativləşmə səviyyəsini səciyyələndirən göstəricilər hansılardır?
- məhsul istehsalında iştirak etmiş müəssisələrin sayı və maya dəyərində ən böyük payın xüsusi çəkisi
 - bir iş yerinə düşən hissə-əməliyyatların sayı, əməliyyatların təhkim olunma əmsalı, bir müəssisə ilə kooperasiya əlaqələrinə girmiş müəssisələrin sayı, istehsaldakı texnologiy mərhələ və sahələrin sayı
 - ✓ bir müəssisə ilə kooperasiya əlaqələrinə girmiş müəssisələrin sayı, məhsulun maya dəyərində «satın alınmış yarımfabrikat və məmulatlar» adlı xərc maddəsinin xüsusi çəkisi, bir müəssisə və sahə üzrə rayondaxili və rayonlararası kooperativləşdirmənin nisbəti
 - aqreqatların müştərəkl istifadəsi, hissələrin sayı, texnologiy proseslərdə iştirak edən müəssisələrin sayı
 - ixtisaslaşmış sex və istehsal sahələrinin xüsusi çəkisi
- 316.** Mərkəzləşdirilmiş tökmə müəssisəsinin ixtisaslaşma formasını göstərin.
- avadanlıq formasında
 - hissə formasında
 - əşya formasında
 - ✓ texnologiy mərhələ üzrə
 - istehsal-texniki formada
- 317.** Müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırmanın formaları hansılardır?
- ✓ əşya, hissə və texnologiy mərhələ üzrə

- əşya, texniki, mexaniki
- fiziki, aqreqat, texnoloji mərhələ üzrə
- hissə, istehsal-texniki, mexaniki
- aqreqat, əşya və istehsal-texniki

318. Rayonlararası kooperativləşdirmə nədir?

- ✓ kooperativləşdirmənin bu formasında təsərrüfat əlaqələri müxtəlif rayonlarda yerləşdirilmiş müəssisələr arasında baş verir
- belə kooperativləşdirmə zamanı 2 qonşu ölkənin sərhəd rayonlarında olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələri yaranır
- belə kooperasiya əlaqələri eyni sahənin iki və daha çox müəssisələri arasında yaranır
- belə kooperasiya əlaqələri müxtəlif sahələrin müəssisələri arasında yaranır
- belə kooperativləşdirmə iqtisadi rayonun daxilində olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır

319. Sahədaxili kooperativləşdirmə nədir?

- belə kooperasiya əlaqələri müxtəlif sahələrin müəssisələri arasında yaranır
- kooperativləşdirmənin bu formasında təsərrüfat əlaqələri müxtəlif rayonlarda yerləşdirilmiş müəssisələr arasında baş verir
- belə kooperativləşdirmə iqtisadi rayonun daxilində olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır
- belə kooperativləşdirmə ayrı-ayrı ölkələrdə olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır
- ✓ belə kooperasiya əlaqələri eyni sahənin iki və daha çox müəssisələri arasında yaranır

320. Soyuducu istehsalını həyata keçirən zavod hansı formada ixtisaslaşmış sayılır?

- istehsal-texniki formada
- ✓ əşya formasında
- texnoloji mərhələ üzrə
- avadanlıq formasında
- hissə formasında

321. Qara metallurgiya kombinatı üçün kombinəlmənin hansı forması səciyyəvidir?

- ✓ xammalın ardıcıl emalı
- texnoloji mərhələ üzrə
- üfqi kombinəşdirmə
- istehsal-texniki kombinəşdirmə
- xammalın kompleks emalı

322. Mineral (üzvi) xammalın emalı kombinatları üçün kombinəlmənin hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın ardıcıl emalı
- ✓ xammalın kompleks emalı
- tullantılardan istifadəyə əsaslanan
- texniki kombinəşdirmə
- texnoloji mərhələ üzrə

323. Neftayırma müəssisələri üçün kombinəlmənin hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın ardıcıl emalı
- ✓ xammalın kompleks emalı
- tullantılardan istifadəyə əsaslanan
- şaquli kombinəşdirmə
- texnoloji mərhələ üzrə

324. Aşağıdakı göstəricilərin hansından kombinəlmənin səviyyəsini qiymətləndirmək üçün istifadə edilir?

- kombinatda bir iş yerinə düşən hissə-əmaliyyatların sayı
- kombinatın müəyyən dövrdə əldə etdiyi mənfəət
- kombinatın müəssisələrində olan avadanlıqların orta gücü
- ✓ kombinatlarda birləşdirilən texnoloji mərhələ və sahələrin sayı
- kombinatla kooperasiya əlaqələrinə girmiş müəssisələrin sayı

325. Aşağıdakılardan hansı kombinləşdirmənin iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə edir?

- ✓ xammal və materialların daşınma xərclərinə ciddi qənaət olunur
- məhsulun rəqabət qabiliyyəti yüksəlir
- məhsulların satış sürəti artır
- avadanlıqların boşdayanma halları azalır
- idarəetmənin çevikliyi artır

326. Aşağıdakılardan hansı kombinləşdirmənin iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə etmir?

- kombinatın əsas istehsallarında əmək predmetləri və vasitə-lərinə, iş qüvvəsinə çəkilən xərclərə qənaət
- istehsal ehtiyatları həcmnin ciddi surətdə azalması
- ✓ müəssisənin istehsal quruluşunun sadəliyi
- istehsalın təşkili ilə əlaqədar olan vəsaitə qənaət
- xammal, hazır məhsul və yarımfabrikatların daşınma xərclərinə qənaət

327. Kombinləşdirmə səviyyəsi hansı göstəricilərlə ölçülür?

- sənaye sahələri üzrə göstəricilər, ərazi üzrə göstəricilər
- əl ilə idarə olunan universal dəzgahların sayı, xüsusi və ixtisaslaşdırılmış dəzgahların sayı, universal yarımavtomat və avtomat dəzgahların sayı, aqreqat dəzgahların dəyəri və bunların dəzgah parkının ümumi dəyərləridə xüsusi çəkisi
- əməyin mexanikləşmə səviyyəsi, fəhlələrin ümumi sayı, müəssisələrin sayı
- kombinatların istehsal etdiyi məhsulların sayı, dəyəri, ixracdakı payı, əməyin texniki silahlanması səviyyəsi
- texnoloji mərhələ və sahələrin sayı, kombinatda məhsul istehsalının həcmi və onun ümumi istehsalda xüsusi çəkisi; kombinatların işçi heyətinin ümumi istehsal işçi heyətində xüsusi çəkisi; kombinatların əsas fondlarının dəyəri və ümumi istehsal əsas fondlarında xüsusi çəkisi
- ✓

328. Şaquli kombinləşmənin səciyyəvi xüsusiyyəti nədir?

- ✓ xammalın ardıcıl olaraq emal edilərək yarımfabrikat və hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur
- ayrı-ayrı müəssisələrdə istehsal olunan qovşaq və hissələr bir müəssisədə son məhsul kimi yığılır
- müxtəlif müəssisələrdə istehsal olunan məhsullar bir müəssisə tərəfindən satılır
- xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsul, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsullar alınır
- xammalın kompleks emalını nəzərdə tutur

329. İdarəetmə aparatının ən geniş yayılmış sxemi hansıdır?

- məqsədli-proqram
- xətti
- matris sxemi
- ✓ xətti-funksional
- funksional

330. Bunlardan hansı müəssisənin idarəetmə mexanizminə aid olunmur?

- məlumatlar və onların işlənmə üsulları
- idarəetmənin funksional quruluşu
- iqtisadi və hüquqi qanunlar və məhdudiyyətlər
- ✓ istehsal fəaliyyətinin lisenziyalandırılması
- idarəetmə prinsipləri və funksiyaları

331. İdarəetmənin hansı prinsipi heyət üzvlərinin mənafeələrinin vəhdətinin nəticəsidir?

- ✓ Korporativ (müttəfiqlik) əhval-ruhiyyəsi prinsipi
- Təşəbbüskarlıq prinsipi
- Heyət üçün iş yerinin stabilliyi prinsipi
- Səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
- Şəxsi mənafeələrin ümumi mənafeyə tabe olması prinsipi

332. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin prinsiplərinə aid deyil?

- intizam prinsipi
- qayda prinsipi
- ədalət prinsipi
- istiqamətlərin vəhdəti prinsipi
- ✓ ahəngdarlıq prinsipi

333. Bunlardan hansı idarəetmənin iqtisadi metodunun mexanizminə aid olunmur?

- vergi
- ✓ təlimat
- qiymət
- gəlir və mənfəət
- əmək haqqı

334. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin inzibati metodun təsir vasitələrinə aid edilmir?

- qərar
- göstərişlər
- normativlər
- qayda
- ✓ əxlaq normaları

335. Menecment nədir?

- menecment ölkə iqtisadiyyatının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment komplekslərin iqtisadiyyatının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment texnikanın idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment idarəetmə anlayışından geniş mənada işlənilir və milli iqtisadiyyatın idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- ✓ menecment iqtisadiyyatın idarə edilməsinin bir hissəsi olmaq-la, yalnız müəssisə miqyasındakı hadisə və prosesləri əhatə edir

336. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin maliyyə planında nəzərə alınmır?

- bank və digər subyektlərlə hesablaşmalar
- müəssisənin pul məxarici
- müəssisənin pul mədaxili
- büdcə ilə hesablaşmalar
- ✓ fondveriminin planlaşdırılması

337. Aşağıdakılardan hansı planlaşdırmanın metodlarına aiddir?

- funksional metod
- sosial-psixoloji metod
- inzibati metod
- iqtisadi təhlil metodu
- ✓ normativ metod

338. İstehsal proqramında:

- planda reallaşdırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsul-la-rın maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır
- ✓ ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natəburlə və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fonduunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadr-ların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır

339. Maliyyə planında:

- ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natəburlə və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur

- planda reallaşdırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsulların maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır
- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- ✓ müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks olunur
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fondunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır

340. Müəssisədə normaların işlənilib hazırlanmasında aşağıdakı hansı metodlardan istifadə olunur?

- qənaətli, kompleks və funksional
- iqtisadi, texnoloci və operativ
- məmumat üzrə, hissə üzrə və oxşarlığa görə hesablama metodları
- ✓ analitik-hesablama, təcrübə-eksperimental və statistik
- analitik-hesablama, funksional və qənaətli

341. Ümumi məhsulun həcmi necə hesablanır?

- əmtəəlik məhsul üstə gəl ilinin əvvəli üçün hazır məhsul qalığı
- plan ilinin axırı üçün hazır məhsul qalığı kimi
- əmtəəlik məhsul üstə gəl ilinin axırı üçün bitməmiş istehsal qalığı kimi
- ✓ əmtəəlik məhsulla ilin axırına və əvvəlinə olan bitməmiş istehsal qalığının fərqi, yarımfabrikatların və öz istehsalı olan alətlərin cəmi kimi
- reallaşdırılmış məhsul üstə gəl ilinin axırı üçün bitməmiş istehsal qalığı

342. İdarəetmə sistemi:

- idarəetmə subyekti ilə idarə olunan obyektin məcmusudur
- idarəetmənin strukturu, idarəetmə qərarlarının, idarəetmə kadrlarının məcmusudur
- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmədə istifadə olunan texnikanın, idarəetmə qərarlarının məcmusudur
- ✓ idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- idarəetmə qərarlarının və idarəetmə kadrlarının məcmusudur

343. İdarəetmədə qarşıya qoyulan məqsədlər hansı tələbə cavab verməyə bilər?

- məqsədlərin uzlaşması, vəhdətdə olması və bir-birinə zidd olmaması
- ✓ təhcizatçıların mənafeyinə tabe olması
- icraçılar üçün aydın olması
- çevik olması
- real olması (yerinə yetirilməsinin mümkün olması)

344. İdarəetmə prosesi nədir?

- rəhbər kadrların və mütəxəssislərin seçilməsi və yerləşdirilməsi, onların əməyinin təşkili, əməyin iyerarxiyası və funksional bölgüsünün formalaşması, idarəetmə orqanları aparatının quruluşunun müəyyənləşdirilməsi və işçilərin sayının müəyyən olunması, müəssisənin fəaliyyətini tənzimləyən qanunların qəbul edilməsi kimi əməliyyatlar kompleksi başa düşülür
- gələcəkdə həyata keçiriləcək fəaliyyətin parametrlərinin müəyyən edilməsi, qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmaq üçün ləyi-hələrin hazırlanması, müəssisələrin yaradılması proseslərinin məcmusu başa düşülür
- işçilərin peşə-ixtisas tərkibinin müəyyənləşdirilməsi, əmək məhsuldarlığına təsir edən amillərin araşdırılması, istehsalın avtomatlaşdırılması və mexanikləşdirilməsi kimi ardıcıl əməliyyatların məcmusu başa düşülür
- ✓ idarə olunan obyektin qarşısında duran vəzifələrin müəyyən edilmiş müddətə və ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması, qəbul edilməsi və icrasının təşkil məqsədilə qarşılıqlı əlaqədə və müəyyən ardıcılıqla yerinə yetirilən müxtəlif xarakterli əmək və maşın əməliyyatlarının kompleksi kimi başa düşülür
- müəssisənin qarşısında qoyulmuş sosial-iqtisadi məqsədlərə nail olmanın yolları və metodlarını müəyyənləşdirilməsi, istehsalın avtomatlaşdırılması və mexanikləşdirilməsi başa düşülür

345. Strategiya nədir?

- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- ✓ uzun müddət üçün müəyyən edilmiş, rəqabət üstünlüklərinin və səmərəliliyin artırılması əsasında stabil iqtisadi göstəricilərə və bu göstəricilərin artımına nail olmağa imkan verən istiqamətlərin, fəaliyyət qaydaları və normalarının məcmusudur
- müəssisənin istehsal və maliyyə planlarının məcmusudur

- məqsədi, məzmunu, həcmi, metod-la-rı, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məjmusunu özündə əks etdirən sənəddir
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsər-rü-fat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin məcmusudur

346. İdarəetmə funksiyası dedikdə nə başa düşülür?

- idarəetmə məqsədlərinin və istehsalın təşkili prinsiplərinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə məqsədlərinin və vəzifələrinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə məqsədlərinin və metodlarının məcmusu başa düşülür
- ✓ idarəetmə vəzifələrini yerinə ye-tir-mək üsul-ları və vasitələrinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə vəzifələrinin və metodlarının məcmusu başa düşülür

347. Nail olunmuş səviyyədən planlaşdırma:

- müəssisənin inkişaf planının mə-kan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş təd-birlər sistemini özündə əks etdirir
- planların tərtib olunmasının elmi ba-za-sı olan norma və normativlərə əsaslanır
- müəssisənin inkişaf planının mə-kan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş təd-birlər sistemini özündə əks etdir
- müəssisənin ayrı-ayrı bölmələri arasında ən səmərəli pro-por-siya və kəmiyyət əlaqələrini müəyyən
- ✓ istehsal-təsərrüfat tap-tır-ı-qlarının müəs-sisənin fəaliyyətini əks etdirən göstəricilərin fak-tiki formalaşmış dinamikası əsasında müəyyən olunmasına əsaslanır

348. Əmtəəlik məhsula daxil edilmir:

- reallaşdırılmış məhsul
- plan ilinin axırı üçün hazır məhsul qalığı
- ilin əvvəli və axrı üçün pulu ödənilməyən satılmış məhsul
- ✓ bitməmiş istehsal qalığının dəyişməsi
- plan ilinin əvvəli üçün hazır məhsul qalığı

349. Məhsulun istehsalı və reallaşdırılması xərcləri planıda:

- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks olunur
- ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə na-tural və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur
- ✓ plan üzrə real-laş-dırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məh-sul-la-rın maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır
- müəssisənin inkişaf planının mə-kan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş təd-birlər sistemini özündə əks etdirir
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fon-dunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırıl-ması, kadr-ların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır

350. Operativ-istehsal planlaşdırılması?

- ✓ müəssisənin inkişaf planının mə-kan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş təd-birlər sistemini özündə əks etdirir
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları özündə əks etdirir
- müəssisədə mənfəət və ren-ta-bel-lik planlaşdırılmasını özündə əks etdirir
- müəssisədə yeni bölmələrin tikintisi, elmi-tədqiqat işlərinin aparılması, innovasiya işləmələri, yeni məhsulların mə-nim-sənilməsi, mütərəqqi texnologiyanın tət-bi-qi, istehsal pro-ses-lə-rinin mexanikləşdirilməsi və avtomatlaş-dırıl-ması və s. üzrə tap-şırıqları özündə əks etdirir
- müəssisədə istehsal heyətinin əmək şəraitinin, məişət və istirahət problemlərinin həlli üzrə tədbirləri özündə əks etdirir

351. Planlaşdırmanın fasiləsizliyi:

- istehsal-texniki vəzifələrin həllinin alter-nativ variantlarının hazırlanması ilə əldə edilir
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
- hər bir istehsal vahidi pla-nının digər bölmələrin fəaliyyət planları arasında qarşılıqlı əla-qə, plan-laş-dırılan obyektin və onunla əlaqədar olan böl-mə-lə-rin fəaliy-yətilə bağlı olan bütün işlərin planında tam əks olunması deməkdir
- müəssisənin inkişaf planının mə-kan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş təd-birlər sistemini özündə əks etdirir
- ✓ uzunmüddətli və qısamüddətli planların qarşılıqlı əlaqələndirilməsi yolu ilə təmin edilir

352. Planlaşdırmanın iyerarxiyası əlamətinə görə planlar hansı növlərə bölünür?

- taktiki, funksional, strateji
- ✓ strateji, taktiki, operativ

- taktiki, analitik, operativ
- strateji, direktiv, indikativ
- funksional, analitik, çevik

353. Planlaşdırmanın kompleksliliyi:

- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
- ✓ məhsul istehsalı planı ilə digər bölmələrin fəaliyyət planları arasında qarşılıqlı əlaqə, planlaşdırılan obyektin və onunla əlaqədar olan bölmələrin fəaliyyətilə bağlı olan bütün işlərin planda tam əks olunması
- istehsal-texniki vəzifələrin həllinin alternativ variantlarının hazırlanması ilə əldə edilir
- uzunmüddətli və qısamüddətli planların qarşılıqlı əlaqələndirilməsi yolu ilə təmin edilir
- dəmək müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir

354. Satışın proqnozlaşdırılması metodlarına aid deyil?

- müəssisənin ticarət agentlərinin və onun satış bölmələrinin rəhbərlərinin qiymətləndirmələri əsasında proqnozlaşdırma
- satışın həjmində dəyişikliklərə səbəb olan meyillər əsasında proqnozlaşdırma
- müəssisənin bazardakı satış payı əsasında proqnozlaşdırma
- ✓ müəssisədəki avadanlıqların məhsuldarlığının qiymətləndirilməsi əsasında proqnozlaşdırma
- müxtəlif struktur rəhbərlərinin sorğusu əsasında proqnozlaşdırma

355. Müəssisədə idarəetmə nədir?

- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş tədbirlərin qiymətləndirilməsi sistemi-dir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə yönəldilən lisenziyalaşdırma sistemidir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş dövlət idarəetmə orqanlarının birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir
- ✓ qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş idarəetmə subyekti ilə istehsal heyətinin birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş dövlət tənzimləmə orqanlarının birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir

356. Müəssisələrdə idarəetmə funksiyaları hansılardır?

- istehsal, mübadilə, istehlak
- xətti, funksional, xətti-funksional
- inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
- idarəetmədə əmək bölgüsü, təkbaşınaçılıq, korporativ əhval-ruhiyyəsi
- ✓ planlaşdırma, təşkilətmə, koordinasiya

357. İdarəetmənin metodları hansılardır?

- ✓ inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
- iqtisadi, təşkilatı, sosial-psixoloji
- maddi-texniki, təşkilatı, iqtisadi
- iqtisadi, texnoloji, operativ
- inzibati, psixoloji, təşkilatı

358. İdarəetmə prinsiplərinə aid deyil:

- İdarəetmədə əmək bölgüsü
- Ədalət prinsipi
- Təşəbbüskarlıq
- ✓ koordinasiya
- Təkbəşınaçılıq

359. İdarəetmənin funksiyası olan planlaşdırmanın mərhələlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- matris sxemi

- Təşəbbüskarlıq
- ✓ məqsədlərin müəyyən edilməsi
- lisenziyalaşdırma
- koordinasiya

360. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin prinsiplərinə aiddir?

- paralellik prinsipi
- ✓ səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
- düzxətlik prinsipi
- ahəngdarlıq prinsipi
- avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə prinsipi

361. Müəssisədə idarəetmə prosesinin mərhələləri hansıdır?

- proqnozlaşdırma, təşkil etmə, tənzimləmə
- təşkil, idarəetmə, tənzimləmə
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma, tənzimləmə
- təşkil etmə, stimullaşdırma, nəzarət
- ✓ planlaşdırma, planların reallaşdırılması və nəzarət

362. İdarəetmə sistemi nədir?

- idarəetmə məqsədlərinin məcmusu, investisiya qoyuluşu prosesidir
- ✓ idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- müəssisədə idarəetmənin təşkilati quruluşunu xarakterizə edir, kadrların tərkibini göstərir
- idarə aparatında çalışan işçilərin məcmusudur
- idarəetmə metodları və funksiyalarının məcmusu, istehsalın təşkili prinsipləridir

363. Aşağıdakı əlamətlərdən hansından planların növlərini təsnifləşdirərkən istifadə edilmir?

- əhatə etdiyi dövrə görə
- ✓ istehsalın həcminə görə
- idarəetmə iyerarxiyasına görə
- planlaşdırma iyerarxiyasına görə
- funksional baxımdan

364. Aşağıdakılardan hansı müəssisədə planlaşdırmanın metodlarına aid deyil?

- "Nail olunmuş səviyyədə" planlaşdırma
- ✓ təcrübi-eksperimental metodu
- normativ metod
- balans metodu
- iqtisadi-statistik metodlar

365. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin inkişaf planının bölmələrinə aid deyil?

- investisiya və yeni texnikanın tətbiqi planı
- ✓ sığorta işinin planı
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılması planı
- əmək kollektivinin sosial inkişaf planı
- əmək haqqı və kadrlar planı

366. Funksional əlamətə görə planlar hansı növlərə ayrılır?

- qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli planlar inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- ✓ satış, istehsal, maddi-texniki təminat planlar
- plan, proqram, proqnoz
- inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- strateji, taktiki, operativ planlar

367. İstehsal proqramının dəyər göstəricisi hansıdır?

- ✓ əmtəəlik məhsul
- əsas istehsal fondlarının tərkibi
- dövriyyə vəsaitlərinin dəyəri
- məhsulun maya dəyəri
- 1 manatlıq əmtəəlik məhsula çəkilən xərc

368. İstehsal proqramının natural göstəricisi hansıdır?

- əmtəəlik məhsul
- reallaşdırılmış məhsul
- ✓ məhsulun nomenklaturası
- xalis məhsul
- ümumi məhsul

369. Plan nədir?

- ✓ məqsədi, məzmunu, həcmi, metodları, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir
- uzun müddət üçün müəyyən edilmiş, rəqabət üstünlükləri-nin və səmərəli-liyin artırılması əsasında stabil iqtisadi göstəricilərə və bu göstəricilərin artımına nail olmağa imkan verən istiqamətlərin, fəaliyyət qaydaları və normalarının, idarəetmə funksiyalarının məcmusudur
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin, icra sənədlərinin məcmusudur
- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- müəssisənin inkişafı üçün zəruri olan sənədlərin məcmusudur

370. Proqnoz nədir?

- ✓ perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, üstünlük veriləcək sahələrin inkişaf istiqamətlərinə, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- yalnız sənaye müəssisələrinə aid olan idarəetmə funksiyası olmaqla, sexlərin istehsal etməli olduğu məhsulların adları və natural göstəricilərinin məcmusudur
- istehsal müəssisəsinin öz gücünü və bazarda baş verən tələb və təklifi tam şəkildə hesablayaraq, öz qarşısına elmi əsas olan məqsəd qoyub və buna məqsədə nail olma mərhələlərini müəyyənləşdirməklə onların nə vaxt və necə yerinə yetirilməsinin sənədləşdirilməsidir
- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- idarə olunan obyektin qarşısında duran vəzifələrin müəyyən edilmiş müddətə və ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması, qəbul edilməsi və icrasının təşkili məqsədilə qarşılıqlı əlaqədə və müəyyən ardıcılıqla yerinə yetirilən müxtəlif xarakterli əmək və məşin əməliyyatlarının məcmusudur

371. Planlaşdırmanın iyerarxiyası əlaməti üzrə planlar hansı növlərə ayrılır?

- inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- satış, istehsal, maddi-texniki təminat planlar
- ✓ strateji, taktiki, operativ planlar
- qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli planlar
- plan, proqram, proqnoz

372. Proqram nədir?

- proqramda öz əksini tapan tədbirlərin rəvan, bir qaydada realizə olunması məqsədilə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan konkret və kompleks tədbirlər sistemidir
- elmi cəhətdən formalaşdırılan birliklər sistemi və habelə ictimai həyatın bütün sahələrinin şüurlu nizamlanmasına yönəldilmiş fəaliyyət növüdür
- strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- məqsədlərin müəyyən edilməsi, problemin təhlili, proqnozlaşdırma, alternativ variantların müəyyən olunması, qəbul edilmiş qərarların qiymətləndirilməsi, investisiya qoyuluşlarının həyata keçirilməsi mərhələlərini əhatə edən fəaliyyət növüdür

- ✓ dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin məcmusudur

373. İstehsal sahəsində investisiya layihələri hazırlanarkən aşağıdakılardan hansı araşdırılır?

- investisiyanın yönəldildiyi istiqamətlərin xarakterik cəhətləri
- ✓ digər müəssisələrin xarici ölkədə həyata keçirdikləri investisiya qoyuluşları
- investisiya layihəsinin həyata keçirilməsinə çəkilən xərclərin geri qaytarılması şərtləri və potensial investorların əldə edəcəkləri gəlirlər
- investisiya layihəsinin həyata keçirilməsindən gözlənilən son nəticə
- layihənin həyata keçirilməsi üçün lazım olan investisiyanın həcmi

374. Aşağıdakılardan hansı titul siyahısına aid deyil?

- hər bir müəssisənin adı, tikiləcəyi müddət və rayon
- əsas fondların smeta dəyəri, əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmi
- tikinti-quraşdırma işlərinin dəyəri
- ✓ işçilərin əmək məhsuldarlığı
- layihə istehsal gücü

375. İnvestisiya layihəsi çərçivəsində ümumiqtisadi təhlil:

- ✓ ölkədə iqtisadi və bazar konyunkturasının, investisiya mühitinin əlverişli və ya əlverişsiz olmasının təsvirini əks etdirir
- layihə çərçivəsində yalnız satış bazarlarını və xamamal və materiallarla təminat mənbələrinin öyrənilməsinə əks etdirir
- bu və ya digər texniki işləmənin iqtisadi üstünlüklərinin isbatı ilə birlikdə layihənin texniki tərəfini əks etdirir
- investisiyanın maliyyə təhlili kapital və jari dəyər-də pul axınının tədqiqini əks etdirir
- yeni tikintiyə, mövcud güclərin genişləndirilməsinə, müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə, texniki cəhətdən silahlandırılmasına çəkilən xərclərin əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğinə xüsusi çəkisinin öyrənilməsinə əks etdirir

376. İnvestisiya layihəsi çərçivəsində maliyyə təhlili:

- ölkədə iqtisadi və bazar konyunkturasının, investisiya mühitinin əlverişli və ya əlverişsiz olmasının təsvirini əks etdirir
- layihə çərçivəsində yalnız satış bazarlarını və xamamal və materiallarla təminat mənbələrinin öyrənilməsinə əks etdirir
- bu və ya digər texniki işləmənin iqtisadi üstünlüklərinin isbatı ilə birlikdə layihənin texniki tərəfini əks etdirir
- ✓ cari dəyər-də capital və pul axınlarının tədqiqini əks etdirir
- yeni tikintiyə, mövcud güclərin genişləndirilməsinə, müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə, texniki cəhətdən silahlandırılmasına çəkilən xərclərin həcmi müəyyən edilməsinə əks etdirir

377. İnvestisiya layihəsi çərçivəsində texniki-iqtisadi təhlil:

- ölkədə iqtisadi və bazar konyunkturasının, investisiya mühitinin əlverişli və ya əlverişsiz olmasının təsvirini əks etdirir
- layihə çərçivəsində yalnız satış bazarlarını və xamamal və materiallarla təminat mənbələrinin öyrənilməsinə əks etdirir
- ✓ bu və ya digər texniki işləmənin iqtisadi üstünlüklərini əsaslandırmaqla birlikdə layihənin texniki tərəfini əks etdirir
- cari dəyər-də pul axınının tədqiqini əks etdirir
- əsaslı vəsait qoyuluşunun sosial səmərəliliyinin öyrənilməsinə əks etdirir

378. Dövlətin investisiya fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına təsir vasitələrinə nə aid deyil?

- sürətləndirilmiş amortizasiyanın tətbiqi
- investisiya qoyuluşlarının güzəştli kreditlərlə maliyyələşdirilməsi
- ✓ minimum əmək haqqının səviyyəsinin yüksəldilməsi
- müəssisənin kadr hazırlığı və innovasiya fəaliyyəti ilə əlaqədar çəkdiyi xərclərin qismən dövlət büdcəsindən ödənilməsi
- mənfəətdən vergi üzrə güzəştlərin müəyyən olunması

379. Xalis cari dəyər göstəricisi nəyi müəyyən edir?

- illər üzrə məhsulun maya dəyərinin cari dəyəri ilə gəlirlərinin cari dəyəri arasındakı fərqi
- ✓ illər üzrə nağd pul daxil olmalarının cari dəyəri ilə nağd pul məxaricin cari dəyəri arasındakı fərqi
- illər üzrə material xərclərinin cari dəyərini
- illər üzrə amortizasiya ayırmalarının cari dəyərini
- illər üzrə əmək haqqını xərcləri və amortizasiya ayırmalarının cəminin cari dəyərini

380. İnvestisiyanın rentabellik indeksi necə hesablanır?

- illər üzrə nağd pul daxil olmalarının cari dəyəri ilə nağd pul məxaricin cari dəyəri arasındakı fərq kimi
- ✓ illər üzrə nağd pul daxil olmalarının cari dəyərinin illər üzrə nağd pul məxariclərinin cari dəyərinə nisbəti kimi
- illər üzrə məhsulun maya dəyərinin cari dəyərinin illər üzrə ilə gəlirlərin cari dəyərinə nisbəti kimi
- illər üzrə əmək haqqını xərcləri və amortizasiya ayırmalarının cəminin cari dəyəri kimi
- illər üzrə material xərclərinin cari dəyəri kimi

381. Azərbaycanda investisiya fəaliyyətinin dövlət tərəfindən stimullaşdırılması vasitələrinə nə aiddir?

- işçilərin minimum əmək haqqının artırılması
- dövlət tərəfindən müvənnətlərin artırılması
- dövlət Sosial müdafiə Fondundan pensiyaların verilməsi
- ✓ Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan kreditlərin verilməsi
- dövlət ünvanlı sosial yardımlarının verilməsi

382. Aşağıdakılardan hansını kapital əmələ gətirən investisiyaya aid etmək olmaz?

- yeni müəssisələr tikilməsinə investisiya qoyuluşu
- fəaliyyət göstərən müəssisələrin genişləndirilməsinə investisiya qoyuluşu
- müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə investisiya qoyuluşu
- müəssisənin texniki cəhətdən yenidən qurulmasına investisiya qoyuluşu
- ✓ qiymətli kağızların alınmasına investisiya qoyuluşu

383. Müəssisələrdə hansı istiqamətə investisiya yönəldilmir?

- müəssisənin istehsal ehtiyatlarının bərpasına
- ✓ işçilərin əmək haqqının artırılmasına
- texnika və texnologiyanın modernləşdirilməsinə
- yeni məhsul növlərinin işlənməsinə
- istehsal güclərinin genişləndirilməsinə

384. İnvestisiya kimi sahibkarlıq obyektlərinə nə qoyula bilməz?

- pul, məqsədli bank əmanətləri, kreditlər, paylar, səhmlər və başqa qiymətli kağızlar
- daşınan və daşınmaz əmlak
- müvafiq qaydada rəsmiləşdirilmiş elmi-təcrübi və digər intellektual sərvətlər
- bu və ya digər istehsal növünün təşkili üçün zəruri olan, ancaq patentləşdirilməmiş, texniki sənədləşdirilmə, vərdiş və istehsalat təjribəsi kimi tərtib edilmiş texniki, texnoloji, kommersiya və digər biliklərin məcmusu
- ✓ işçi qüvvəsi, müvənnətlər və bank lisenziyası

385. Aşağıdakı alternativ investisiya layihələri variantlarından hansı seçilməlidir?

- ✓ xalis cari dəyər sıfırdan böyükdür
- xalis cari dəyər dəyər 0-dan kiçikdir
- istehsal gücündən istifadə əmsalı 0,5-ə bərabərdir
- fondverimi sıfıra bərabərdir
- daxili rentabellik norması diskont dərəcəsinə bərabərdir

386. Hansı halda investisiya layihəsinin qəbul edilməsi haqqında qərar verilə bilər?

- ✓ xalis cari dəyər sıfırdan böyükdür
- fondverimi sıfıra bərabərdir
- istehsal gücündən istifadə əmsalı 0,5-ə bərabərdir
- xalis cari dəyər dəyər 0-dan kiçikdir
- əmək məhsuldarlığı sıfıra bərabərdir

387. Müxtəlif investisiya layihələrinin müqayisəsi və seçilməsi hansı göstəricilər vasitəsilə həyata keçirilir?

- məhsulun rentabelliyyə; mənfəətin həcmi, daxili rentabellik norması
- istehsal olunmuş məhsulun həcmi, reallaşdırılmış məhsulun həcmi, fondverimi
- investisiyanın ödənilmə əmsalı, mütləq səmərəlilik göstəricisi, əmək məhsuldarlığı
- daxili rentabellik norması, əmək məhsuldarlığı, materialtutumu
- ✓ xalis cari dəyər, daxili rentabellik norması, ödənmə müddəti

388. Aşağıdakı alternativ investisiya layihələri variantlarından hansı seçilməlidir?

- xalis cari dəyər 100 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 300 manata bərabərdir
- ✓ xalis cari dəyər 350 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 150 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 200 manata bərabərdir

389. İnvestisiya qoyuluşlarının optimal variantının seçilməsində əsas göstərici hansıdır?

- ✓ xalis cari dəyər
- maya dəyəri
- məhsulun kapital tutumu
- məhsulun əmək tutumu
- kapital qoyuluşunun qaytarılma müddəti

390. İnvestisiya layihəsinin texniki-iqtisadi əsaslandırılması nədir?

- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin sosial-psixoloji, siyasi-iqtisadi və ekoloji imkanlarının tədqiqidir
- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin fondveriminin yüksəldilməsinə təsirinin tədqiqidir
- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin mənəvi aspektlərinin tədqiqidir
- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin istehsal güclərinin artımına təsirinin tədqiqidir
- ✓ müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin texniki, iqtisadi, ekoloji və maliyyə imkanlarının tədqiqidir

391. İnvestisiya layihələrinin səmərəliliyinin təhlili aşağıdakı hissələrdən ibarətdir:

- sosioloji, sosial, siyasi-iqtisadi təhlil
- sosial-iqtisadi, maliyyə, texnoloji təhlil
- ümumi iqtisadi, texniki-iqtisadi, texnoloji təhlil
- texniki-iqtisadi, maliyyə təhlili, sosioloji
- ✓ ümumi iqtisadi, texniki-iqtisadi, maliyyə təhlili

392. əsaslı vəsait qoyuluşunun texnoloji quruluşu nədir?

- iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı regionların xüsusi çəkiləridir
- iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı maliyyələşmə mənbələrinin xüsusi çəkiləridir
- yeni tikinti, mövjud güjlərin genişləndirilməsinə, müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə, texniki jəhətdən silahlandırılmasına çəkilən xərjlərin əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğində xüsusi çəkiləridir
- iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı sahə xərclərinin xüsusi çəkiləridir
- ✓ layihələndirməyə, avadanlıqların alınmasına, tikinti quraşdırma işlərinə çəkilən hər bir xərcin ümumi əsaslı vəsait qoyuluşunda xüsusi çəkiləridir

393. əsaslı vəsait qoyuluşunun tərkibi hansı xərclərdən ibarətdir?

- təkrar istehsal, texnoloji, cari və s. xərclər
- müəssisələrin genişləndirilməsi, yenidənqurulması, texnika ilə silahlanması, təhcizat və satış xərcləri
- sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, nəqliyyat, rabitə və ticarət xərcləri
- texnoloji təkmilləşdirmələr və yeni məhsul istehsalı xərcləri, məhsul satışı xərcləri
- ✓ tikinti-quraşdırma, avadanlıq, alət və inventarların alınması, geoloji kəşfiyyat, torpaq alma, kadr hazırlama, idarə heyətinin saxlanması xərcləri

394. əsaslı vəsait qoyuluşunun səmərəlilik göstəriciləri hansılardır?

- ✓ investisiya qoyuluşunun geri qaytarılma müddəti, xalis cari dəyər
- daxili rentabellik norması, risklərin gözlənilən səviyyəsi
- bazarın potensial həcmi, risklərin gözlənilən faizi
- bazarın real həcmi, daxili mənfəət norması
- investisiya qoyuluşlarının həcmi, investisiya riski

395. Birbaşa investisiya:

- ✓ müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı verir
- istiqrazların alınmasına yönəldilir
- veksellərin alınmasına yönəldilir
- imtiyazlı səhmlərin alınmasına yönəldilir
- müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı vermir

396. Aşağıdakılardan hansı investisiya fəaliyyətinin obyektinə ola bilər?

- ✓ yeni yaradılmış və ya modernləşdirilmiş əsas fondlar, qiymətli kağızlar, mülkiyyət hüququ və əqli mülkiyyət hüququ
- əsas fondlarının yeniləşdirilməsi, dövrüyyə fondlarının alınması, istehsalın genişləndirilməsi, məhsul satışı
- yeni tikinti, istehsalın modernizasiyası, vergi xərcləri, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi
- işçilərin əmək haqqı, kadrların yenidən hazırlanması, əsas fondların təkrar istehsalı, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi
- əsaslı təmir, cari təmir, avadanlıqların alınmasına çəkilən xərclər, binaların tikintisi

397. İstehsal investisiyası (istehsala investisiya) nəzərdə tutur:

- məhsulun istehsalına və reallaşdırmasına çəkilən cari xərclərini
- işləyənlərin əmək haqqını
- ✓ avadanlıqların alınması və quraşdırılması xərclərini
- əsas fondların cari təmiri xərclərini
- xammal və materialların alınması xərclərini

398. Verilənlərdən hansı investisiyanın subyektinə aid deyil?

- işlərin icraçıları (podratçılar)
- əmtəələr, avadanlıq və layihə məhsullarını təqdim edənlər
- ✓ məqsədli pul yatırımları
- banklar, sığorta şirkətləri və vasitəçi təşkilatlardır
- investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər

399. Real investisiya nədir?

- investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınması ilə əlaqədar uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- əmək haqqının ödənilməsinə yönəldilmiş uzunmüddətli investisiya qoyuluşudur
- birbaşa və portfel investisiyaların cəminə bərabərdir
- ✓ əsasən istehsal vasitələrinə, istehsal, sosial və infrastruktur obyektlərinə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- qiymətli kağızların alınmasına və dövrüyyə vəsaitlərinin formalaşdırılması ilə əlaqədar layihələrə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur

400. Maliyyə investisiyası nədir?

- əsas fondların yaradılmasına yönəldilən investisiyadır
- əmək haqqının ödənilməsinə yönəldilmiş investisiya qoyuluşudur
- ✓ investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınmasına yönəldilən investisiyadır
- əsasən istehsal vasitələrinə, istehsal, sosial və infrastruktur obyektlərinə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- daşınmaz əmlakın alınmasına yönəldilən investisiyadır

401. Portfel investisiyası:

- müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı verir
- ancaq kredit şəklində olur
- ancaq səhm şəklində olur
- ancaq veksəl şəklində olur

- ✓ müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı vermir

402. İnvestisiyanın daxili rentabellik norması dedikdə:

- xalis cari dəyərin diskontlaşdırma əmsalına nisbəti başa düşülür
- ✓ integral səmərəni sıfıra bərabərləşdirən diskontlaşdırma dərəcəsinin qiyməti başa düşülür
- xalis cari dəyəri vahidə bərabərləşdirən diskontlaşdırma dərəcəsinin qiyməti başa düşülür
- investisiyanın ödənmə müddətinin diskontlaşdırma dərəcəsinə nisbəti başa düşülür
- diskontlaşdırma əmsalının xalis cari dəyərə nisbəti başa düşülür

403. İnvestor dedikdə:

- müəssisənin işçiləri başa düşülür
- güclü maliyyə imkanlarına malik olan hüquqi şəxslər başa düşülür
- güclü maliyyə imkanlarına malik olan fiziki şəxslər başa düşülür
- ✓ özünün maddi və intellektual sərvətlərinin birbaşa və yaxud dolaylı şəkildə investisiya obyektlərinə qoyulması haqqında qərar çıxarmış sub-yektlər(hüquqi və fiziki şəxslər) başa düşülür
- müəssisənin debitorları başa düşülür

404. Kapital qoyuluşu:

- istiqrazların buraxılışına sərf edilən xərclərdir
- ✓ əsas fondların yaradılmasına yönəldilən investisiyadır
- banka qoyulan depozitdir
- səhmlərin buraxılışına sərf edilən xərclərdir
- qiymətli kağızların alınmasına yönəldilən investisiyadır

405. İnnovasiyanın texnoloji potensialı nəyi ifadə edir?

- yeniliyin əsasında dayanan konseptsiyanın materialtutumluluğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konseptsiyanın əməktutumluluğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konseptsiyanın fondtutumluluğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konseptsiyanın fondverminin son həddini göstərir
- ✓ yeniliyin əsasında dayanan konseptsiyanın obyektiv fiziki, kimyəvi, bioloji və digər parametrlərinin son həddini göstərir

406. Aşağıdakılardan hansı texnoloji hazırlıq mərhələsinə aiddir?

- yeni məhsulun istehsalının maddi-texniki resurslarla təmin olunması
- texniki layihənin hazırlanması
- texniki təklifin hazırlanması
- eskiz layihəsinin hazırlanması
- ✓ marşrut texnologiyasının hazırlanması

407. Aşağıdakılardan hansı texnoloji proseslərin layihələndirilməsinə aiddir?

- avadanlıqların orta təmirinin həyata keçirilməsinin layihələndirilməsi
- ✓ avadanlıqların seçilməsi və sex meydançalarında quraşdırılmasının layihələndirilməsi
- texniki şərtlərin hazırlanması
- eskiz layihəsinin hazırlanması
- texniki layihənin hazırlanması

408. Marşrut texnologiyası:

- istehsalın və əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsini, onları yeni məhsulun, yeni texnika və texnologiyanın hazırlanması şəraitinə uyğunlaşdırılmasını müəyyən edir
- avadanlıqların seçilməsi və sex meydançalarında quraşdırılmasının layihələndirilməsi
- müəssisədə əsas və köməkçi sexləri yerləşməsinin müəyyən edir
- ✓ müəssisədə əsas əməliyyatların yerinə yetirilməsi ardıcılığını və hər bir sexdə bu əməliyyatların hansı konkret qrup avadanlıqlarda yerinə yetirilməsini müəyyən edir
- yeni məhsul növlərinin layihələndirilməsi və hazırlanmasının ayrı-ayrı mərhələlərinin başlanma və son müddətlərini müəyyən edir

409. Məhsulun hansı keyfiyyət göstəricisi insan-maşın-mühit sistemini xarakterizə edir?

- texnolojilik göstəriciləri
- məmulatın estetik göstəriciləri
- patent-hüquq göstəriciləri
- ekoloji göstəricilər
- ✓ - ergonomik göstəricilər

410. Məhsulun rəqabət qabiliyyəti hansı parametrlər üzrə qiymətləndirilir?

- maddi-texniki və təşkilati parametrlər üzrə
- fərdi və ümumi parametrlər üzrə
- ✓ - keyfiyyət və iqtisadi parametrlər üzrə
- makroiqtisadi və mikroiqtisadi parametrlər üzrə
- sosial və iqtisadi parametrlər üzrə

411. Məhsulun rəqabət qabiliyyəti qiymətləndirilərkən hansı xərclər nəzərə alınır?

- məhsulun əldə edilməsinə, daşınmasına və təmirinə çəkilən xərclərin cəmi
- məhsulun əldə edilməsinə və daşınmasına çəkilən xərclərin cəmi
- məhsulun əldə edilməsinə çəkilən xərclər
- ✓ - məhsulun əldə edilməsinə çəkilən birdəfəlik xərclərlə məhsulun istismarına çəkilən orta məjmu xərclərin cəmi
- məhsulun alınmasına və təmirinə çəkilən xərclərin cəmi

412. Məmulatın estetik göstəriciləri:

- məmulatın istismarının asanlıqını ifadə edən və işçinin əmək məhsuldarlığını yüksəldən xassələri özündə birləşdirir
- ✓ - məmulatın oricinallığı, tam-lı-ğı, mühitə və üsluba uyğunluğu, özünün ifadəliyi, forma səlistliyi, görünüş kimi xassələri özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassələri özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassələri özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtlə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassələrini özündə birləşdirir

413. Texnoloji trayektoriya əyrisi nəyi göstərir:

- məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə onun qiyməti arasındakı əlaqəni
- məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə məhsul satışından əldə olunan gəlirin artımı arasındakı əlaqəni
- ✓ - məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə bu məqsəd üçün sərf olunmuş resurslar arasındakı əlaqəni
- məhsulun qiyməti ilə onun istehsalına sərf olunmuş resurslar arasındakı əlaqəni
- məhsulun potensial texniki səviyyəsi (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) ilə onun real məhsuldarlığı arasındakı əlaqəni

414. İstehsalın texniki hazırlığının düzgün ardıcılığını seçin

- texnoloji hazırlıq mərhələsi, elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi
- texnoloji hazırlıq mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi
- ✓ - elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, texnoloji hazırlıq mərhələsi
- elmi-tədqiqat mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi, texnoloji hazırlıq mərhələsi
- elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi

415. İstehsalın konstruktor hazırlığı mərhələsində:

- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
- istehsalın təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər hazırlanır
- əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır
- əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir
- ✓ - yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir

416.	Innovasiya layihəsi nədir? • yeiliyin, ixtiranın təsvirini müəyyən edən sənədlər toplusudur ✓ konkret məkan və zaman çərçivəsində innovasiya prosesinin təşkili, problemin həlli üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur • konkret məkan və zaman çərçivəsində yeni məsulun satışı üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur • qeyd olunan bütün variantları birləşdirən sənədlər toplusudur • ixtiranın tətbiqi çertyojudur
417.	Müəssisələrdə məhsulun layihələndirilməsinin başlanğıc mərhələsi hansıdır? • texnoloji hazırlıq ✓ elmi-tədqiqat işlərinin aparılması • məhsulların reallaşdırılması • texnikanın istismarı • məhsulun bilavasitə istehsalı
418.	İnnovasiyanın əlaməti hansıdır? • istehsal prosesində bir dəfə iştirak edir • yalnız yeni məhsul növləri formasında olması • əsas fondların dəyərini artırması imkanı ✓ kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı • heç vaxt köhnəlməmə imkanı
419.	İstehsalın texnoloji hazırlığı mərhələsində: • yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir • tikinti işlərinin layihələndirilməsi həyata keçirilir əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır • əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üzər təkliflər hazırlanır • əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir ✓ yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
420.	İstehsalın maddi hazırlığı mərhələsində: • yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir • yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir ✓ yeni məhsulun istehsalının maddi-texniki resurslarla təmin olunmasını həyata keçirilir • əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir • yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
421.	İstehsalın təşkilati hazırlığı mərhələsində: • yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir • tikinti işlərinin layihələndirilməsi həyata keçirilir əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır • yeni məhsulun istehsalının maddi-texniki resurslarla təmin olunmasını həyata keçirilir ✓ istehsalın və əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsi, onunla yeni məhsulun, yeni texnika və texnologiyanın hazırlanması şəraitinə uyğunlaşdırılması • yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
422.	İnnovasiya fəaliyyəti: • yeni əsas fondlarının yaradılması ilə əlaqədar təşkilati və maliyyə fəaliyyətini özündə birləşdirir • yeni tikintinin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir • müəssisədə əsas və köməkçi sexlərin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir • kadrların ixtisaslarının artırılması üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir ✓ yeniliyin yaradılması və istehlakçıya çatdırılması və ya tətbiqi ilə əlaqədar elmi-texniki, təşkilati, maliyyə və kommersiya fəaliyyətini özündə birləşdirir
423.	Aşağıdakılardan hansı keyfiyyətin təmin edilməsi ilə əlaqədar olan xərclərə aiddir?

- məhsulun istehsalı ilə əlaqədar olan xərclər
- istehsal fəhlələrinin əmək haqqı
- umumzavod xərcləri
- ✓ yoxlama və sınaqların keçirilməsi ilə əlaqədar olan xərclər
- məhsulun satışı ilə əlaqədar olan xərclər

424. Məmulatın etibarlılığı:

- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtlə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassəsidir
- ✓ məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtlə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar xərjlərinin aşağı olmasını şərtləndirən xassəsidir

425. Texnologilik göstəricilərinə nələr aiddir?

- ✓ maşının yığılmasının mürəkkəbliyi, material-əmək, fondtutumluğu göstəriciləri aid edilir
- maşının istismarının mürəkkəbliyi, sürəti və məhsuldarlığı göstəriciləri aid edilir
- maşının qabariti, işləmə prinsipləri, qiyməti əməktutumluğu göstəriciləri aid edilir
- maşının yığılmasının maya dəyəri, ergonomik və estetik göstəriciləri aid edilir
- maşının ergonomik və estetik göstəriciləri aid edilir

426. Aşağıdakılardan hansı innovasiyanın əlamətləridir?

- elmi-texniki yenilik, sosial səmərəlilik, texnoloji səmərəlilik
- texnoloji səmərəlilik, istehsala tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- iqtisadi səmərəlilik, istehsala tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- elmi-texniki yenilik, sosial səmərəlilik, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- ✓ elmi-texniki yenilik, istehsala tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı

427. Məhsul innovasiyası nədir?

- ✓ yeni məhsul növlərinin yaradılması və mənimsənilməsini nəzərdə tutur
- idarəetmənin təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur
- məhsulların satış bazarının genişlənməsini nəzərdə tutur
- məhsul istehsalının həcmnin artırılmasını nəzərdə tutur
- istehsalın təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur

428. Proses innovasiyası nədir?

- yeni məhsul növlərinin yaradılması və mənimsənilməsini nəzərdə tutur
- idarəetmənin təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur
- məhsulların satış bazarının genişlənməsini nəzərdə tutur
- məhsul istehsalının həcmnin artırılmasını nəzərdə tutur
- ✓ istehsalın təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur

429. Yenilik dərəcəsinə görə innovasiyaların növləri hansılardır?

- məhsul və proses innovasiyalara
- məhsul, proses və nisbətən yeni innovasiyalara
- məhsul, proses, yeni və nisbətən yeni innovasiyalara
- sosial, məhsul və proses innovasiyalara
- ✓ yeni və nisbətən yeni innovasiyalara

430. İnnovasiya prosesinin əmtəyə çevrilməsi ilə onun hansı fazaları fərqlənir?

- elmi-tədqiqat işinin aparılması, yeniliyin diffuziyası

- sınaq işlərinin həyata keçirilməsi, yeniliyin diffuziyası
- ✓ yaradılma və yayılma, yeniliyin diffuziyası
- sınaq işlərinin həyata keçirilməsi, yaradılma və yayılma
- elmi-tədqiqat işinin aparılması, sınaq işlərinin həyata keçirilməsi

431. Aşağıdakılardan hansı innovasiya prosesinin gedişat ardıcılığını əks etdirir?

- layihələndirmə; işləmələr; fundamental tədqiqatlar; tətbiqi tədqiqatlar; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış
- işləmələr; tətbiqi tədqiqatlar; fundamental tədqiqatlar; layihələndirmə; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış
- ✓ fundamental tədqiqatlar; tətbiqi tədqiqatlar; işləmələr; layihələndirmə; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış
- tətbiqi tədqiqatlar; fundamental tədqiqatlar; mənimsəmə; işləmələr; layihələndirmə; tikinti; sənaye istehsalı; marketing; satış
- tətbiqi tədqiqatlar; işləmələr; fundamental tədqiqatlar; layihələndirmə; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış

432. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı müəssisənin innovasiya fəaliyyətini bilavasitə səciyyələndirmir?

- yeni orijinal ideyanın reallaşdırılması və hazır məhsul şəklində bazara çıxarılması
- yeni idarəetmə üsullarının tətbiqi
- istehlakçıların istəklərinin öyrənilməsi sahəsində tədqiqatlar
- ✓ müəssisənin operativ istehsal fəaliyyətinin planlaşdırılması
- yeni satış bazarlarının və yeni satış üsullarının tapılması

433. İntelektual mülkiyyətə nə daxildir?

- kəşflər, ixtiralar, mal və xidmətlər, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları, inventarlar
- kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, sənaye məhsulları, xidmətlər, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), texnika
- ✓ kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), incəsənət əsərləri
- kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), məişət xidməti, lisenziyalar
- kəşflər, ixtiralar, lisenziyalar, mülkiyyət hüquqları, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları, avadanlıqlar

434. Aşağıdakı mülahizələrdən hansı biri elmi-texniki tərəqqi ilə innovasiya arasında əlaqəni daha dolğun əks etdirir?

- ✓ İnnovasiya – elmi-texniki tərəqqinin potensial imkanlarının yeni məhsul və texnologiyalarda öz əksini tapan real elmi-texniki nailiyyətlərə çevrilməsini əks etdirir
- İnnovasiya – elmi-texniki tərəqqinin ilkin mərhələsidir
- İnnovasiya - fundamental tədqiqatlarının bazara çıxarılması və stılmasıdır
- İnnovasiya həm elmi-texniki tərəqqini, həm də marketing fəaliyyətini birləşdirir
- İnnovasiya elə elmi-texniki tərəqqinin özüdür

435. Texnoloji parametrlərindən asılı olaraq innovasiyalar aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

- idarəetmə və texnoloji innovasiyalar
- ✓ məhsul və proses innovasiyaları
- məhsul və əməliyyat innovasiyaları
- təşkilati və proses innovasiyalar
- iqtisadi və təşkilati innovasiyalar

436. Aşağıdakılardan hansını innovasiya proseslərinin idarə olunmasının daha vacib məsələsi hesab etmək olar:

- yeniliyin texnoloji potensialının onun iqtisadi potensialına uyğunlaşdırılmasının təmin edilməsini
- yeniliyin texnoloji potensialı ilə onun iqtisadi potensialının yaradılması
- ✓ yeniliyin texnoloji potensialı ilə onun iqtisadi potensialının optimal uzlaşdırılmasının təmin edilməsi
- yeniliyin texnoloji potensialının reallaşdırılması üçün onun iqtisadi potensialının yaradılması
- yeniliyin iqtisadi potensialının onun texnoloji potensialına uyğunlaşdırılmasının təmin edilməsini

437. Aşağıdakı fəaliyyətlərdən hansı biri müəssisənin innovasiya fəaliyyətinə aid edilə bilməz?

- iqtisadi dövriyyədə reallaşdırılacaq yeni yaxud təkmilləşdirilmiş məhsulun və ya texnoloji prosesin yaradılmasına istiqamətlənmiş elmi-tədqiqat, təcrübə-konstruktor və texnoloji işləmələrin yerinə yetirilməsi

- istehsalın texnoloji cəhətdən yenidən təchiz edilməsinin və hazırlığının həyata keçirilməsi
- ✓ yeni proseslərin, məhsulların və məmulatların sınağının lisenziyalasdırılması
- intellektual mülkiyyət obyektlərinə və məxfi elmi və texnoloji informasiyaya hüquqların əldə edilməsi, ötürülməsi və qorunması
- innovasiya infrastrukturunun yaradılması və inkişaf etdirilməsi

438. Yeniliklərin tətbiqində özəl şirkətlərin son məqsədi:

- rəqabət qabiliyyətini artırmaqdır
- istehlakçıların tələbatını daha dolğun ödəməkdir
- ✓ öz mənfəətini artırmaqdır
- məhsulun keyfiyyətini yüksəltməkdir
- satış bazarlarını genişləndirməkdir

439. Patent nədir?

- müəssisənin dövlət qeydiyyatına alındığını təsdiq edən qeydiyyat şəhadətnaməsidir
- ✓ ixtiraya müəllifliyi təsdiq edən və sahibinə bu ixtira ilə bağlı müstəsna hüquqlar verən sənəddir
- məhsulun keyfiyyətini təsdiq edən sənəddir
- müəssisənin sahibkarlıq fəaliyyətlə məşğul olmasına isazə verildiyini təsdiq edən sənəddir
- məhsulun qiyməti və ya təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənəddir

440. İstehsalın texniki hazırlığına aiddir:

- ✓ konstruktör və texnoloji hazırlıq
- təşkilati və maddi-texniki hazırlıq
- maddi-texniki və texnoloji hazırlıq
- yalnız konstruktör hazırlığı
- xammalın istehsalı verilməsinin hazırlığı və texnoloji hazırlıq

441. İnnovasiya layihəsinin bölmələri arasında yoxdur:

- ✓ məhsulun satış planı
- layihənin məqsədlər ağacı və onun reallaşdırılması üçün tədbirlər sistemi
- layihənin kompleks əsaslandırılması
- layihənin reallaşdırılması mexanizmi və motivasiya sistemi
- layihənin həyata keçirilməsinin resurs (kompleks) təminatı

442. Müəssisənin uğurlu innovasiya fəaliyyəti son nəticədə nəyə gətirib çıxarır?

- müəssisənin ölkədə və xaricdə tanınmağına
- müəssisənin sənədləşmə işlərinin artmasına
- əlavə xərclərin artmasına və mənfəətin azalmasına
- məhsul istehsalının artmasına və satılmayan məhsulun çoxalmasına
- ✓ müəssisənin rəqabət qabiliyyətinin güclənməsinə və mənfəətinin artmasına

443. Sertifikasiya:

- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsullar üçün norma, qayda və xarakteristikaları müəyyənləşdirən fəaliyyətdir
- ✓ məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsini sınaqdan keçirilməsidir
- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanması yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir

444. əhəmiyyəti, tətbiq miqyası və məsuliyyət dərəcəsinə görə standartlar hansı növlərə bölünür?

- material, hazır məhsul, xidmət standartlarına
- məhsul, xidmət, sənaye, ticarət standartlarına
- ✓ beynəlxalq, regional, dövlətlərarası, milli standartlara
- müəssisədaxili, müəsisələrəarası, sahə, milli standartlara
- analitik, ekperimental, statistik standartlara

445. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti göstəricilərinə aid deyil?

- texnolojilik göstərijiləri
- standartlaşdırma və eyniləşdirmə (unifikasiya) göstəriciləri
- məhsulun nəql olunma qabiliyyəti
- məhsulun estetik göstəriciləri
- ✓ məhsulun maya dəyəri

446. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti standartlarının növlərinə aid deyil?

- milli standartlar
- beynəlxalq standartlar
- regional standartlar
- dövlətlərarası standartlar
- ✓ mühasibat standartları

447. Məhsulun keyfiyyəti:

- tədavül prosesində formalaşır
- satış zamanı formalaşır
- bazarda formalaşır
- ✓ istehsal prosesində formalaşır
- məhsula servis prosesində formalaşır

448. Məhsulun keyfiyyəti:

- məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən və yalnız istesalçı üçün əhəmiyyətli olan xassələrin məcmusudur
- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və istifadə səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur
- ✓ məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən özünəməxsus xassələrin məcmusudur
- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və materialtutumunun aşağı salınması imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur
- məhsulun qiymətini müəyyən etməklə onun istehsalının rentabelliğini qiymətləndirməyə imkan verən göstəricilərin məcmusudur

449. Məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi:

- ✓ məhsulların sayının kəmiyyətcə nisbi mənada artırılması deməkdir
- təklifin azılması deməkdir
- məhsulların istehsalının faktiki həcmnin artması deməkdir
- işçilərin sayının ixtisar edilməsi deməkdir
- məhsulların sayının kəmiyyətcə nisbi mənada azalması deməkdir

450. Məhsulun rəqabətqabiliyyəti:

- reallaşdırılmaya çəkilən xərjlərin həmi ilə müəyyən olunur
- onun öz təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən, özünəməxsus xassələrin məcmusu ilə müəyyən olunur
- yalnız onun qiyməti ilə müəyyən olunur
- ✓ alıcıların müəyyən qrupu üçün məntəqə kəsb edən və onların müəyyən tələbatlarının ödənilməsinə təmin edən xassələrin məcmusu ilə müəyyən olunur
- dövriyyə və tədavül fondları istifadə göstərijiləri ilə müəyyən olunur

451. Standartlaşdırma:

- ✓ normaların işlənilib hazırlanması (yaradılması) üzrə fəaliyyətdir
- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsini sınaqdan keçirilməsidir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir

452. Müəssisədə qiymətqoymanın metoduna aiddir:

- analitik
- ✓ orta xərclər üstəgəl mənfəət
- maya dəyəri üstəgəl əmək haqqı
- sex maya dəyəri üstəgəl ümumzavod xərcləri
- müşahidə

453. Qiymət funksiyalarına aiddir:

- uçot, stimullaşdırma və nəzarət
- nəzarət, stimullaşdırma və bölgü
- ✓ uçot, stimullaşdırma və bölgü
- stimullaşdırma, bölgü və tənzimləmə
- analitik, müşahidə və eksperimental

454. Aşağıdakılardan hansı bazar şəraitinə (strukturuna) aid deyil?

- İnhisarçı rəqabətli şəraiti
- ✓ Dinamik inkişaf şəraiti
- Oliqopolik şərait
- Xalis inhisar şəraiti
- Təkmil rəqabətli şərait

455. Bazarda qiymətləri formalaşdıran müəssisələrə hansı müəssisələr aiddir?

- təkmil rəqabətli şəraitdə fəaliyyət göstərən müəssisələr
- özlərinin müstəqil qiymət siyasətini həyata keçirmək üçün kifayət qədər bazar imkanlarına malik olmayan müəssisələr
- kiçik və orta müəssisələr
- tam ortaqlıqlar
- ✓ öz məhsullarına rəqiblərinədən fərqli olaraq qiymət müəyyən edə bilən bazar imkanlarına malik olan müəssisələr

456. Bazarda bazar qiymətlərinə əsaslanan müəssisələrə hansı müəssisələr aiddir?

- bazarda qiymət lideri olan müəssisə
- ✓ özlərinin müstəqil qiymət siyasətini həyata keçirmək üçün kifayət qədər bazar imkanlarına malik olmayan müəssisələr
- təbii inhisar
- xalis inhisar
- öz məhsullarına rəqiblərinədən fərqli olaraq qiymət müəyyən edə bilən bazar imkanlarına malik olan müəssisələr

457. Müəssisənin balansı nəyi göstərir?

- müəssisənin işçilərinin və avadanlıqlarının sayını göstərir
- müəssisənin əmlakının tərkibini və bu əmlakın istifadə istiqamətlərini göstərir
- ✓ müəssisənin əmlakının tərkibini və bu əmlakın yaranma mənbəyini göstərir
- müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını göstərir
- müəssisənin mənfəəti və zərərini göstərir

458. Müəssisənin likvidliyi nədir?

- müəssisənin qısa müddət ərzində debitor borclarını əldə edə bilmək qabiliyyətidir
- ✓ müəssisənin özünün qısamüddətli öhdəliklərini yerinə yetirə bilmək qabiliyyətidir
- müəssisənin rəqabət apara bilmək qabiliyyətidir
- müəssisənin məhsul istehsal edə bilmək qabiliyyətidir
- müəssisənin innovasiya prosesini həyata keçirə bilmək qabiliyyətidir

459. Müəssisənin maliyyə xidmətinin başlıca vəzifələrinə aiddir:

- ✓ ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi; müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; maliyyə resurslarının bölgüsü

- uçot və vergi siyasətinin müəyyən edilməsi; istehsal xərclərinin idarə edilməsi
- ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi, maliyyə resurslarının bölgüsü; dövriyyə vəsaitlərinin idarə olunması
- müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; mənfəətin bölgüsü və istifadəsi siyasətinin seçilməsi
- müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin edilməsi, müəssisənin maliyyə-iqtisadi vəziyyətinin təhlili, müəssisənin kredit siyasətinin işlənilib hazırlanması

460. Müəssisənin təcili likvidliyi necə hesablanır?

- müəssisənin qısamüddətli öhdəliklərinin pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların (qısamüddətli maliyyə qoyuluşlarının) və debitor öhdəliklərinin cəmiyyə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin pul vəsaitlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin qiymətli kağızların qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin qısamüddətli öhdəliklərinin pul vəsaitlərinə nisbəti kimi müəyyən edilir
- ✓ pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların (qısamüddətli maliyyə qoyuluşlarının) və debitor öhdəliklərinin cəmiyyənin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir

461. Müəssisə, bazarda öz satış payını artırmaq məqsədini hansı halda seçmir?

- istehlakçıların tələbi qiymətə görə elastikdir
- satış həcmi artırılması məhsul vahidinə düşən istehsal və satış xərjlərinin nisbətən azalmasına səbəb olur
- qiymətlərin aşağı salınması müəssisənin bazardakı payına rəqibləri tərəfindən olan təhlükəni aradan qaldırır
- ✓ istehsalın həcmi artırılması nəticəsində miqyasından qənaət əldə edilmir
- məhsul vahidinin qiymətini azaltmaqla satışın həcmi yüksəltmək və bununla da ümumi mənfəəti artırmaq mümkündür

462. Müəssisənin qiymət siyasətinin hazırlanması mərhələlərinə nə aid deyil?

- qiymətməhləgəlmənin vəzifələrinin müəyyən olunması
- Rəqiblərin qiymət və məhsullarının təhlili
- qiymət qoymanın metodlarının seçilməsi
- ✓ maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarının müəyyən edilməsini
- tələbin müəyyən edilməsi

463. Müəssisənin qiymət siyasətinin hazırlanması mərhələlərinə nə aiddir?

- əlavə maliyyələşdirmə mənbələrinin ümumi şəkildə təhlili və qiymətləndirilməsi
- maliyyə resurslarının səmərəli istifadəsinə nəzarət sistemi-nin qiymətləndirilməsi
- maliyyə qoyuluşlarının səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi
- maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarının müəyyən edilməsini
- ✓ tələbin müəyyən edilməsi

464. Aşağıdakılardan hansı məhsulun qiymətində güzəştlər sisteminə aiddir?

- ✓ məhsulun qiymətinin nağd pulla, avansla və ya əvvəlcədən ödənilməsini stimullaşdıran güzəştlər
- əmək məhsuldarlığını yüksəltmək üçün işçilərin əməyini stimullaşdıran güzəştlər
- məhsulun qiymətlərinin artırılmasını nəzərdə tutan güzəştlər
- rəqib məhsulların qiymətini artıran güzəştlər
- məhsulun istehsalı planının işçilər tərəfindən yerinə yetirilməsini stimullaşdıran güzəştlər

465. Orta dəyişən xərclər necə hesablanır?

- ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miqdarına hasili kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərlə sabit xərclərin fərqi kimi hesablanır
- ✓ ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miqdarına nisbəti kimi hesablanır
- məhsulun miqdarının ümumi dəyişən xərjlərə nisbəti kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərin sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır

466. Orta sabit xərclər necə hesablanır?

- ümumi xərclərin məhsulun miqdarına hasili kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərlə sabit xərclərin fərqi kimi hesablanır

- ✓ ümumi sabit xərclərin məhsulun miq-də-rinə nisbəti kimi hesablanır
- məhsulun miq-də-rinin ümumi sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərin sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır

467. Müəssisədə cari likvidlik əmsalı necə hesablanır?

- ✓ dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli borc öhdəlikləri və kreditor öhdəliklərinin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin cəminin borc vəsaitlərinin cəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli və uzunmüddətli öhdəliklərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlər və uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin cəminin passivlərin cəminə nisbəti kimi

468. Mənfəətin funksiyalarına aiddir:

- vergidəyiciləri ver-gi-lə-ri ödəyirlər; müəssisə və şirkətlər öz məsrəflərini əldə etdikləri gəlirlər hesabına ödəyirlər
- ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi, müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; maliyyə resurslarının bölgüsü
- ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi; maliyyə resurslarının bölgüsü; dövriyyə vəsaitlərinin idarə olunması
- alıcılar bağlanmış sazişlərə əməl edirlər və aldıkları əmtəələrin dəyərini ödəyirlər; borcalanlar kredit müqavilələrinin tələblərini pozurlar və öz borclarını ödəyirlər
- ✓ müəssisənin fəaliyyəti nəticəsində əldə edilmiş iqtisadi sə-mə-rəni xarakterizə edir, müəssisənin maliyyə resurslarının əsas elementidir, müxtəlif səviyyəli büdcələrin gəlir hissəsinin formalaşması mənbəyidir

469. Müəssisədə müstəqillik əmsalı necə hesablanır?

- xüsusi vəsaitlərin cəminin borc vəsaitlərinin jəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli və uzunmüddətli öhdəliklərin cəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli borc öhdəlikləri və kreditor öhdəliklərinin cəminə nisbəti kimi
- ✓ xüsusi vəsaitlərin cəminin passivlərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlər və uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin cəminə nisbəti kimi

470. Müəssisənin xalis aktivləri necə müəyyən olunur?

- müəssisənin ümumi öhdəlikləri ilə ümumi aktivlərinin fərqi kimi müəyyən olunur
- müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin cəmi kimi müəyyən olunur
- müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin hasili kimi müəyyən olunur
- müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin nisbəti kimi müəyyən olunur
- ✓ müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin fərqi kimi müəyyən olunur

471. Müəssisənin ödəmə qabiliyyəti necə hesablanır?

- ✓ dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli və uzunmüddətli öhdəliklərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin jəminin borj vəsaitlərinin jəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlər və uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin cəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli borc öhdəlikləri və kreditor öhdəliklərinin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin cəminin passivlərin cəminə nisbəti kimi

472. Məhsuluna qiymətinə hansı amil təsir etmir?

- ✓ hazır məsul anbarının həcmi
- məhsulun maya dəyəri
- məhsulun əvəzedicilərinin qiyməti
- analoji məhsul istehsal edən rəqib müəssisələrin bazardakı davranışları
- inflyasiyanın səviyyəsi

473. Qiymətlərin növlərinə aid deyil?

- nəqliyyat tarifləri
- pərakəndəsatış qiymətləri
- ✓ qarışıq qiymətlər
- topdanasatış qiyməti

- tikinti məhsuluna qiymət

474. Oligopolik sahə:

- müəyyən məhsul istehsal edən və xidmət göstərən bir müəssisənin mövcud olduğu sahədir
- təbii inhisarın mövcud olduğu sahədir
- ✓ nisbətən az sayda müəssisənin əmtəə və xidmətlər bazarında hakimlik etdiyi sahədir
- eyni olmayan, lakin oxşar məhsullar istehsal edən nisbətən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir
- standart və ya eynicinsli məhsullar istehsal edən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir

475. Müəssisələrinin xüsusi vəsaitlərinin formalaşdırılması mənbələri hansılardır?

- nizamnamə kapitalı, əlavə kapital, uzunmüddətli borjlar, qısamüddətli borjlar
- məqsədli maliyyələşmə, bölüşdürülməyən mənfəət, yığım fondları
- əlavə kapital, nizamnamə kapitalı
- ✓ mülkiyyətçi kapitalı, müəssisə tərəfindən yaradılmış ehtiyatlar
- ehtiyat kapitalı, bank borcları, ianə və yardımlar

476. Müəssisənin balansının aktiv hissəsi nəyi göstərir?

- müəssisənin öhdəliklərini
- ✓ müəssisənin əmlakının tərkibini
- müəssisənin əmlakının yaranma mənbəyini
- müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını
- müəssisənin işçilərinin sayını

477. Maliyyələşmə əmsalı necə hesablanır?

- müəssisənin uzunmüddətli borc vəsaitlərinin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin borc vəsaitlərinin xüsusi vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə qısamüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- ✓ müəssisənin xüsusi vəsaitlərinin borc vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi

478. Nizamnamə kapitalının (fondunun) həcmi:

- dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra müəyyən edilir
- Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir
- müəssisə fəaliyyət göstərərkən onun rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir
- vergi orqanı tərəfindən müəyyən edilir
- ✓ dövlət qeydiyyatına alınarkən müəyyən edilir

479. Müəssisənin təcili likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- pul vəsaitlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə kreditor borcların fərqlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- ✓ pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

480. Müəssisənin mütləq likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin fərqlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- ✓ pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

481. Müəssisənin maliyyəsinin funksiyaları hansıdır?
- vergiödəmə, əlavə maliyyələşdirmə mənbələrinin ümumi şəkildə qiymətləndirilməsi, tələb olunan maliyyə resurslarının həjmi, kredit alma imkanlarının təhlili
 - ümumi maliyyə təhlili, tələb olunan maliyyə resurslarının təhlili və planlaşdırılması
 - ✓ müəssisənin istehsal potensialının formalaşdırılması və artırılması, onun optimal strukturunun təmin edilməsi, cari maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin əmin edilməsi
 - dövrüyyə vəsaitlərinin optimallığı, ümumi maliyyə təhlili
 - ümumi maliyyə təhlili və planlaşdırılması, müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin edilməsi, maliyyə resurslarının bölgüsü
482. Müəssisənin balansının passiv hissəsi nəyi göstərir?
- ✓ müəssisənin əmlakının yaranma mənbəyini
 - müəssisənin pul vəsaitlərini
 - müəssisənin işçilərinin və avadanlıqlarının sayını
 - müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını
 - müəssisənin əmlakının tərkibini
483. Aşağıdakılardan hansı gömrük rejiminə daxil deyildir?:
- sərbəst gömrük zonası
 - sərbəst dövrüyyə üçün buraxılış
 - ✓ françayzing
 - gömrük nəzarəti altında emal
 - dövlətin xeyrinə əmtəədən imtina
484. Franko-anbar (satıcı) nədir?
- məhsul göndərmənin şərtinə görə, yük istehlakçının "məskunlaşdığı" dəmiryolu stansiyasının ünvanına istehsalçı müəssisə tərəfindən göndərilir
 - müqaviləyə görə alıcı müəssisə məhsulu əmtəə birjasından təhvil alır
 - məhsul göndərən müəssisə istehlakçı müəssisədə xammal-materialı istehsal istehlakına hazırlayır
 - istehsalçı öz məhsulunu istehlakçının "məskunlaşdığı" məkanda onun anbarına təhvil verirsə, bu halda bütün xərclər – yükləmə, nəqliətmə, boşaltma, məhsulun korlanması riski ilə əlaqədar xərclər əmtəənin qiymətinə əlavə edir
 - ✓ müqaviləyə görə satıcı məhsulunu öz anbarından alıcı müəssisəyə təhvil verir
485. Konsiqnasiya yolu ilə ixrac əməliyyatları nədir?
- xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərtilə ixracıdır
 - ✓ xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüdudlarından kənarda müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir
 - gömrük rejimi ölkə ərazi-sindən aparılmış əmtəələrin müəyyən müddətdə gömrük rüsumları və vergilər alınmadan geriye gətirilməsinə əsaslanan rejimdir
 - idxal olunan əmtəələr gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli məhsullara isə ixrac göm-rük rejimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya binalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır
 - əməliyyatları ölkənin gömrük ərazisinə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xarici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur
486. Təkrar ixrac (reeksport) əməliyyatları:
- ✓ ölkənin gömrük ərazi-si-nə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xarici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur
 - gömrük rejimi ölkə ərazi-sindən aparılmış əmtəələrin müəyyən müddətdə gömrük rüsumları və vergilər alınmadan geriye gətirilməsinə əsaslanan rejimdir
 - kvotalaşdırma, lisenziyalashdırma, limitləşdirmə, minimum və maksimum qiymətlərin müəyyən edilməsi və s.-dən ibarət olan xarici iqtisadi fəaliyyəti stimullaşdıran və ya məhdudlaşdırıcı tədbirlər aiddir
 - kəşflər, firma nişanları, patentlər, "nou-hau", müəllif hüquqları və digər-lə-ri-nin istifadəsinə görə vaxtaşırı ödənilən lisenziya haqqıdır
 - xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərtilə ixracıdır
487. Embarqo:

- xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüduqlarından kənar-da müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir
- ✓ konkret ölkəyə müəyyən məhsul növü-nün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağan edilməsidir
- xarici şirkətin müəyyən haqq müqə-bi-lin-də mineral xammalın kəşfiyyatı və hasilatını aparması üzrə məsələləri əks edirir
- müəyyən müddət ərzində siyahıya daxil edilmiş əmtəələrin maneəsiz idxal və ix-rac olunmasına icazəni əks edirir
- müəyyən müddət ərzində konkret əmtəənin idxal və ixracına tətbiq olunan dəyər və natural ifadədə yol verilə bilən məhdudiyyətləri əks etdirir

488. Kompensasiya rüsumları hansı halda tətbiq edilir?

- konkret ölkəyə müəyyən məhsul növü-nün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağa edilməsi zamanı tətbiq olunur
- gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə xərclərinə tətbiq olunur
- ✓ ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən məhsulların istehsalı və ixracı zamanı birbaşa və dolayı subsidi-yalar-dan istifadə olun-duqda və bu idxal yerli istehsalçıların iqtisadi mənafeyinə ziyan vura biləcəyi təqdirdə tətbiq olunur
- idxal olunan məhsulların qiyməti ölkənin gömrük ərazisinə gətirildiyi anda ixraj olunduğu ölkədəki real dəyərindən xeyli aşağı olduğu
- təqdirdə və belə bir idxal bu qəbildən olan yerli məhsulların istehsalçılarına ziyan vurduqda və onların istehsalının təşkilinə və genişləndirilməsinə maneçilik yaratdığı hallarda tətbiq edilir
- adətən məhsulların idxalının yerli istehsalçı-la-ra ziyan vuran və ya ziyan vura biləcək kəmiyyət və şərtlərlə həyata keçirildiyi
- halda iqtisadi təhlükəsizlik tədbiri kimi və bəzi ölkələrin və onların ittifaqlarının ölkənin mənafeyinə toxunan ayrı-seçkilik və digər hərəkətlərinə cavab tədbiri kimi tətbiq edilir

489. Antidempinq rüsumları hansı halda tətbiq edilir?

- adətən məhsulların idxalının yerli istehsalçı-la-ra ziyan vuran və ya ziyan vura biləcək kəmiyyət və şərtlərlə həyata keçirildiyi
- halda iqtisadi təhlükəsizlik tədbiri kimi və bəzi ölkələrin və onların ittifaqlarının ölkənin mənafeyinə toxunan ayrı-seçkilik və digər hərəkətlərinə cavab tədbiri kimi tətbiq edilir
- gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə xərclərinə tətbiq olunur
- ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən məhsulların istehsalı və ixracı zamanı birbaşa və dolayı subsidi-yalar-dan istifadə olun-duqda və bu idxal yerli istehsalçıların iqtisadi mənafeyinə ziyan vura biləcəyi təqdirdə tətbiq olunur
- idxal olunan məhsulların qiyməti ölkənin gömrük ərazisinə gətirildiyi anda ixrac olunduğu ölkədəki real dəyərindən xeyli aşağı olduğu
- ✓ təqdirdə və belə bir idxal bu qəbildən olan yerli məhsulların istehsalçılarına ziyan vurduqda və onların istehsalının təşkilinə və genişləndirilməsinə maneçilik yaratdığı hallarda tətbiq edilir
- konkret ölkəyə müəyyən məhsul növü-nün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağa edilməsi zamanı tətbiq olunur

490. Gömrük ərazisində əmtəələrin emalı rejimi:

- əmtəələrin gömrük nəzarəti altında, ölkənin iki gömrük orqanı arasında, o cümlədən xarici dövlətlərin ərazisindən gömrük rüsumları
- almadan və həmin məhsullara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən keçirilməsindən ibarət olan gömrük rejimidir. Bu rejim ölkə ərazisini tranzit kimi istifadə edərək məhsulların bir xarici ölkədən digər xarici ölkəyə keçirilməsi zamanı tətbiq edilir
- gətirilən əmtəələrin anbarlaşdırılması dövründə gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən gömrük nəzarəti altında saxlanma-sından ibarət gömrük rejimidir
- ölkənin gömrük ərazisində idxal olunan məhsulların gömrük vergiləri və rüsumları alınmadan, həmçinin onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edil-mədən gömrük nəzarəti altında istifadə edilməsi və sonradan emal məhsullarının sərbəst dövriyyə üçün buraxılışı və ya digər gömrük rejimi altında yerləşdirilməsinə əsaslanır
- ixrac gömrük rejiminə uyğun olaraq emal məhsullarının ölkənin gömrük ərazisinin hüduqlarından kənara aparılması şərtlə, iqtisadi
- ✓ siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən və alınmış idxal rüsumları və vergiləri qaytarılmaqla, idxal olunan əmtəələrin ölkənin gömrük ərazisində müəyyən olunmuş qaydada emalına icazə verildiyi gömrük rejimidir
- əmtəələrdən gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edil-mədən ölkənin gömrük
- ərazisində müəyyən olunmuş yerlərdə (məsələn, beynəlxalq hava və dəniz liman-larında) onların gömrük nəzarəti altında satılmasını nəzərdə tutur

491. Gömrük nəzarəti altında əmtəələrin emalı rejimi:

- ixrac gömrük rejiminə uyğun olaraq emal məhsullarının ölkənin gömrük ərazisinin hüduqlarından kənara aparılması şərtlə,
- iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən və alınmış idxal rüsumları və vergiləri qaytarılmaqla, idxal olunan əmtəələrin ölkənin gömrük ərazisində müəyyən olunmuş qaydada emalına icazə verildiyi gömrük rejimidir
- ölkənin gömrük ərazisində idxal olunan məhsulların gömrük vergiləri və rüsumları alınmadan, həmçinin onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edil-mədən gömrük nəzarəti altında istifadə edilməsi və sonradan emal məhsullarının sərbəst dövriyyə üçün buraxılışı və ya digər gömrük rejimi altında yerləşdirilməsinə əsaslanır
- ✓ idxal olunan əmtəələr gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli
- məhsullara isə ixrac gömrük rejimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya binalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır
- gətirilən əmtəələrin anbarlaşdırılması dövründə gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən gömrük nəzarəti altında saxlanma-sından ibarət gömrük rejimidir

əmtəələrdən gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən ölkənin gömrük ərazi-sində müəyyən olunmuş yerlərdə (məsələn, beynəlxalq hava və dəniz liman-larında) onların gömrük nəzarəti altında satılmasını nəzərdə tutur

492. Məhsulların tranziti nədir?

- gətirilən əmtəələrin anbarlaşdırılması dövrün-də gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siya-sət tədbirləri tətbiq edilmədən gömrük nəzarəti altında sax-lan-ma-sından ibarət gömrük rejimidir
- iqtisadi siyasət təd-bir-ləri tət-biq edilmədən və alınmış idxal rüsumları və vergiləri qay-ta-rıl-maqla, idxal olunan əmtəələrin ölkənin gömrük ərazi-sin-də müəy-yən olunmuş qaydada emalına icazə verildiyi göm-rük rejimidir
- ✓ əmtəələrin gömrük nəzarəti altında, öl-kə-nin iki gömrük orqanı arasında, o cümlədən xarici dövlətlərin ərazisindən gömrük rüsumları almadan və həmin məhsullara iqtı-sadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən keçirilməsindən ibarət olan gömrük rejimidir
- idxal olunan məhsulların gömrük rüsumları və vergilər alınmadan onların gömrük nəzarəti altında məhv edilməsindən ibarət gömrük rejimidir
- ölkənin gömrük əra-zi-sində və ya ondan kənarda gömrük rüsumlarından, vergilərdən ta-mamilə və ya qismən azad olunmaqla, həmçinin iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq etmədən əmtəələrdən istifadə olunmasına yol verilməsindən ibarət gömrük rejimidir

493. Eyni məhsulların sövdələşmə qiyməti:

- gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə qiymətidir, yəni bu qiymət məh-su-lun alınması və gətirilmə yerinədək çəkilmiş bütün xərcləri əhatə edir
- istehsal edilmiş məhsulun hər vahidinə düşən əmək məsrəflərini əhatə edir
- qiymətləndirilən məhsulun ixrac edən ölkədə istehsal xərclərinin, ixrac edən öl-kədən eyni məhsulları idxal edən ölkəyə satışı üçün səciyyəvi olan xərclərin (nəqliyyat, yükləmə, sığorta və s.), ölkəyə ixracı nəti-cəsində əldə olunan mənfəətin toplanması yolu ilə müəyyən edilir
- bütün xüsusi-yət-lə-ri-nə görə eyni olmayan, lakin qiymətləndirilən məhsullarla iqtisadi təyinatı eyni olan və kom-mersiya baxımından bir-birini əvəz edə bilən əmtəələrin sövdələşmə qiymətidir
- ✓ qiymətləndirilən əmtəə-lərə hər cəhətdən, o cümlədən fiziki xüsusiyyətlərinə, keyfiyyətinə və bazardakı nüfuzuna, istehsal edildiyi ölkəyə və istehsalçısına görə fərqlənməyən məhsulların sövdələşmə qiymətidir

494. Royyalti nədir?

- qiymətləndirilən əmtəə-lərə hər cəhətdən, o cümlədən fiziki xüsusiyyətlərinə, keyfiyyətinə və bazardakı nüfuzuna, istehsal edildiyi ölkəyə və istehsalçısına görə fərqlənməyən məhsulların sövdələşmə qiymətidir
- ✓ kəşflər, firma nişanları, pa-tent-lər, "nou-hau", müəllif hüquqları və digər-lə-ri-nin istifadəsinə görə vaxtaşırı ödənilən lisenziya haqqıdır
- kontraktın təklif olunan qiymətidir
- komissiyon şərtləri əsasında həyata ke-çi-rilən ticarət növüdür; lakin o, adi komissiyon ticarətindən prin-sipial şəkildə fərqlənir - məhsulun (əmtəənin) qiymətini onu ixrac edən firma deyil, onun satışını həyata keçirən xarici firma müəyyən edir
- bütün xüsusi-yət-lə-ri-nə görə eyni olmayan, lakin qiymətləndirilən məhsullarla iqtisadi təyinatı eyni olan və kom-mersiya baxımından bir-birini əvəz edə bilən əmtəələrin sövdələşmə qiymətidir

495. Kooperasiya əməliyyatları:

- əməliyyatları ölkənin gömrük ərazi-si-nə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xa-rici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur
- idxal olunan əm-təə-lər gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi si-yasət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli məhsullara isə ixrac göm-rük re-jimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya bi-nalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır
- ✓ xammal, yarımfabrikatlar, məmu-lat-ların bu və ya digər (təmir, emal, son məhsul şəklinə gətirmə, qab-laşdırma və s.) məqsədlə müvəqqəti olaraq ixracını və ya idxalını nəzərdə tutur
- xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərtilə ixracıdır
- xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüduqlarından kə-nar-da müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir

496. Kooperasiya əməliyyatları:

- idxal olunan əm-təə-lər gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi si-yasət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli məhsullara isə ixrac göm-rük re-jimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya bi-nalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır
- əməliyyatları ölkənin gömrük ərazi-si-nə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xa-rici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur
- gömrük rejimi ölkə ərazi-sindən aparılmış əmtəələrin müəyyən müddətdə gömrük rüsumları və vergilər alınmadan geriye gətirilməsinə əsaslanan rejimdir
- xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüduqlarından kə-nar-da müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir

- ✓ xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərtlə ixracıdır

497. Xüsusi rüsumlar hansı halda tətbiq edilir?

- ✓ adətən məhsulların idxalının yerli istehsalçıları ziyan vuran və ya ziyan vura biləcək kəmiyyət və şərtlərlə həyata keçirildiyi halda iqtisadi təhlükəsizlik tədbiri kimi və bəzi ölkələrin və onların ittifaqlarının ölkənin mənafeyinə toxunan ayrı-seçkilik və digər hərəkətlərinə cavab tədbiri kimi tətbiq edilir
- konkret ölkəyə müəyyən məhsul növünün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağa edilməsi zamanı tətbiq olunur
 - gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə xərclərinə tətbiq olunur
 - ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən məhsulların istehsalı və ixracı zamanı birbaşa və dolayı subsidiyalardan istifadə olunanda və bu idxal yerli istehsalçıların iqtisadi mənafeyinə ziyan vura biləcəyi təqdirdə tətbiq olunur
- idxal olunan məhsulların qiyməti ölkənin gömrük ərazisinə gətirildiyi anda ixrac olunduğu ölkədəki real dəyərindən xeyli aşağı olduğu
- təqdirdə və belə bir idxal bu qəbildən olan yerli məhsulların istehsalçılarına ziyan vurduqda və onların istehsalının təşkilinə və genişləndirilməsinə maneçilik yaratdığı hallarda tətbiq edilir

498. Hanısı variant gömrük rüsumu növünə aid deyil?

- advalor rüsum
- ✓ strateji rüsum
- spesifik rüsum
- kompensasiya rüsumu
- xüsusi rüsum

499. Kvota:

- ✓ müəyyən müddət ərzində konkret əmtəənin idxal və ixracına tətbiq olunan dəyər və natüral ifadədə yol verilə bilən məhdudiyyətləri əks etdirir
- dəyəri ödənilmədən ekvivalent məbləğdə qarşılıqlı əmtəə (məhsul) mübadiləsinə əks etdirir
 - xarici şirkətin müəyyən haqq müqabilində mineral xammalın kəşfiyyatı və hasilatını aparması üzrə məsələləri əks edirir
 - müəyyən müddət ərzində siyahıya daxil edilmiş əmtəələrin maneəsiz idxal və ixrac olunmasına icazəni əks edirir
 - müəssisənin istehsal-təsərrüfat fəaliyyəti zamanı məhsul vahidinə material sərfinin yuxarı həddini əks etdirir

500. Barter:

- müəyyən müddət ərzində konkret əmtəənin idxal və ixracına tətbiq olunan dəyər və natüral ifadədə yol verilə bilən məhdudiyyətləri əks etdirir
 - müəssisənin istehsal-təsərrüfat fəaliyyəti zamanı məhsul vahidinə material sərfinin yuxarı həddini əks etdirir
 - müəyyən müddət ərzində siyahıya daxil edilmiş əmtəələrin maneəsiz idxal və ixrac olunmasına icazəni əks edirir
 - xarici şirkətin müəyyən haqq müqabilində mineral xammalın kəşfiyyatı və hasilatını aparması üzrə məsələləri əks edirir
- ✓ dəyəri ödənilmədən ekvivalent məbləğdə qarşılıqlı əmtəə (məhsul) mübadiləsinə əks etdirir